

BOŽJI PRAZNICI

PREGLED PROLEĆNIH PRAZNIKA

Ljudi u svetu oduvek su proslavljali praznike. Gdegod da se krene, nema naroda, čak i među najprimitivnijim ljudima, koji nema svoje posebne dane naročitih proslava. Praznici su često puta sećanje na značajne političke događaje; nekada oni obeležavaju datume rođenja nacionalnih heroja; i najčešće, praznici su jednostavno uspostavljeni da obeležavaju religiozna verovanja i praznoverja. Sirom sveta, hiljade praznika obeleži se svake godine.

Suprotno od toga, večni Bog je uspostavio samo sedam praznika. Iako nije neumesno za ljude da uspostavljaju dane posebnih proslava, njihov značaj se ne može uporediti sa važnošću sedam praznika uspostavljenih od strane Boga. Ovih sedam praznika je opisano u Bibliji, i u Starom i u Novom zavetu. Međutim, samo na jednom mestu, u 23. poglavlju 3. Knjige Mojsijeve, svih sedam praznika je nabrojano po hronološkom redu.

Ovih sedam praznika su nazvani "praznici Gospodnji". Ovaj izraz ukazuje da su ovi praznici *Božji praznici* - oni pripadaju Njemu - suprotno od ljudskih praznika. Oni su, sasvim doslovno, "praznici Gospodnji" (3. Mojsijeva 23,4). I jedino pod Njegovim uslovima i uz Njegovu prisustvo može čovek učestvovati u njima i imati korist od njih.

Jevrejska reč prevedena sa "praznici" znači *određeno vreme*. Radi se o tome da period i vreme svakog od ovih praznika je precizno određeno od strane Boga. Svaki od njih je deo sveobuhvatne celine. Zajedno, oni iznose priču. Ovi praznici takođe su nazvani "sveti skupovi"; to jest, oni su namenjeni da budu vreme susreta Boga i čoveka u "svete svrhe". Pošto ovih sedam Božjih praznika predstavljaju "određeno vreme" za "svete svrhe", oni nose u sebi veliku svetost.

Treba istaći više važnih stavki u pogledu ovih praznika.

Prvo, ovih sedam praznika Gospodnjih bilo je dato jevrejskom narodu. Jevrejski narod je od Boga izabran narod.

Drugo, ovih sedam praznika je povezano sa prolećnim i jesenjim poljoprivrednim sezonama u nekadašnjem Izrailju. Kada su praznici bili uspostavljeni, Izrailj je uveliko bio poljoprivredni narod. Tako je ova poljoprivredna karakteristika praznika ostala do današnjih dana.

Treće, vreme održavanja ovih sedam praznika zasnovano je po jevrejskom (biblijskom) lunarnom (mesečnom) kalendaru od oko 354 dana. Periodično (7 puta tokom svakih 19 godina), savremeni jevrejski kalendar ima i 13. mesec koji se dodaje najkraćim godinama. Kada se to ne bi radilo, zimski meseci jevrejskog kalendara bi uskoro dospeli u leto, a letnji meseci u zimu. Zbog svega toga, ovi praznici ne padaju u isti dan po gregorijanskom kalendaru (kalendar koji se danas najviše koristi) svake godine.

Četvrto i najvažnije, ovih sedam praznika označavaju period, vreme i značaj glavnih događaja u Božjem Planu Spasenja. Oni počinju na Golgoti gde je Isus dobrovoljno dao sebe za grehe sveta (Pasha), a vrhunac je u uspostavljanju Mesijinog Carstva prilikom Mesijinog drugog dolaska (Senice). Nijedna napisana knjiga, nijedan izokrenuti test i nijedna lažna izjava, ne mogu ugroziti ove određene praznike koji opisuju posebne događaje iz života Mesije. ("Mesija" u ovom slučaju znači "Spasitelj sveta", a u doslovnom prevodu "Pomazanik", "Onaj koji je određen od Boga".)

Peto, zbog duhovnih realnosti na koje praznici jasno ukazuju i koji se ispunjavaju u Mesiji, svi ljudi, bilo gde, nalaze se u povoljnom položaju. Celo čovečanstvo je pozvano da se susretne sa Bogom i da primi blagoslove u pogledu onoga na šta ovih sedam praznika nepogrešivo ukazuju. Odbaciti ovaj jedinstveni i milostivi poziv predstavlja veliki propust.

Šesto, učešće ne-Jevreja u blagoslovima vezanim za Božje praznike određene za Izrailj ne predstavlja iznenađenje. Ono je u skladu sa Božjim savezom sa patrijarhom Avramom, u kojem je centralna odredba: "I blagosloviće se u semenu tvojem svi narodi na zemlji" (1. Mojsijeva 22,18). Sam Mesija je učio: "Spasenje dolazi od Jevreja" (Jovan 4,22). Izrailj i Crkva su jasni entiteti sa jasnim obećanjima. Međutim, svaki blagoslov koji prava Crkva danas uživa i svaka nada koju ona očekuje, dolazi od Avrama, Davida i Novog zaveta koji je Bog učinio sa Izrailjom. Postoji posebna veza između Izrailja i Crkve. Dakle, nigde se ne kaže da ne-Jevreji ne mogu učestvovati u blagoslovima koji su omogućeni kroz Mesiju i na koje ukazuju praznici.

Nemoguće je naći temu kojoj bi čovek mogao posvetiti pažnju, a koja je uzvišenija i važnija nego sedam Božjih praznika. Dozvolite

da kažemo još jednom, vezano za njihovu važnu poruku: Ovih sedam praznika opisuju celokupni Plan Spasenja Mesije.

"Sedam" je biblijski broj savršenstva i punine. Kada je stvarao svet, Bog se odmorio sedmog dana. On se nije odmarao zbog umora - Onaj ko je svemoćan ne može da se umori. U stvari, Bog se odmorio u smislu *završenja* i *zadovoljenja*. Ono što je Bog stvorio bilo je *dobro* i *odgovarajuće* - ništa više nije bilo potrebno. Dakle, On se odmorio sedmog dana.

Sedmog dana u sedmici, deca Izrailja su proslavljala Šabat, po uzoru na odmor nakon Božjeg stvaranja. Oni su se odmarali od svih svojih aktivnosti (2. Mojsijeva 16,23,30).

Sedmi mesec u godini je, prema Bibliji, naročito svet. Tog meseca se proslavljaju sva tri jesenja praznika (3. Mojsijeva 23,24,27,34).

Narodu Izrailja bilo je zapovedeno da se uzdržava od obrađivanja zemlje svake sedme godine - dopuštajući zemlji da se odmori (3. Mojsijeva 25,4).

Sedam puta sedam godina bilo je brojano (49 godina), i onda je sledeća godina (pedeseta) bila Jubilarna godina u kojoj su svi dugovi bili oprošteni i svi robovi bili oslobođeni (3. Mojsijeva 25,8-12).

Sedam puta sedam godina bilo je "određeno" jevrejskom narodu, period tokom koga će Bog dovesti do kraja svoj Plan Spasenja (Danilo 9,24-27).

Knjiga Otkrivenje opisuje korišćenje ovog broja. Ona koristi broj *sedam* više od 40 puta. Značajno je da se ova knjiga zasniva na sedam pečata, sedam truba i sedam zala (Otkrivenje 5,1,5; 6; 8-9; 11,15-19; 15-16).

Sedam praznika Gospodnjih predstavljaju tako Njegova "određena vremena" tokom kojih On želi da se sretne sa čovekom u svete svrhe. Kada se komplementiraju, sedam praznika će dovesti do perioda trijumfalnog završetka i ulaska u "Zlatno Doba" koji sledi. Tokom tog perioda, svaki čovek će moći da sedi ispod svog vlastitog drveta (Mihej 4,4). Taj koncept nema nameru da ukaže na dosađivanje ili odsustvo kreativnosti i aktivnosti, već na dovršenje i ispunjenje. U te dane, svaka dobra stvar koju srce može da poželi biće dostupna.

Četiri od sedam praznika odigravaju se tokom proleća. Ispunjenje tih praznika, ako bi se poslužili govornim izrazom da naglasimo istinu, je "gotova stvar". Time se želi reći da događaji četiri prolećna Božja praznika predstavljaju tipologiju u jevrejskoj Bibliji koja je ispunjena u Mesiji. U tom smislu, neko se može vratiti unazad i analizirati ih. Oni su istorija. Oni su se desili pre skoro dve hiljade godina. Njihova duhovna korist, međutim, nastavlja se sve do današnjih dana.

Poslednja tri praznika se odigravaju na jesen tokom kratkog perioda unutar jevrejskog meseca Tišrija (septembar/oktobar). Kao što prva četiri praznika opisuju događaje povezane sa Mesijinim prvim dolaskom, ova poslednja tri praznika opisuju događaje vezane za Mesijin drugi dolazak. Mada su ovi događaji još uvek budućnost, u terminima doslovnog ispunjenja, biblijska religija se danas može zasnivati u svetlu njihovih budućih blagoslova. Ovi poslednji praznici formiraju osnovu za ono što Biblija naziva "blaženom nadom" (Titu 2,13).

Četiri prolećna praznika, kojim se ovo poglavlje bavi, sumirana su u kratkom izveštaju od 19 stihova Biblije (3. Mojsijeva 23,4-22).

Praznik P Ashe

Prvi "praznik Gospodnji" je *Pasha* (3. Mojsijeva 23,5). To je temeljni praznik. Šest praznika koji mu slede zasnovani su na njemu.

Pasha se odvija tokom proleća, 14. dana jevrejskog meseca Nisana (mart/april). Na isti način kao što fakulteti imaju akademske godine, a preduzeća finansijske godine, sa mesecom tokom koga se odvija Pasha započinje religiozna godina za Izrailj.

Iako Jevreji proslavljaju Pashu svake godine od vremena Mojsija, u stvarnosti, postojala je samo jedna Pasha. Ona se desila pre skoro 3500 godina u Egiptu. Ona se tu odigrala, i u to vreme je jagnje bilo žrtvovano, a njegovom krvlju su namazana oba dovratka i gornji prag vrata na kućama. Kada je to učinjeno u veri i poslušnosti Božjoj zapovesti, tada je kuća bila "mimoidena" i život prvenca bio je pošteden. Sva naredna dešavanja tokom vekova bila su uspomena na ovu prvu Pashu.

Na potpuno isti način, samo jedanput se dogodilo da je telo Mesije bilo raspeto i Njegova krv bila prolivena na krstu Golgote za grehe sveta. Večera Gospodnja se danas upražnjava kao uspomena na ovaj izuzetan događaj.

Događaji koji su doveli do Pashe su među najdramatičnijim u celoj Bibliji.

Deca Izrailja su bila robovi u Egiptu. Faraon je bio surovi tiranin. Većina Jevreja je izgubilo nadu. To je bilo vreme u istoriji kada je Bog govorio sa Mojsijem iz gorućeg žbuna. To je bilo područje pustinje - žbunje je bilo suvo i beživotno. Sve što je prirodno i normalno, ukazivalo je na brzo sagorevanje ovog žbuna. Ali to nije bilo slučaj. Žbun je goreo, ali nije sagorevao (2. Mojsijeva 3,2). Ne bez razloga, dakle, Mojsije se okrenuo nazad da vidi ovaj neobični događaj. A iz samog žbuna, Bog je govorio svome sluzi.

Ovaj grm koji je goreo predstavljao je Izrailj. Tokom vekova, on je imao iskustvo vrućeg plamena sotonskog gneva, često manifestovanog u formi žestokog anti-semitizma - on je goreo, ali nije sagoreo. I kada je Bog govorio Mojsiju iz ovog gorućeg žbuna, On je govorio o vatrenim iskušenjima Izraela od strane sveta. On sam bio je mesto čuvanja Božje Reči ljudima. Sveti Božji ljudi, koji su govorili nadahnuti Svetim Duhom, bili su Jevreji.

Bog je kazao Mojsiju da je video patnju Svog naroda u Egiptu, da je čuo njihov poziv za pomoć, i da zna za njihove tuge. I sada, On želi da ih oslobodi egipatskog ropstva i odvede ih u Obećanu zemlju (2. Mojsijeva 3,7-8).

U tom trenutku, Jevreji su bili grupa neorganizovanih i neobrazovanih robova. Oni još ništa nisu znali o pisanom zakonu - to će se dogoditi na planini Sinaj. Oni su nosili, u svojim nosevima i u svojoj koži, mulj egipatskih močvara. Nije postojalo ništa prirodno lepo u toj grupi zapuštenih robova koji su tokom godina imali sve, ali su zaboravili svog Boga. Neugledni bogovi, bogovi stvoreni u ljudskom umu i oblikovani ljudskim rukama od drveta i kamena, bili su predmet njihovog obožavanja. Nakon svega, sinovi Jakovljevi nisu bili verni svom Bogu.

Može se ustvrditi da Bog nije bio njima ništa dužan, da On nije bio čovekov dužnik. Ali, On je bio Bog Avramov, Isakov i Jakovljevi, i njima je On svečano obećao da će njihovog semena biti kao peska morskog i kao zvezda nebeskih - da se neće moći izbrojati. Bog je Onaj koji drži zavet. Ono što Njegova usta kažu, desnica Njegova sila izvršava. Dakle, Jevreji iako su izgledali nevidljivi i nepoželjivi u tom momentu, oni su još uvek bili "Njegov narod". On je bio svestan njihove patnje, i prema Njegovom proračunu, došlo je vreme za njih da se "spakuju i odu kući" nakon više od 400 godina u Egiptu.

Večni Bog je bio na delu. On je otvrdnuo srce faraonu tako da nije hteo da pusti Izrailjce da idu. A onda, nesreća za nesrećom bila je upućena sa smrtonosnom tačnošću na idolopokloničku zemlju Egipta. Svaka od tih nesreća bila je usmerena protiv egipatskog božanstva, sve dok, na kraju, prvenac u svakom domu Egipta nije poginuo tamo gde jagnje nije bilo zaklano i gde njegova krv nije bila upotrebljena. Nesreća je zahvatila čak i palatu samog faraona. I dok je faraon Egipta bio obožavan kao bog, božji sin je umro.

Konačno, u očajanju, faraon je pristao da pusti Izrailjce da idu. Pod Mojsijem, slugom Božjim, procenjuje se da je više od milion robova, sa svim svojim imanjem, prošlo pored egipatskih sfingi i uputilo se u pustinju. Kakva je to bila scena! Kakva nelogičnost za današnje ljudsko shvatanje! Milion oslobođenih robova maršira daleko u pustinju. Drugačije od većine starih gradova, ovde nije postojao veliki zid koji je okružavao Egipat. Nijedan nije ni bio potreban. Negostoljubiva pustinja obezbeđivala je najbolju zaštitu. A tu su bili Jevreji, koji su išli pravo u nju - ljudi, žene, deca i stoka. Voda, hrana, sklonište, odeća - odakle će doći ove najosnovnije stvari? Ovi Jevreji, znali su malo o tome gde idu ili kako će se tamo snaći. Međutim, Mojsije je znao Onoga koji ih je vodio. Oni su prošli Crveno More, oni su hodali kroz pustinju 40 godina, i konačno, pod Isusom Navinom, oni su ušli u obećanu zemlju.

Od mnogo reči koje bi mogle opisati šta se to desilo u Egiptu pre 3.500 godina, nijedna se ne uklapa bolje ili nije adekvatnija od jedne reči - *otkup*. Događaji su bili stvarni, čuda istinska - sve učinjeno od strane jevrejskog Boga, koji je bio veći od svih bogova Egipta.

Taj raznolik skup robova bio je *otkupljen* tako da su mogli da se poklone i služe pravom i živom Bogu. Ali, takvo otkupljenje nije bilo bez cene. Krv se morala prolići da bi se obezbedilo njihovo otkupljenje.

Sva ona jagnjad žrtvovana u Egiptu (jedno po vratima) ukazivala su na pravo Jagnje Božje koje je preuzelo grehe sveta (Jovan 1,29). Pišući Korinćanima, apostol Pavle naglašava da za sva vremena "Hristos, naša Pasha, zakla se za nas" (1. Korinćanima 5,7).

Praznik Beskvasnih hlebova

Bog je uspostavio još jedan praznik koji počinje skoro odmah nakon Pashe, 14. dana jevrejskog meseca Nisana. On se zove "Praznik Beskvasnih hlebova". On traje sedam dana. Prve noći, i ponovo sedme, bilo je vreme susreta (skupa) između Boga i ljudi. Pošto su ova dva praznika blisko povezana, Pasha i Beskvasni hlebovi, u prošlom vremenu su svetkovani kao jedan praznik od strane jevrejskog naroda.

U Bibliji, kvasac simbolizuje greh ili zlo. On je agens koji uzrokuje vrenje. Gospod je rekao svojim učenicima: "Čuvajte se

kvasca (pogrešne nauke) farisejskog" (Matej 16,6; Marko 8,15). I apostol Pavle upozorava crkvu u Korintu, u pogledu pojave greha u njihovoj sredini: "Malo kvasca svo testo ukiseli" (1. Korinćanima 5,6). Ako ga zadržimo, greh će se proširiti i inficirati sve.

Mesija je bio žrtvovan na Pashu. Za Njegove rimske egzekutore, jevrejski sveti dan nije predstavljao barijeru za izvršenje podlog zadatka (Matej 26,5). On je skinut sa krsta, i u skladu sa jevrejskim običajem, sahranjen što je pre bilo moguće. Njegovo telo je bilo položeno u iskopanu grobnicu - grobnicu Josifa iz Arimateje. Ali, suprotno od svih drugih leševa, Njegovo telo se nije raspalo u grobu. Nije bilo razgradnje Njegovog tela. Njegovo telo je bilo oslobođeno Božje izjave da je čovek nastao od praha zemaljskog i da će se u prah vratiti (1. Mojsijeva 3,19). Ovu istinu nije mogla da ugrozi nikakva straža. I sam Mesija nam je omogućio da to saznamo u svom razgovoru sa Ocem: "Jer nećeš ostaviti dušu moju u grobu (šeolu), niti ćeš dati da svetac tvoj vidi truljenje" (Dela 2,27; Psalam 16,10).

Ako Pasha govori o smrti Gospodnjoj na Golgoti - a ona to čini, glasno i jasno - Praznik Beskvasnih hlebova objavljuje da će On biti bez greha (kvasca) i da Njegovo fizičko telo neće pretrpeti destrukciju usled smrti dok bude u grobu.

Praznik Prvina

Treći praznik se odvija prvog dana nakon Šabata, tokom sedmodnevnog Praznika Beskvasnih hlebova. On se zove "Praznik Prvina". Pasha se odvija 14. Nisana; prvi dan "Praznika beskvasnih hlebova" se odvija 15. Nisana, a "Praznik Prvina", prema jevrejskom računanju, odvija se odmah zatim, nakon Šabata, u prvi dan sedmice, tokom jevrejskog meseca Nisana.

Zetva ječma - prvog useva koji se seje u zimu - je sada, u proleće, u pripremi, jer je ječam počeo da sazreva. Prvi snop (prvine) od žetve se žanje, i uz brižljivo propisanu i preciznu ceremoniju, iznosi se pred Gospoda. Božje prihvatanje prvina jeste "kapara", ili obećanje, sa Njegove strane, po pitanju cele žetve. Ono što je značajno kod Praznika Prvina, kao i kod ostalih praznika, jeste da ne postoji mogućnost za sumnju ili špekulaciju.

Pišući crkvi u Korintu, apostol Pavle je smatrao nepohodnim da ispravi glavnu doktrinalnu grešku koja se uvukla u grupu religioznih ljudi. Neki od njih su bili zaraženi opasnim virusom prvoga veka poznatim kao "gnosticism". Između ostalih stvari, ovaj filozofski pravac je smatrao da je materijalni univerzum sam po sebi zao. Iz toga sledi, ako će ljudi fizički ustati iz groba, prema gnosticizmu, rezultat će biti zlo telo. Zbog tog učenja, neki u crkvi su počeli da odbacuju koncept fizičkog vaskrsenja. Oni su verovali u uslovnu besmrtnost duše, ali ne i u fizičko vaskrsenje tela. Apostol Pavle je požurio da "problem saseče u korenu". On je napisao religioznim ljudima u Korintu: "A ako se Hristos propoveda da ustade iz mrtvih, kako govore neki među vama da nema vaskrsenja mrtvih?" (1. Korinćanima 15,12) Negiranje koncepta fizičkog vaskrsenja predstavlja negiranje fizičkog vaskrsenja Isusa Hrista. Logično, ne može se prihvatiti ovo drugo bez onog prvog.

Negiranje fizičkog vaskrsenja značilo je nazivanje apostola Pavla lažljivcem, jer ih je on učio da je Mesija telom ustao iz groba. Pavle je Korinćanima napisao: "Jer vam najpre predadoh što i primih, da Hristos umrije za naše grehe, po Pismu. I da bi ukopan, i da usta treći dan, po Pismu" (1. Korinćanima 15,3-4).

Negiranje fizičkog vaskrsenja Mesije značilo je odricanje njihove vere. Pavle kaže: "A ako Hristos ne usta, uzalud dakle propovedanje naše, a uzalud i vera vaša" (1. Korinćanima 15,14).

Negiranje fizičkog vaskrsenja Mesije značilo je predavanje bližnjih, koji su umrli u Hristu, večnoj osudi. Pavle kaže: "Dakle, i oni koji pomreše u Hristu, izgiboše" (1. Korinćanima 15,18).

Negiranje fizičkog vaskrsenja Mesije značilo je predavanje ljudi patnji. Pavle upozorava: "I ako se samo u ovom životu uzdamo u Hrista, najnesrećniji smo od sviju ljudi" (1. Korinćanima 15,19).

Koristeći jasnu logiku, Pavle je opovrgao njihovo negiranje fizičkog vaskrsenja koristeći njihovu vlastitu argumentaciju.

Stav Korinćana je bio: "Nema fizičkog vaskrsenja."

Pavlov opravdani zaključak je bio: "Onda Mesija nije vaskrsao."

Tragična posledica njihovog stava, kada bi bio ispravan, bio bi ovaj neizbežni zaključak: Pavle je lažljivac, njihova vera je uzaludna, njihovi bližnji koji su umrli u Hristu su izgubljeni, i oni su najnesrećniji od svih ljudi. Na sreću, njihov stav nije bio ispravan.

Koristeći jednu reč, Pavle kreće iz dubine beznađa (gde ih je negiranje fizičkog vaskrsenja nepogrešivo odvelo) do visina sigurne nade i radosti. Ta jedna reč jeste "ali". Pavle piše: "Ali Hristos usta iz mrtvih" (1. Korinćanima 15,20). Apostol Pavle je voleo da koristi taj izraz "ali" ili "a". On ih je koristio ne manje nego 18 puta u Novom zavetu (1. Korinćanima 12,18,20; 15,20; 2. Korinćanima 8,22; 12,6; Galatima 4,9; Efescima 2,13; 5,8; Filibljanima 2,12; Kološanima 1,26; 3,8; 2. Timotiju 1,10; Filimonu 11; Jevrejima 2,8; 8,6; 9,26; 11,16; 12,26). Kada je to činio, on ih je često koristio kao ekvivalent vojničkim izrazima, "Na levo krug!" ili "Napred marš!" On kao da je hteo da kaže: "Okreni se za 180 stepeni!"

Na primer, crkvi u Efesu Pavle je pisao: "Da bijaste u ono vreme bez Hrista, odvojeni od društva Izrailjeva, i bez udela u zavetima obećanja, nadu ne imajući, i bezbožni na svetu. **A** sad u Hristu Isusu, vi koji ste nekada bili daleko, blizu postadošte krvlju Hristovom" (Efescima 2,12-13). I ponovo: "Jer bijaste nekad tama, **a** sad ste videlo u Gospodu: kao deca videla živite" (Efescima 5,8). I Filibljanima on je pisao: "Tako ljubazni moji, kao što me svagda slušaste, ne samo kad sam kod vas, **a** sad mnogo više kad nisam kod vas, gradite spasenje svoje sa strahom i drhtanjem" (Filibljanima 2,12).

Neki su tvrdili da nema fizičkog vaskrsenja nakon smrti. Logično, dakle, Mesija nije vaskrsao. Krajnji rezultat takvog shvatanja jeste beznađe i očaj. Pavlov trijumfalni odgovor je bio: "Ali Hristos usta iz mrtvih, i bi *prvina* onima koji umreše" (1. Korinćanima 15,20). Pavle je imao na umu prvi snop (prvinu) od žetve ječma (3. Mojsijeva 23,10). Kada je Bog prihvatao prvine, one su postajale *zalag* ili *garancija* da će u ostatak useva biti požnjeven. Sam Hristos je "prvina" (1. Korinćanima 15,23). I u Starom i u Novom zavetu, postojali su ljudi koje je Bog digao iz mrtvih (1. Carevima 17,17-23; 2. Carevima 4,18-37; Luka 8,54-55; Jovan 11,43-44). Tokom vremena, međutim, oni su ponovo umrli. Hristos je bio prvi koji je vaskrsnut iz groba i nikada nije ponovo umro. On sam je "prvina".

Praznik Pashe govori o Mesijinoj smrti u simbolu žrtvenog jagnjeta za otkup.

Praznik Beskvasnih hlebova ukazuje da će On biti bez greha i da Njegovo telo neće istrunuti u grobu.

Praznih Prvina objavljuje da se smrt ne može odupreti svom Protivniku (Hristu).

Praznik Sedmica

Četvrti praznik je poznat kao *Šavuot* (jevrejski) ili "Sedmice". On je nazvan "Praznik Sedmica" zato što je Bog rekao sinovima Izrailjevima da treba da izbroje sedam sedmica od Prvina (3. Mojsijeva 23,15; 5. Mojsijeva 16,9), a onda, "dan posle", treba da proslave ovaj četvrti praznik (3. Mojsijeva 23,16). Sedam sedmica predstavlja 49 dana. Dodavanjem još jednog dana ("dan posle"), dobija se ukupno 50 dana. Ovaj četvrti praznik odigravao se tačno pedesetog dana nakon Prvina (Mesijinog vaskrsenja). Ovaj praznik se takođe zove "Pentakost" (Dela 2,1) - što znači "pedesetnica".

Ovom prilikom, sinovi Izrailjevi nisu jednostavno unosili prvine od pšenične žetve u Hram (kao što su to činili sa prvinama ječma na Praznik Prvina), već dva hleba. Ta dva hleba su bila ispečena od belog brašna i sa kvascem.

Pedeseti dan, dva hleba, kvasac - šta to sve znači? Ukratko, to je sve ukazivalo na silazak Svetog Duha. Sin Božji je ustao iz groba na Prvine. On je onda proveo 40 dana sa svojim učenicima u službi nakon vaskrsenja (Dela 1,3). On ih je informisao da je potrebno da On ode ka svom Ocu (da bi bila primljena Njegova žrtva za sve ljude), ali da ih neće ostaviti. On će im poslati svog Svetog Duha koji će biti sa njima da im pomogne u Njegovom odsustvu (Jovan 14,16-17).

Njima je zapovedeno da *čekaju* u Jerusalimu dok On ne dođe (Dela 1,4). I oni su čekali kao što im je bilo zapovedeno. Njihovo čekanje nije bilo dugo - samo deset dana. A onda se to dogodilo: Božji Duh se spustio na ove religiozne ljude prvog veka.

Za Praznik Sedmica, dva hleba su bila uneta u Hram. Oni su predstavljali Jevreje i ne-Jevreje, koji su sada jedno u Hristu, dolaskom Svetog Duha. Pišući religioznim ljudima u Efesu, Pavle kaže: "Jer je On naš mir, On je oba dela sastavio u jedno i razrušio pregradni zid koji ih je rastavljao ... da stvarajući mir od te dvojice (Jevreja i ne-Jevreja) načini u sebi jednog novog čoveka" (Efescima 2,14-15).

Postojao je kvasac u ova dva hleba, jer u to vreme je još uvek postojao greh među njima. Gledajući kroz Hrista, Crkva je savršena. Praktično i eksperimentalno, pred njom je još veliki put. Mesija, koji je glava Crkve, bio je bez kvasca. Crkva, koja je telo, još uvek ima kvasca u sebi. Dakle, kvasac je bio uključen u ova dva hleba.

Ispunjenje prolećnih praznika

Praznik Pashe govori o *otkupljenju*. Pashalno Jagnje je žrtvano za nas.

Praznik Beskvasnih hlebova govori o *posvećenju*. Mesija je bio bez greha i sahranjen je odvojeno. Njegovo telo nije istrunulo u grobu.

Praznik Prvina govori o *vaskrsenju*. Smrt se nije mogla odupreti svom Protivniku. Trećeg dana, Isus je trijumfalno ustao iz groba.

Praznik Sedmica govori o *nastajanju*. Dolaskom Svetog Duha ozvaničen je Novi zavet koji je Mesija uspostavio u Gornjoj Sobi (Matej 26,28-29). Zid razdvajanja između Jevreja i ne-Jevreja bio je uklonjen. Od dvojice, Gospod je načinio jednu Crkvu, koja je Njegovo telo.

Svaki glavni događaj prilikom Mesijinog prvog dolaska odigrao se precizno, na vreme, u skladu sa jevrejskim praznicima. Svaki od tri glavna događaja vezana za Njegov drugi dolazak će se, isto tako, odigrati na odgovarajuće jevrejske praznike. Ta tri praznika - Trube, Dan očišćenja i Senice - nepogrešivo ukazuju na izbavljenje Crkve i sud nad zlima, spasenje Izrailja i uspostavljanje Mesijinog Carstva.

PREGLED JESENJIH PRAZNIKA

Delo otkupljenja prilikom Mesijinog prvog dolaska, koje četiri prolećna praznika opisuju, predstavlja istoriju. Ljudi se mogu vraćati na te događaje i analizirati istorijske činjenice. Tri jesenja praznika se još nisu ispunila. Oni predviđaju, sa apsolutnom sigurnošću, događaje koji će se desiti. Kao što su se četiri prolećna praznika ispunila doslovno i pravilnim redosledom u vezi sa Mesijinim prvim dolaskom, tri jesenja praznika će se isto tako ispuniti doslovno i pravilnim redosledom u vezi sa Njegovim drugim dolaskom.

Praznik Truba

Praznik Truba je prvi jesenji praznik. On se od strane Jevreja naziva "Roš hašana". *Roš hašana* doslovno znači "početak godine" i posmatra se kao početak *civilne* godine (u odnosu na *religijsku* godinu koja počinje neposredno pre Pashe) prema jevrejskom kalendaru. Međutim, ovo značenje se nigde ne spominje u Bibliji. Ideja da se Praznik Truba poveže sa jevrejskom Novom godinom nastala je u drugom veku naše ere (ubrzo nakon razorenja Hrama) i više od 1.500 godina nakon njegovog nastanka u vreme Mojsija. Praznik Truba je tako važan za Jevreje, da zajedno sa praznikom *Jom kipur* ("Dan očišćenja") čini ono što judaizam naziva "najsvetiji dani".

Vreme između poslednjeg prolećnog praznika (Sedmice) i prvog jesenjeg praznika (Trube) predstavlja vreme u kojem mi danas živimo. Ili drugim rečima, mi danas živimo između jevrejskog četvrtog i petog praznika. Izlivanje Svetog Duha na Pedeseticu označio je početak perioda Crkve (zajednice i Jevreja i ne-Jevreja), dok Trube, koje će biti znak Mesijinog drugog dolaska da spasi Crkvu i sudi zlima, predstavljaju kraj perioda Crkve.

U jevrejskim religioznim ritualima, korišćene su dve vrste truba. Jedna je bila duga i široka, i bila je načinjena od srebra (4. Mojsijeva 10,2). Druga je bila načinjena od ovnujskog roga i nazivana je, od strane Jevreja, *šofar*. To je bio drugi instrument koji je korišćen u službi prilikom Praznika Truba.

Zvuk trube u starom Izrailju imao je dve osnovne funkcije. Prva je bila da poziva na svečane skupove; to jest, trube su trubile kada su sinovi Izrailjevi pozivani u Božje prisustvo (4. Mojsijeva 10,9; Sudije 6; Jeremija 4,19-21). Isus Navin je trubio u trubu prilikom zauzimanja Jerihona (Isus Navin 6,20). Gedeon je duvao u trubu prilikom bitke sa Madijancima (Sudije 7,18). Nemija je naredio da trube treba da trube ako budu napadnuti, dok su gradili porušene zidove Jerusalima (Nemija 4,18).

Proroci Izrailja su više puta govorili o budućem danu kada će Bog direktno intervenisati u ljudskoj istoriji. Oni su nazivali taj dan kao "Dan Gospodnji" (Isaija 13,6-13; Jezekilj 13,3-8; 30,2-3; Joil 1,15; 3,14-16; Amos 5,18-20; Sofonija 1,14 - 2,3; Zaharija 14,1-4; Malahija 4,5-6). Dve glavne stvari su povezane sa Danom Gospodnjim. Prva je oslobođenje pravednih. Druga je sud nad zlima. Prilikom svog dolaska, Mesija će uzeti svoje k sebi, a zatim će suditi svojim neprijateljima. Trubljenje truba predstavlja znak ovih dvaju događaja. U poznatom tekstu iz 1. Solunjanima 4. poglavlja, Bog će doći sa zvukom trube da pozove svoje k sebi; a onda, kao što se vidi u 5. poglavlju, doći će Dan Gospodnji, kada će Njegov gnev biti izliven na zle.

Najprostije rečeno, Praznik Truba - prvi od tri jesenja praznika - opisuje dolazak Mesije da spasi Crkvu i sudi zlima.

Neki se ne slažu sa ovim što je ovde izneto i kažu da su ovi praznici dati samo telesnom Izrailju, a ne Crkvi, i da zato Praznik Truba ne može imati navedeno značenje. Kao odgovor na tu primedbu, izvršićemo analizu koja će nam dati dodatne informacije o ovom temi:

1. Praznik Pashe bio je dat Izrailju, ali opisuje Mesijinu smrt na Golgoti za grehe sveta. Jasno, njegovo značenje prevazilazi sam Izrailj.

2. Praznik Beskvasnih hlebova bio je dat Izrailju, ali opisuje činjenicu da će Mesija biti bez greha i da Njegovo telo neće istrunuti u grobu. Ponovo je u pitanju osnovno učenje Crkve.

3. Praznik Prvina bio je dat Izrailju. Međutim, on opisuje Gospodnje trijumfalno vaskrsenje. Ono je važno jer je Njegov život garancija da će oni koji stanu na Njegovu stranu takođe biti živi.

4. Praznik Sedmica (Pentakost) bio je dat Izrailju, ali opisuje nastanak Crkve kroz Novi Zavet. Religiozni ljudi i od strane Jevreja i od strane ne-Jevreja postaju jedno u Hristu.

5. Zavet sa Avramom (1. Mojsijeva 12,1-3) bio je zavet učinjen sa ocem jevrejskog naroda, ali on je izvor svih blagoslova koje Crkva poseduje.

6. Zavet sa Davidom (2. Samuilova 7,8-16) bio je zavet učinjen sa carem Izrailja, ali predstavlja osnovu Mesijinog povratka kao Sina Davidovog i Lava iz plemena Judina da preuzme svoj zakonit presto kao Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima.

7. Novi zavet je bio učinjen sa Izrailjom (Jeremija 1,31; Matej 26,28), ali je Crkva ušla u taj zavet koji se odnosi na spasenje.

8. Božji zakon je bio uspostavljen sa elementima zakona vezanim za jevrejsku Pashu i Jevreje, ali predstavlja temelj Crkve.

9. Poziv da se svet upozna sa radosnom vešću bio dat jedanaestorici Jevreja (Matej 28,16-20), ali je obično poznat kao "Veliki zadatak Crkve".

10. Crkva je "nazidana na temelju apostola i proroka, gde je kamen od ugla sam Hristos" (Efescima 2,20). Apostoli su bili Jevreji, proroci su bili Jevreji, i Spasitelj je bio Jevrejin. Neki pokušavaju da ovo posebno naglase, kao potvrdu svom stavu o razdvojenosti Izrailja i Crkve, što Biblija nigde ne odobrava.

Izrailj i Crkva su bliski entiteti. Crkva nije Izrailj, a Izrailj je deo Crkve. Postoje obećanja koja su data i jednim i drugima. Potpuno je jasno, međutim, da postoji dodirna veza između Izrailja i Crkve. Svaki blagoslov koji dobija Crkva dolazi od zaveta i obećanja koje je Bog učinio sa Izrailjem. Dakle, nije ništa strano ili neobično da Praznik Truba, koji je Bog dao Izrailju, opisuje spasenje Crkve neposredno pre nego što Bog izlije svoj gnev na Dan Gospodnji.

Možda da podemo još jedan korak dalje. Praznik Truba se odvija prvog dana jevrejskog meseca Tišrija. On započinje sa mladim Mesecom, kada je on vidljiv samo u obliku tankog srpa. Međutim, oblaci mogu da zaklone Mesec i svedoci mladog meseca bili su zavisni od prethodnih dana. Pažljivost je bila važan deo ovog praznika. Rabini su kasnije dodali i drugi dan ovom prazniku da bi bili sigurni da ga nisu ispustili. Ova potreba za pažljivošću i pripremljenošću u vezi sa Praznikom Truba predstavlja eho onoga što se nalazi u Novom zavetu vezano za Mesijin povratak.

"Stražite dakle, jer ne znate u koji će čas doći Gospod vaš" (Matej 24,42).

"Tako dakle da ne spavamo kao i ostali, nego da pazimo i da budemo trezni" (2. Solunjanima 5,6).

"Čekajući blažena nada i javljanje slave velikoga Boga i Spasa našega Isusa Hrista" (Titu 2,13).

"Tako će se i Hristos, pošto je jednom prinjet na žrtvu da ponese grehe mnogih, drugi put javiti ne zbog greha - na spasenje onima koji ga očekuju" (Jevrejima 9,28).

"Čekajući i želeći da bude skorije dolazak Božijega dana, kojega će se radi nebesa spaliti i raskopati, i stihije od vatre rastopiti. Ali čekamo po obećanju Njegovom novo nebo i novu zemlju, gde prava da živi. Zato ljubazni, čekajući ovo starajte se da vas On nađe čiste i prave u miru" (2. Petrova 3,12-14).

Dan očišćenja

Dok se Praznik Truba odvijao prvog dana jevrejskog meseca Tišrija, na mlad Mesec, Dan očišćenja se odvijao devet dana kasnije, desetog dana u mesecu. Deset dana od Praznika Truba do Dana očišćenja poznati su kao "dani strahopoštovanja".

Prema jevrejskog tradiciji, tri knjige su otvorene na nebu na Praznik Truba. Jedna je Knjiga života za pravedne. Druga je Knjiga života za nepravedne. Treća je Knjiga života za one između. Ako je čovek bio pravedan, na Praznik Truba njegovo ime je bilo zapisivano u Knjigu života za pravedne. Ako je čovek bio nepravedan, njegovo ime je bilo zapisivano u Knjigu života za nepravedne, i on neće preživeti godinu. Ako se čovek nalazio između, suđenje je odlagano od Praznika Truba do Dana očišćenja. Tokom tog perioda vremena on je imao priliku da se pokaje pre nego što se knjiga zatvori i njegova sudbina zapečati.

Na Praznik Truba Crkva će biti spasena, a Božji gnev će se izliti na zemlju. Izlivanje Božjeg gnava će se odigrati tokom relativno kratkog perioda vremena. Prilikom Njegovog fizičkog povratka na zemlju, mnogi Jevreji koji prežive Božje očišćenje zemlje biće spaseni. Prorok Zaharija opisuje taj događaj na sledeći način: "I u taj dan tražiću da istrebim sve narode koji dođu na Jerusalim. I izliću na dom Davidov i na stanovnike Jerusalimske duh milosti i molitava, i pogledaće na Mene kojega probodoše; i plakaće za njim kao za jedincom, i tužiću za njim kao za prvencem" (Zaharija 12,9-10). I Pavle, u kontekstu verujućeg ostatka među Izrailjem na kraju vremena, piše: "Jer vam, braćo, neću zatajiti tajne ove (da ne budete ponositi), da slepilo Izrailju pade u deo dokle ne ude neznabožaca koliko treba. I tako će se spasiti sav Izrailj, kao što je napisano: 'Doći će od Siona Izbavitelj i odvratiti bezbožnost od Jakova'" (Rimljanima 11,25-26).

Ali to neće biti samo Izrailjev Dan očišćenja. Između mnogih nacija na svetu, mnogi pojedinci neće imati žig zverin (Otkrivenje 11,16; 14,9). I kada se Isus Hristos bude vratio na zemlju, mnogi će se pokajati za svoje grehe pre nego što se Knjiga života zauvek zatvori. Gospod je imao na umu i ove ljude u svom poznatom govoru. On je kazao:

"A kad dođe Sin čovečiji u slavi svojoj i svi sveti anđeli sa Njime, onda će sestati na prestolu slave svoje. I sabraću se pred Njim svi na-

rodi, i razlučice ih između sebe kao pastir što razlučuje ovce od jarača. I postaviće ovce s desne strane sebi, a jarce s leve. Tada će reći car onima što stoje s desne strane: 'Hodite blagosloveni Oca mojega, primite carstvo koje vam je pripravljeno od postanja sveta'" (Matej 25,31-34).

To je ono mnoštvo od svih naroda, zajedno sa onim od sinova Jakovljevih, koji će ući u Mesijino Carstvo.

Praznik Senica

Petnaestog Tišrija započinje sedmodnevni Praznik Senica. To je sedmi i poslednji praznik. On se obično odvija u oktobru (prema savremenom kalendaru). Jevreji su tada pravili male kolibe ili šatore od pruča kao uspomenu na privremene kuće koje su podizali njihovi praoci tokom putovanja nakon izlaska iz Egipta. Uzorci jesenjih useva bili su okačeni na svakom porodičnom šatoru kao priznanje Božjoj vernosti u brizi za Njegov narod.

Svaki dan Praznika Senica bio je ispunjen važnom svečanošću. Svakog dana, najviši sveštenik u Izrailju (prvosveštenik), u velikoj pratnji sveštenika i desetina hiljada učesnika, išao je od Hrama da bi se kratko zaustavio kod Banje Siloamske. Krčag je bio napunjen vodom, i povrka je nastavila drugim putem prema Hramu. I tu, usred ceremonije, prvosveštenik je izlio vodu iz krčaga na oltar. U Izraelu, kiše obično prestaju u martu, i onda nema kiše skoro sedam meseci. Ako Bog ne obezbedi "ranu" kišu u oktobru i novembru, onda neće biti prolećnih useva, i glad će biti na pragu. Ova je ceremonija, tako, imala nameru da prizove Božje blagoslove za naciju, tako što bi On obezbedio životodavnu vodu.

To je povezano sa Praznikom Senica tako da Jevandelje po Jovanu beleži ovaj važan događaj. Jovan je napisao: "A u poslednji veliki dan praznika stajaše Isus i vikaše govoreći: 'Ko je žedan neka dođe k meni i pije. Koji me veruje, kao što Pismo reče, iz njegova tela poteći će reke žive vode'" (Jovan 7,37-38). Sin Božji kaže, na najjasniji mogući način, da je On sam izvor života i blagoslova - da On može zadovoljiti svaku potrebu ljudskog srca.

Praznik Senica rečito govori o Mesijinom Carstvu - novom početku bez tragova od posledica greha. Tog dana, zemlja će dobiti svoje novo ruho, sve životinje će biti pitome, armije više neće marširati, svaki čovek će biti na svome i pravda će postati realnost na zemlji.

Četrnaest vekova pre rođenja Mesije, sedam praznika je prorečeno, kao tip važnih događaja iz Hristovog života vezanih za otkupljenje. Četiri prolećna praznika su povezana sa Njegovim prvim dolaskom: Njegova smrt je opisana u Pashi; da će biti bez greha i da Njegovo telo neće istrunuti u grobu opisano je Praznikom Beskvasnih hlebova; Njegovo vaskrsenje je ilustrovano Praznikom Prvina; uspostavljanje Novog zaveta predstavljen je Praznikom Sedmica.

Tri jesenja praznika opisuju događaje vezane za Njegov drugi dolazak. Praznik Truba opisuje spasenje Crkve. Dan očišćenja ukazuje na veliko mnoštvo naroda, Jevreja i ne-Jevreja, koji će biti spašeni prilikom Njegovog dolaska i primiti zasluge na osnovu Njegovog smrti. Praznik Senica govori o danu kada će sam Mesija stanovati sa ljudima, obrisati svaku suzu sa njihovog lica i započeti "zlatno doba" o kojem ljudi razmišljaju od pamтивеka.

Jedino Bog koji je sveznajuć može proreći ove fascinantne događaje. Mnogi odbacuju Njegovu postojanje; ponosni ljudi odbijaju da prihvate Njegovu životodavnu moć. Vreme ističe - zvuk trube će se uskoro čuti širom sveta da objavi Njegov dolazak.

JEVREJSKO VREME

Mnogi ljudi kada se sretnu sa svojim prijateljima, često puta kažu: "Mogu za taj posao da odvojim samo tri dana." Pitanje koje bi im se moglo postaviti bilo bi: "Da li je u pitanju jevrejsko vreme ili obično vreme?"

U pravom slistu reču, "Jevrejsko vreme", jedinstveno kao što jeste, zaista postoji. Meseci, dani i godine računaju se sasvim drugačije od strane religioznih Jevreja nego od strane ljudi u celom ostalom svetu.

Jevrejski dan

Za većinu sveta, dan je zasnovan na rimskom računanju vremena po kome novi dan počinje u ponoć. Međutim, značajno drugačije, jevrejski dan počinje zalaskom sunca i traje do sledećeg zalaska sunca. Osnova za ovakvo računanje vremena nalazi se u spisima Biblije. Šest puta u 1. Knjizi Mojsijevoj, 1. poglavlju, Bog govori o danu koji se sastoji od "večeri i jutra" (1. Mojsijeva 1,5; 8; 13; 19; 23; 31). Redosled u danu ima svoju doslednost - prvo ide večer (noćni sati), a zatim jutro (dnevni sati). Prema Mojsijevom zakonu, Bog je zapovedio jevrejskom narodu da svetkuju Dan očišćenja od večeri do večeri (3. Mojsijeva 23,23). Po tome, jevrejski praznici uvek počinju zalaskom sunca, kada nastupa novi dan.

Početak dana, prilikom zalaska sunca, pokazuje nekoliko karakteristika. Vreme zalaska sunca se stalno menja usled položaja Zemlje u odnosu na Sunce. Zalazak Sunca može biti u 17 sati

jednog petka uveče, a u 16.52 sledećeg petka uveče. Zalazak sunca takođe zavisi od geografske lokacije. On može biti u 16.34 u Nju Jorku, a u 17.28 u Atlanti.

Jevrejska sedmica

Vreme odmora. Većina savremenog sveta računa vreme na osnovu sedmnodnevnog perioda zvanog "sedmica". Jevrejska reč za "sedmicu" izvedena je od jevrejske reči za "sedam". Jevrejski dani u sedmici nemaju posebna imena, već su poznati kao "prvi dan", "drugi dan", i tako dalje. Sedmi dan, međutim, poznat je kao "Šabat" i razlikuje se od ostalih šest dana kao dan odmora i svetkovanja. Svi oblici posla zabranjeni su na Šabat (koji traje od petka od zalaska sunca do subote do zalaska sunca) na osnovu Mojsijevog zakona: "Šest dana neka se radi, a sedmi je dan Šabat, odmor svet Gospodu; ko bi god radio posao na Šabat da se pogubi" (2. Mojsijeva 31,15).

Jevrejska sedmica sa svojim Šabatom nalazi svoje poreklo i značenje u biblijskom izveštaju o stvaranju (1. Mojsijeva 1,1 - 2,3); Bog je stvarao tokom šest dana i sedmog dana je odmorio. Ne radi se tu da se Bog umorio; Onaj koji je svemoćan ne može se umoriti. Ali Bog se odmorio u smislu zadovoljenja određenih principa. On je video da sve što je stvorio je bilo dobro i savršeno, i onda se odmorio. Kao uspomenu na taj događaj, Bog je zapovedio Mojsiju: "Zato će čuvati sinovi Izrailjevi Šabat praznujući Šabat od kolena do kolena zavetom večnim. To je znak između mene i sinova Izrailjevih doveka, jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, a u sedmi dan počinu i odmore se" (2. Mojsijeva 31,16-17).

Božansko uzdržanje od rada na Šabat imalo je veliki uticaj na život nekadašnjih Jevreja. Drugeće za potpalu se tada nije smelo sakupljati (4. Mojsijeva 15,32-36), vatra se nije smela paliti (2. Mojsijeva 35,3) i putovanje je obustavljeno (2. Mojsijeva 16,29). Prema kasnijoj rabinskoj tradiciji, putovanje na Šabat je bilo ograničeno na 2.000 lakata (oko 900 metara), ili rastojanje između Božjeg kovčega sa zapovestima do naroda (Isus Navin 3,4).

Jevrejski mesec

Povezanost sa planetom Mesec. Jevrejski meseci su lunarni; to jest, zasnovani su na pojavi tankog srpa Mladog Meseca. Mesec kruži oko Zemlje, prolazeći u svojim fazama do Mladog Meseca (Mladine), otprilike jednom na svakih 29,5 dana. Na osnovu toga, jevrejski meseci imaju generalno 29 ili 30 dana, ili prosečno 29,5 dana. Pošto je jevrejski mesec uvek povezan sa Mladinom, jevrejska reč za mesec (*hodeš*) je ista reč koja se koristi kao ime za planetu Mesec.

Biblijski stav. U biblijska vremena, početak svakog meseca bio je potvrđivan od strane sveštenika, a kasnije od Sinedriona, vladajućeg religioznog tela u Izraelu za vreme Isusa. Nakon izjave dva pouzdana svedoka koji su videli Mladinu, veče je svečano izjavljivalo: "Mesec je posvećen!" I za nekoliko minuta, vest je bila prosledena iz Jerusalima do svih delova jevrejskog naroda u Vavilonu. To se postizalo uspostavljenim sistemom vatrenih signala koji su se prostirali stotinama kilometara kroz Arabijsku pustinju.

Prvi dan svakog meseca, poznat kao *Roš hodeš* ("Početak Meseca"), bio je sveti dan. Mada je obeležavan kao dan od odmora u vreme proroka Amosa (Amos 8,5), *Roš hodeš* nije podrazumevao posebno uzdržavanje od posla u Mojsijevom zakonu. Zato se on smatrao kao mali sveti dan.

U Bibliji, *Roš hodeš* je bio označavan posebnim žrtvama (4. Mojsijeva 28,11-15) i trubljenjem truba (4. Mojsijeva 10,10; Psalam 81,3). Ove posebne žrtve za *Roš hodeš* bile su posvećene Gospodu. Teškoća vizuelnog uočavanja Mladine zbog oblaka bio je razlog zašto se *Roš hodeš* proslavljao dva dana. Izgleda da je to bilo u pozadini brige cara Saula za Davidovo odsustvo tokom prva dva dana meseca (1. Samuilova 20,27). Očigledno, svi članovi carske kuće i dvora bili su prisutni na carskoj proslavi tokom *Roš Hodeša*.

Buduće ispunjenje. U budućem Nebeskom Carstvu, izgleda jasno da će Hristos, opisan kao car David, zauvek vladati kao car nad Izraelom (Jezekilj 37,24-25). (Ime "David" na jevrejskom jeziku znači "Ljubljeni".) Davidova vladavina će biti doslovno ispunjenje božanskog obećanja o uspostavljanju Njegovog prestola zauvek, kao sunce i mesec što su uspostavljeni (2. Samuilova 7,16; Psalam 89,34-37). Kao knez, David će imati jednu od najvećih počasti u carstvu: da započinje svečanost svetkovanja Šabata i Mladog Meseca pred Gospodom (Jezekilj 46,1-8).

Možda je to razlog zašto neke tradicionalne jevrejske molitvene knjige povezuju cara Davida sa blagoslovima Mladine. Čeznja naroda za Mesijinim Carstvom takođe se oseća u molitvi prilikom Mladine, koju je zapisao prorok Osija: "Posle će se obratiti i tražiće Gospoda Boga svojega i Davida cara svojega" (Osija 3,5).

Prizivanje Božje milosti na Mladinu takođe predstavlja molitvu Bogu da ponovo uspostavi mesečev sjaj u "onoj sjajnosti kao što je bila tokom sedmice stvaranja". To je takođe molba za uspostavljanje Mesijinog Carstva. Prorok Isaija je kazao da će dan, kada Gospod bude ponovo uspostavio mesec u svom prvobitnom sjaju, takođe biti dan kad će "Gospod zaviti ulom narodu svojemu i isceliti-

ti rane koje mu je zadao" (Isaija 30,26). Izrailj će se pokajati za svoje grehe i biće iskupljen od strane Gospoda.

Biblija uči da će ne samo iskupljeni Izrailj, već svi pravedni iz drugih naroda proslavljati Mladinu u Carstvu koje Bog uspostavi: "I od Mladine do Mladine, i od Šabata do Šabata, dolaziće svako telo da se pokloni preda mnom, veli Gospod" (Isaija 66,23).

Neki kažu da neće biti Sunca ni Meseca u tom Carstvu i Večnoj Državi. Ali Biblija jasno kaže da će "svetlost mesečeva biti kao svetlost sunčeva, a svetlost sunčeva će biti sedam puta veća" (Isaija 30,26). Posledice prokletstva biće uklonjene. Svetleća tela će biti prisutna i ponovo uspostavljena sa svojom prvobitnom sjajnošću, u vreme kada se ostali deo tvorevine ponovo obnovi u uslove nalik Edemskim za vreme Mesijine vladavine (Isaija 11,6-9; 51,3; 55,12-13; 65,17-25; Otkrivenje 21,4; 22,3). Ali njihov sjaj neće biti ništa u poređenju sa Mesijinom slavom: "I posramiće se mesec, i sunce će se zastideti kad Gospod nad vojskama stane carovati na gori Sionu ... i proslavi se" (Isaija 24,23). "I grad (Nebeski ili Novi Jerusalim) ne potrebuje sunca ni meseca da svetle u njemu, jer ga slava Božja prosvetli, i žizak je njegov Jagne" (Otkrivenje 21,23). Sunce i mesec će zaista biti veličanstveni kada se uklone tragovi prokletstva, ali u poređenju sa Božjom slavom, oni će biti kao svetlost sveća u podne. Oni neće još dugo biti primarni izvor svetlosti. U stvari, oni se neće ni videti u prisustvu Njegove slave.

Jevrejska godina

Gregorijanski kalendar. Većina sveta danas koristi solarni kalendar koji ima svoje poreklo u rimskom kalendaru uspostavljenom za vreme Julija Cezara 45. godine pre Hrista (pre naše ere). Poznat kao Julijanski kalendar, on ima 365 dana u godini, a svaka četvrta godina je prestupna. Za vreme prestupne godine dodaje se još jedan dan u mesecu februaru.

Tokom vremena, uočeno je da je solarna godina kraća za oko 11 minuta od 365,25 dana (365 i 1/4). I bilo je potrebno podešavanje da bi se kompenzovalo ovo neslaganje između solarne godine i civilnog kalendara. Godine 1582., papa Gregorije izdao je dekret koji proklamuje da je prva godina na početku veka (1600., 1700., itd.) takođe prestupna, ali samo ako je u isto vreme deljiva sa 400 (1600., 2000., itd.). Ovaj revidirani Julijanski kalendar nazvan je Gregorijanski kalendar i predstavlja kalendar koji se danas koristi.

Jevrejski kalendar. Jevrejski kalendar se nalazi između lunarnog i solarnog računanja vremena. Jevrejski meseci su zasnovani na mesečevim fazama, sa prosečnom dužinom od 29,5 dana. Obična jevrejska godina ima 12 meseci ili, drugim rečima, oko 354 dana u godini.

Biblija zapoveda da se različiti praznici proslavljaju u njihovo određeno vreme. Pasha, na primer, bila je određena da se proslavlja na proleće. Godišnja doba su, međutim, određena Zemljinom rotacijom oko Sunca, a ne oko Meseca. Ako bi jevrejski kalendar koristio samo lunarnu godinu (354 dana), nastao bi nerešiv problem. Razlika od oko 11 dana između lunarne godine (354 dana) i solarne godine (365,25 dana) uskoro bi uzrokovala da se Pasha praznuje van određenog vremena, kako je to propisano u Bibliji.

Da bi se otklonila ova razlika, jevrejski kalendar je zasnovan na ciklusu od 19 godina, u kojem 3., 6., 8., 11., 14., 17. i 19. godina su prestupne godine. Tokom jevrejske prestupne godine, jedan dan se dodaje mesecu Adaru, a 13. mesec (koji ima 29 dana), poznat kao *Adar šeni* (Drugi Adar ili Ve-Adar), dodaje se u kalendar. U tom smislu, jevrejski kalendar je *lunarno-solarni* kalendar - lunarni kalendar podešen sa solarnom godinom.

Sve do 359. godine naše ere, Sinedrion je predsedavao u Jerusalimu kao vrhovni zakonodavni autoritet za sve stvari vezane za Jevreje. On je kontrolisao način za određivanje Mladine i objavljivao početak svakog meseca nakon izjave dva svedoka. Ali promene političkih prilika u regionu često su sprečavale vremensko utvrđivanje početka praznika. To je posebno imalo odražaja kod onih koji su živeli u *dijaspori* (Jevreji koji su živeli van Izraela) u određivanju početaka praznika. Godine 360. naše ere, Hilel II, prvosveštenik, objavio je Sinedrionov precizan način računanja vremena, fiksirajući tako današnji Jevrejski kalendar i eliminišući potrebu za svedocima. Ovo je uklonilo kontrolu Sinedriona nad životom Jevreja i eventualno skretanje sa pravog puta.

Zbog razlika između Gregorijanskog i Jevrejskog kalendara, jevrejski praznici padaju u različite dane po Gregorijanskom kalendaru svake godine. Na primer, Pasha nekada pada u martu, a nekada u aprilu.

Dva kalendara. Nekoliko događaja je dominantno u istoriji Jevreja, a među njima najviše izlazak iz Egipta. Prilikom izvođenja Njegovog naroda iz Egipta, Božja aktivnost je bila tako snažna i vidljiva da je religiozni život Izrailja bio zauvek izmenjen. Sedam svetih praznika bilo je dato Izrailju od strane Gospoda (3. Mojsijeva 23. poglavlje). Kao dodatak, Izrailju je bio dat novi kalendar koji je započinjao sa svojom religijskom Novom Godinom u mesecu Nisanu (mart-april), u mesecu kada je Bog oslobodio Izrailj iz Egipta. Bog je zapovedio: "Ovaj mesec da vam je početak meseci-ma, da vam je prvi mesec u godini" (2. Mojsijeva 12,2).

Do izlaska iz Egipta, Izrailj je obeležavao Novi godinu prema poljoprivrednom ili civilnom kalendaru koja je počinjala nakon žetve. Vreme žetve je ukazivalo na poljoprivrednu godinu. Nakon perioda žetve, ciklus oranja, sejanja, košenja ponovo je započinjao. Izrailj, kao poljoprivredno društvo, prirodno je započinjao Novu Godinu nakon žetve (2. Mojsijeva 23,16; 34,22).

Nakon izlaska iz Egipta, Izrailj je očigledno imao dve Nove Godine - poljoprivrednu i religijsku. Prema religijskom kalendaru, Nova godina započinje mesecom Nisanom (mart-april) i koristi se za sva određivanja vremena u Bibliji. Međutim, mnogo starija, poljoprivredna ili civilna Nova godina (septembar-oktobar, u vreme Praznika Truba), nastavljena je tradicionalno da postoji u Izraelu.

Jubilarna godina je bila poljoprivredna godina koja je bila posvećena, i bila je obeležavana svake 50. godine. Tokom Jubilarne godine, zemlja u celom Izrailju je ostajala neobrađivana tokom cele sezone (3. Mojsijeva 25,11). Kao takva, Jubilarna Godina je započinjala u sedmom mesecu (3. Mojsijeva 25,9), po religijskom kalendaru, ukazujući na poljoprivrednu Novu godinu koja je započinjala na jesen.

Razorenjem Hrama 70. godine naše ere i rasejanjem Izrailja, obeležavanje Praznika Truba (koje je bilo u 7. mesecu) je splasnuo. Kao rezultat toga, Praznik Truba je počeo da se jednostavno proslavlja kao *Roš hašana* ("Početak godine") pošto je ukazivao na civilnu Novu godinu. Kao i savremena Nova godina, Roš hašana je ostala u jevrejskoj tradiciji kao Nova godina po civilnom kalendaru.

Izrailjsko korišćenje dva kalendara, jednog u civilne a drugog u religijske svrhe, potvrđeno je od strane istoričara. Jevrejski istoričar iz prvog veka, Josif Flavije, objašnjava da su Jevreji, dok su bili u Egiptu, započinjali svoj kalendar mesecom Tišrijem, ali je "Mojsije uspostavio da Nisan ... bude prvi mesec za njihove praznike, zato što ih je izveo iz Egipta tokom tog meseca: tako tog meseca započinju sve svečanosti koje se odvijaju u slavu Bogu, mada je on zadržao prvobitni redosled meseci prilikom kojih se nekada prodavalo i kupovalo, i prilikom kojih su se odvijali ostali uobičajeni poslovi" (*Antiquities of the Jews* 1. 3.3.). Stari rabinska objava, pre vremena Hrista, sadržavala je zapovest: "Mesec koji smo u stara vremena nazivali prvim mesecom ... sada se naziva sedmim mesecom."

Jevrejski meseci. Imena jevrejskih meseci potiču iz Hanana, a pozajmljena su od stanovnika koji su živeli tu, gde je današnji Izrael, u danima patrijaraha. Prvi mesec se zvao Aviv (2. Mojsijeva 13,4; 23,15; 34,18; 4. Mojsijeva 16,1); drugi mesec Zif (1. Carevima 6,1,37); sedmi mesec Etanim (1. Carevima 8,2); a osmi mesec Vul (1. Carevima 6,38). Nakon vavilonskog ropstva (586. godine pre naše ere), prihvaćena su vavilonska imena za mesece i sve do danas se koriste.

Sistem računanja. Većina sveta koristi sistem računanja koji broji godine pre rođenja Isusa (B.C., "Before Christ" ili "pre Hrista") i nakon Njegovog rođenja (A.D., *Anno Domini*, latinski "u godini našeg Gospoda"). Pošto većina ljudi koji se deklariraju kao Jevreji ne prihvata Isusa za Mesiju, isti periodi vremena se označavaju u jevrejskom računanju kao "pre zajedničke ere" (B.C.E., "Before Common Era") i "zajednička era" (C.E., "Common Era").

Jevrejski sistem računanja koji se danas koristi započinje sa brojanjem godina od godine stvaranja sveta. (Prema jevrejskoj tradiciji, to se desilo u jesen 3761. pre naše ere). Dakle, današnja jevrejska godina se može izračunati dodavanjem 3760 ili 3761 godine gregorijanskoj godini (pošto jevrejska Nova Godina započinje u septembru/oktobru, a gregorijanska Nova Godina u januaru). Na primer, 2000. godina + 3760/3761 = 5760/5761.

Jevrejski praznici. Jevrejski praznici su nebrojeno puta značajniji od mnoštva drugih "kulturnih događaja". Ti praznici su uspostavljeni od strane Gospoda i oni su Gospodnja *svojina*. On ih naziva *moji* praznici (3. Mojsijeva 23,2).

Praznici iz 3. Knjige Mojsijeva 23. poglavlja su više nego praznici u smislu posebnih jela i prazničkih događaja. Mnogi od njih ne uključuju hranu, a neki su veoma mračni po svom tonu. Jevrejska reč *moed* poseduje više od značenja "svečano određeno vreme". Ovi "praznici" su u stvari "susreti" ili "provedeno vreme" sa Gospodom. Negde su u pitanju dani, a negde sedmice. Svi zajedno, "praznici" Gospodnji formiraju božanski kalendar okupljanja, sa Jerusalimom kao mestom sastanka (Isaija 33,20).

Primena

Mnogi ljudi pogrešno izjednačavaju svetkovanje posvećenih dana sa pravednošću pred Bogom. Neki dolaze u sinagogu na Dan očišćenja, a drugi u crkvu za Božić ili Uskrs. Oni veruju da su pravedni u Božjim očima jer obavljaju svoje religiozne "dužnosti".

Bog je ukorio Izrailjce za držanje *spoljnih zahteva* Zakona, dok su zanemarili *smisao povezanosti* sa Njim: "A o Mladinama i Šabatima i o sazivanju skupštine ne mogu podnositi bezakonje i svetkovine. Na Mladine vaše i na praznike vaše mrzi duša moja, dosadiše mi, dodija mi podnositi" (Isaija 1,13-14; Amos 5,21).

Zašto je Bog mrzeo praznične dane kada je On bio taj koji ih je uspostavio? Očigledno, On nije mrzeo same praznične dane, već

JEVREJSKI KALENDAR

1. Nisan	30 dana	14. Nisan 15-21. Nisan 1. dan posle Šabata	Pasha Beskvasni hlebovi Prvine
2. Ijar	29 dana		
3. Šivan	30 dana	50. dan nakon Prvina	
4. Tamuz	29 dana		
5. Av	30 dana		
6. Elul	29 dana		
7. Tišri	30 dana	1. Tišri 10. Tišri 15-21. Tišri	Trube Dan očišćenja Senice
8. Hešvan	29 ili 30 dana		
9. Kislev	29 ili 30 dana		
10. Tevet	29 dana		
11. Ševat	30 dana		
12. Adar	29 dana (30 u pre- stupnoj godini)		

licemeran način na koji su oni svetkovani. Narod je pogrešno razumevao i izvrtao Božji zakon. Oni su se odrekli lične zajednice sa Bogom. Umesto toga, oni su tražili da budu samopravedni kroz držanje zahteva zakona.

Spoljno *držanje* Zakona bilo je bez značaja bez unutrašnje veze sa živim Bogom. To je razlog zbog kojeg je Bog zapovedio Izrailju: "Čuj Izrailju: Gospod je Bog naš jedini Gospod. Zato ljubi Gospoda Boga svojega iz svega srca svojega i iz sve duše svoje i iz sve snage svoje. I neka ove reči koje ti ja zapovedam danas budu u srcu tvom" (5. Mojsijeva 6,4-6). Toliko je velika važnost ovih reči da one počinju sa *Sema*, najsvetijom molitvom unutar judazima. One su takođe zapisane na dovratcima većine religioznih Jevreja i na *tefilinu* (svitku Biblije) kojeg nose na čelu i ruci tokom molitve.

Mesija je takođe istakao ovu istinu: "Ljubi Gospoda Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom misli svojom. Ovo je prva i najveća zapovest" (Matej 22,37-38). Prvo i najvažnije, Bog želi istinsku vezu sa ljudima.

Mnogi u vreme proroka Isaije verovali su da su pravedni pred Bogom zato što su religiozni - oni su držali *micvot* (zapovesti), oni su se molili, oni su svetkovali svete dane. Danas, većina čovečanstva, bilo Jevreja ili ne-Jevreja, nalazi se u identičnoj situaciji. Oni pogrešno veruju da će im držanje serije religioznih obreda ili praznika doneti prihvatanje u Božjim očima.

Biblija upoređuje praznične dane sa senkama koje proročki ukazuju na ličnost i rad istorijski najveće osobe - Mesije Izrailja (Kološanima 2,16-17). Ovi praznici zajedno prikazuju aktivnost Mesije od Golgote do Njegovog carstva. On sam je izvor bogatstva, dok su sveti dani samo senke Njegovog neizbrisivog traga u istoriji.

Ovo se može ilustrovati sa mužem koji se vraća kući nakon dugog puta. Njegovo srce može brže otkucavati u naslućivanju, videći obris senke svoje žene kako izlazi na glavna vrata, ali on ne može zagrliti njenu senku. Tu ne bi bilo zadovoljstva. Umesto toga, on ulazi kroz vrata i grli je lično, a ne njenu senku.

Isus izjavljuje: "Ja sam put, istina i život. Niko neće doći k Ocu do kroza me" (Jovan 14,6). Da li ćemo ići za senkama ili ćemo u potpunosti zagrliti Mesiju? Samo nam On može dati ono što je potrebno.

PASHA

Pasha je stari praznik koji se proteže nekih 35 vekova u ljudskoj istoriji. Ovaj praznik je uspostavljen u vreme velikih egipatskih piramida. Izveštaj o Pashi je ispunjen upečtljivim scenama: odlukom o ubijanju jevrejskih novorođenčadi, bebi koja je ostavljena u reci, ropstvu Jevreja, grmom koji gori, egipatskim vračarima, periodima sprostavljanja od strane faraona, Božjim nepogodama, armijom koja je u pokretu, razdvajanjem mora i rođenjem posebnog naroda uz odjeke grmljavina sa planine.

Pasha sadrži važnu poruku za današnje vreme. Ovaj praznik daje osnovu za razumevanje događaja u Gornjoj Sobi, simbola za Gospodnjim stolom i značenje Mesijine smrti.

Biblijski stav

Značenje Pashe. Tokom više od 400 godina, jevrejski narod je živeo u Egiptu (2. Mojsijeva 12,40). A tada je došlo vreme da ih Bog uvede u zemlju koju im je obećao (1. Mojsijeva 46,3-4; 50,24). U 2. Knjizi Mojsijevoj 11. poglavlju, Bog objavljuje, preko svog sluge Mojsija, deseto i konačno zlo koje će pogoditi Egipćane i njihove lažne bogove. U ponoć, Gospod je prošao kroz Egipat i ubio prvence u svakoj porodici i među stokom. Sa ovim poslednjim, najvećim zlom, Bog je na dramatičan način oslobodio svoj narod iz egipatskog ropstva.

U 2. Knjizi Mojsijevoj 12. poglavlju, Bog jasno ukazuje šta treba da učine oni koji mu veruju i tako, suprotno od faraona i Egipćana, ne budu zahvaćeni poslednjim zlom. Oni su trebali da odvoje muško jagnje od godinu dana. Ono je moralo da bude savršeno, bez ikakve mane ili nedostatka. Ono je trebalo da bude uzeto iz stada 10. dana jevrejskog meseca Nisana i da se čuva do 14. dana istog meseca. To je bilo vreme tokom koga je svaka porodica trebala da pripremi jagnje i uveri se da je sa njim sve u redu. To je takođe bilo vreme da porodica postane bliska sa svojim jagnjetom, tako da ono nije bilo samo *jagnje* (2. Mojsijev 12,3), već *njihovo jagnje* (2. Mojsijeva 12,5). To je duboko uticalo na njih, ukazujući na visoku cenu žrtve. Neko ko je nevin umirao je mesto njih.

Uveče 14. dana, nakon zalaska sunca, jagnjad su bila javno zaklana od strane "celog zbora". Svi ljudi su bili odgovorni za smrt jagnjadi. Ipak, sa druge strane, svaka porodica pojedinačno uzimala je krv od svog jagnjeta i poprskala njime dovratke na svojim vratima kao vidljivi znak svoje vere u Gospoda (2. Mojsijeva 12,13). U tom trenutku, nevinno jagnje je postalo njihova zamena, čineći mogućim da ih "zaobide" Božji sud. Tako je Gospod uspostavio Pashu kao "noć koja se svetkuje Gospodu, u koju ih izvede iz Misira" (2. Mojsijeva 12,42).

Vreme Pashe. Prema Bibliji, Pasha je jednodnevni praznik koji je odmah praćen sedmodnevnim Praznikom Beskvasnih hlebova. Oba praznika se danas obično spajaju zajedno kao jedan, i jednostavno se zovu "Pasha".

Bog je uredio da se Pasha proslavlja svake godine 14. dana jevrejskog meseca Nisana (mart-april), na dan kada je Bog izbavio svoj narod iz Egipta (2. Mojsijeva 12,6; 3. Mojsijeva 23,5; 4. Mojsijeva 9,3; 28,16). Njegovo izbavljenje je bilo tako moćno i upečatljivo da je jevrejski religiozni kalendar bio zauvek izmenjen. Kao uspomena na to čudesno izbavljenje, mesec Nisan (poznat kao Aviv pre vavilonskog ropstva - 2. Mojsijeva 13,4; 34,18) postao je od tada prvi mesec jevrejske religiozne godine (2. Mojsijeva 12,2; 4. Mojsijeva 9,5; 28,16).

Izveštaj o Pashi. Prema biblijskom izveštaju, jagnje je bilo centralni deo službe za Pashu (2. Mojsijeva 12; 34,25; 5. Mojsijeva 16,1-7). Ono je bilo centralna stvar svega što se radilo. Da nije bilo jagnjeta, ne bi bilo ni izbavljenja. Pošto je jagnje bilo u središtu Pashalne službe, termin "Pasha" se koristio i za jagnje i za praznik (2. Mojsijeva 12,21; 5. Mojsijeva 16,2,6; Luka 22,7; 1. Korinćanima 5,7). Jedno nije moglo da postoji bez drugog. Jagnje je bilo oličenje praznika, i bez njega, praznik bi bio beznačajan.

U svemu tome, Bog je zahtevao da se tri simbola, u vidu hrane, konzumiraju u noći Pashe - jagnje, *maca* (beskvasni hleb) i gorko zelje (2. Mojsijeva 12,8). Žrtva je bila mlado jagnje, koje je opisivalo nevinost. Ono je bilo ispečeno na vatri prikazujući sud koji je pao na njega umesto na prvence. *Maca* (beskvasni hleb) je bio konzumiran simbolizujući čistoću žrtve, jer je kvasac, sa svojim nadimajućim karakteristikama, često bio simbol greha (1. Korinćanima 5,6-8). Gorko zelje je konzumirano kao opomena na patnju jagnjeta.

Važnost Pashe. Može se izvući nekoliko važnih činjenica iz Praznika Pashe. Postojala je samo jedna Pasha kada je Bog prohodio zemlju kojoj je sudio. Svako vreme Pashe, od tada, predstavlja uspomenu na taj događaj (2. Mojsijeva 13,3).

Pasha se veoma razlikuje od drugih religioznih praznika u svetu. Pasha je najstariji kontinualno proslavljan praznik koji danas postoji, i koji se praktikuje nekih 3.500 godina. Pasha je proslavljena u Sinajskoj pustinji godinu dana nakon izlaska Izrailjaca iz Egipta (4. Mojsijeva 9,1-14); bila je proslavljena kada je jevrejski narod ušao u zemlju Izrailj (Isus Navin 5,10-12); bila je proslavljena u danima cara Jezekeje (2. Dnevnika 30) i cara Josije (2. Carevima 23,21-23; 2. Dnevnika 35,1-19), bila je proslavljena nakon izlaska iz vavilonskog ropstva (Jezdra 6,19-20), i bila je uveliko praznovana u danima Isusa (Jovan 11,55). Čak i danas, većina Jevreja proslavlja Pashu više nego ijedan drugi jevrejski sveti dan. To je snažna, kohezioni sila unutar jevrejske kulture i zajednice.

Obeležavanje Pashe je bilo tako važno da je Bog dao dodatni dan za one koji nisu bili u stanju da obeleže Pashu 14. Nisana. Oni koji su se oskrvnuli dodirivanjem mrtvog tela ili su bili na dugom putovanju, mogli su proslavljati Pashu 30 dana kasnije, 14. dana 2. meseca (4. Mojsijeva 9,1-14; 2. Dnevnika 30,2,15). Nijedan od drugih božanski uspostavljenih praznika nije imao ovu mogućnost.

Služba na Pashu. Bog je zapovedio da se Pasha obeležava, kao uspomena, zauvek (2. Mojsijeva 12,14). On je takođe kazao da je

potrebno da se odvija služba (2. Mojsijeva 12,25). Ova služba je uključivala jagnje, *maca* (beskvasni hleb) i gorko zelje, tako da se u umovima ljudi stalno ponavljala priča o Izlasku, iz generacije u generaciju (2. Mojsijeva 12,26,27). Gospod, međutim, nije dao detalje vezan za redosled službe, već samo da se ona treba obavljati.

Nekoliko vekova pre Hrista, bila je uspostavljena neka vrsta tradicionalne pashalne službe. Ova ritualna služba na Pashu je nazvana *Seder*, od jevrejske reči koja znači "red". Ona uključuje tradicionalno čitanje Biblije, molitve, simboličku hranu i pesme tokom Pashalne službe. Osnovni način pashalnog Sedera zadržao je dosta onoga od pre 2.000 godina, iako je služba nastavila da se ulepšava sa više pesama i običaja u srednjem veku.

Ispunjenje

Pasha nagoveštava jevrejskog Mesiju kao pravo Pashalno Jagnje. Jevrejski prorok Isaija govori o Mesiji u terminima pashalnog jagnjeta i o velikom otkupu koji će On učiniti (Isaija 53). On će biti nevin, čisto Jagnje, na koga će se izliti Božji sud umesto na ljude. On će biti Onaj koji će, uz veliku patnju i smrt, proliti svoju krv da bi obezbedio veliko izbavljenje od greha.

Nema sumnje da je Isus Hristos Pashalno Jagnje. Biblija to beleži. Istorijom to odzvanja. Ipak, jedno pashalno pitanje ostaje, i ono je najvažnije od svih: "Da li je On *moje* Pashalno Jagnje?" Kao što su Izrailjci nekada trebali pojedinačno da poprskaju vrata krvlju, tako i danas ljudi pojedinačno trebaju doneti odluku u pogledu Jagnjeta Božjeg. Još uvek nema oslobođenja bez jagnjeta.

PRAZNIK BESKVASNIH HLEBOVA

Drugi izrailjski praznik dobio je ime po hlebu koji je trebao da se jede tokom praznika. Jevrejski tekst Biblije naziva taj praznik *Hag hamacot*. *Maca* i množina *macot* su jevrejske reči za "beskvasni hleb". Dakle, ovaj praznik je poznat kao Praznik Beskvasnih hlebova. Razumevanje praktičnih istina na koje ukazuje ovaj važni praznik, veoma je važno za religijski život danas.

Biblijski stav

Značenje praznika. Praznik Beskvasnih Hlebova je uspomena na Božje čudesno izbavljenje iz egipatskog ropstva, kada su Izrailjci usred noći napustili Egipat, dok još nije bilo vremena da se hlebno testo uzdigne. Tako da je Gospod zapovedio: "Sedam dana jedi s njom (Pashom - jagnjetom) presan hleb, hleb nevoljnički, jer si hiteći izašao iz zemlje Misirske, pa da se opominješ dana kada si izašao iz Misira, dok si god živ" (5. Mojsijeva 16,3; 2. Mojsijeva 12,39).

Vreme praznika. Praznik Beskvasnih hlebova se praznuje u rano proleće (mart - april). On počinje 15. dana jevrejskog meseca Nisana i traje 7 dana. Pošto Praznik Beskvasnih hlebova (sedmodnevni praznik) počinje dan nakon Pashe (jednodnevni praznik), često se ova dva praznika spajaju u jedan i zajedno nazivaju "osam dana Pashe". Za vreme Drugog Hrama (u Isusovo vreme), bilo je takođe uobičajeno da se svih osam dana nazivaju Praznikom Beskvasnih hlebova (Luka 22,1,7).

Važnost praznika. Praznik Beskvasnih hlebova bio je istaknuti biblijski praznik. Suprotno od drugih praznika koji su bili uspostavljeni u 3. Knjizi Mojsijevoj 23. poglavlju, zapovest koja je uspostavila ovaj praznik bila je data pre izlaska iz Egipta (2. Mojsijeva 12,14-20). Pasha i Praznik Beskvasnih hlebova su prvi uspostavljeni. Detalji o ostalim praznicima su dati kasnije. Praznik Beskvasnih hlebova takođe je prvi od tri godišnja hodočasna praznika. Za vreme tri od sedam godišnjih praznika (Praznik Beskvasnih hlebova, Praznik Sedmica i Praznik Senica), svi jevrejski muškarci su trebali da stanu pred Gospoda u Hramu (2. Mojsijeva 23,14-17; 34,18-23; 5. Mojsijeva 16,16; 2. Dnevnika 8,13).

Da bi ispoštovao tu zapovest, Mesija je putovao u Jerusalim tokom svakog hodočasnog praznika. Nakon jednog takvog hodočašća za Praznik Beskvasnih hlebova, kada je imao 12 godina, Mesija je imao interesantan susret. To je zabeleženo: "I kad mu bi dvanaest godina, dođoše oni u Jerusalim prema *običaju praznika*. I kad dane provedoše i oni se vratitše, osta dete Isus u Jerusalimu ... I posle tri dana nadoše ga u crkvi gde sedi među učiteljima, i sluša ih, i pita ih. I svi koji ga slušahu divljahu se Njegovu razumu i odgovorima" (Luka 2,42-43,46-47). Mesija je potpuno zadivio najbolje poznavaoce Tore (Zakona, ili Mojsijevih knjiga) u Izrailju. On je bio neugledni Galilejac, nije imao univerzitetsko obrazovanje, i imao je samo 12 godina, ne čak ni *Bar micva* (13 godina). Ipak, Njegovo razumevanje i shvatanje Biblije bilo je zapanjujuće. Nikada ranije oni nisu susreli nekoga kao što je bio On.

Zapis o prazniku. Biblijski izveštaj daje samo tri instrukcije za Praznik Beskvasnih hlebova.

Posebne žrtve bile su prinošene u Hramu tokom svakog dana praznika (3. Mojsijeva 23,8; 4. Mojsijeva 28,19-24). Prvi i sedmi dan praznika bili su Šabati sa uzdržavanjem od svih poslova (2. Mojsijeva 12,16; 3. Mojsijeva 23,7-8; 4. Mojsijeva 28,25; 5. Mojsijeva 16,8) i kvasac je bio strogo zabranjen. Ne manje nego 6 tekstova

naglašava zabranu korišćenja kvasca tokom ovog praznika (2. Mojsijeva 12,14-20; 13,6-8; 23,15; 34,18; 3. Mojsijeva 23,6; 5. Mojsijeva 16,3,8).

U jevrejskom jeziku, kvasac je poznat kao *hamec*, koji doslovno znači "kiseo". Kvasac (obično gljivice ili prašak za pecivo) je korišćen za stvaranja vrenja, naročito u hlebnom testu. Kada kvasac ukiselji testo, nastaju mali vazdušni mehurovi koji uzrokuju da testo poraste.

Ne samo da je konzumiranje hrane sa kvascem (kao što su hleb i kifla) bilo zabranjeno tokom praznika, već je čak i prisustvo kvasca u bilo kojoj kući bilo nedozvoljeno. Gospod je zapovedio Mojsiju: "Sedam dana jedite hlebove presne, i prvoga dana uklonite kvasac iz kuća svojih, jer ko bi god jeo što sa kvascem od prvoga dana do sedmoga, istrebiće se ona duša iz Izrailja" (2. Mojsijeva 12,15). Nepoštovanje božanske zapovesti povlačilo je zaista oštre posledice. I ponovo je bilo zapovedeno: "Hlebovi presni da se jedu sedam dana, i da se ne vidi u tebe ništa s kvascem, niti da se vidi u tebe kvasac u celom kraju tvom" (2. Mojsijeva 13,7). Proširenje ograničenja bilo je dalje naglašeno: "I da se ne vidi u tebe kvasac za sedam dana nigde među granicama tvojim" (5. Mojsijeva 16,4).

Jasnoća Božje zapovesti ne ostavlja mesta za raspravu. Svaki kvasac, nije bitno koliko mali iznos ili koliko neznatno prisutan, nije bio dozvoljen tokom Praznika Beskvasnih hlebova. Nije bilo dovoljno jednostavno uzdržavati se od jedenja kvasca, ili od dodirivanja kvasca, ili čak od gledanja u kvasac stavljajući ga na skriveno mesto. Sav kvasac je morao biti uništen. Propuštanje da se tako uradi predstavljalo je ozbiljno kršenje biblijskog zakona.

Ispunjenje

Greh je u Bibliji često puta prikazivan kvascem (Matej 16,6,11; Marko 8,15; Luka 12,1; Galatima 5,9). Stari rabini takođe su verovali da "kvasac predstavlja zle otkucaje srca". Kvasac lepo prikazuje sliku greha pošto se on brzo širi kroz testo, obuzima ga, ukiseljava ga, izaziva vrenje u njemu, i povećava više puta njegovu prvobitnu veličinu bez promene njegove težine. U stvari, ovaj proces kiseljenja (prvi stadijum raspadanja) veoma je efikasan, kao i proces smrti koji je Bog dopustio nakon Adamovog greha.

Dok kvasac oslikava greh, jedino je *beskvasni hleb (maca)* bio korišten u Hramu (3. Mojsijeva 2,11; 6,16-17; 10,12). Prilozi su morali biti čisti i sve što je bilo sa kvascem smatralo se nečistim i neadekvatnim.

Kao i kod ostalih praznika Gospodnjih zapisanih u 3. Mojsijevoj 23. poglavlju, proročko značenje Praznika Beskvasnih hlebova se otkriva u životu Mesije. Pasha prikazuje otkupljujuću *smrt* Mesije kao Pashalnog Jagnjeta, Praznik Beskvasnih hlebova prikazuje čistoću i *sahranjivanje* Mesije, a Praznik Prvina prikazuje *vaskrse-nje* Mesije.

Jevrejski proroci su predskazali dan kada će Mesija biti žrtvovan za greh. Prorok kaže u vezi Mesije: "A On bolesti naše nosi i nemoći naše uze na se ... i Gospod pusti na Nj bezakonje sviji nas ... kad položi dušu svoju u prinos za greh" (Isaija 53,4,6,10).

Ali jevrejski proroci takođe govore o Mesijinoj čudesnoj sahrani. Isaija je prorokao: "Odrediše mu grob sa zločincima, ali na smrt bi s bogatim, jer ne učini nepravde, niti se nade prevara u ustima njegovim" (Isaija 53,9).

Obično onaj ko umire kao zločinac zaslužuje i sahranu kao zločinac. Ali to nije slučaj sa Mesijom. Mesija je ubijen kao da je bio zločinac, ali Bog nije dopustio da se Njegovo telo izbaci van grada na dubre. Mesija je zaslužio adekvatnu sahranu zato što je bio čista, bezgrešna (bez kvasca) žrtva. On nije umro zbog svojih prestupa (bio je nevin), već zbog naših (mi smo krivci). Dakle, Bog je odredio da se Mesija sahrani u grobu bogatog čoveka. Mesija je bio sahranjen u grobu Josifa iz Arimateje (Matej 27,57-60), člana Sinedriona. To je bio Božji stav prema nevinosti Mesije.

Ali, postoji dublji značaj u vezi sahranjivanja Mesije, u tome što se Njegovo telo nije pretvorilo u prah. Car David je prorokao za Mesiju: "Jer nećeš ostaviti dušu moju u grobu, niti ćeš dati da svetac Tvoj vidi truljenje" (Psalam 16,10). Očigledno, car David nije ovo prorokovao za sebe. Njegov grob je duboko poštovano mesto u Jerusalimu tokom skoro 3.000 godina. Davidovo telo se raspalo (kao što je to slučaj sa telom svakoga koji je umro u istoriji), ali Mesijino nije. Adamovi sinovi su grešnici pod Božjom osudom: "U prah ćeš se vratiti" (1. Mojsijeva 3,19). Kao čista, bezgrešna žrtva, Mesija nije bio pod osudom vraćanja u prah. Dakle, Mesija je ustao iz groba trećeg dana, nakon što je platio za naše grehe (Psalam 103,12; Jevrejima 9,26).

Mesija je učinio ispunjenje Praznika Beskvasnih hlebova u tome da je bio čista, bezgrešna (bez kvasca) žrtva. Bog je to potvrdio Mesijinom sahranom u grobu bogatog čoveka. Dakle, nije bilo dopušteno da telo Mesije istrune u grobu (kao što se testo ukiselji od kvasca), već je izašao iz njega jer nije bio grešnik pod osudom smrti i raspada.

Primena

Interesantno je da je apostol Pavle koristio ceremoniju očišćenja od kvasca da bi preneo duhovne istine religioznim ljudima u Korintu: "Očistite dakle stari kvasac, da budete novo testo, kao što ste presni, jer i Pasha naša zakla se za nas, Hristos. Zato da praznujemo ne u starome kvascu, ni u kvascu pakosti i lukavstva, nego u presnome hlebu čistote i istine" (1. Korinćanima 5,7-8).

Pavlova poruka je jednostavna i direktna. Za ljude koji su verom prihvatili žrtvu Pashalnog Jagnjeta na Golgoti, Pasha je prošlost. Oslobođenje koje je izvršio Mesija, kao pravo Pashalno Jagnje, već je doživljeno u njihovim životima. Oni sada žive u Prazniku Beskvasnih hlebova gde se zahteva čistoća i odvajanje od kvasca.

Ali Pavle izražava razočarenje i zabrinutost jer su ljudi u Korintu još uvek zadržavali svoje stare grehe. Nije dovoljno samo jednostavno odbaciti veliku parčad hleba sa stola, a ostaviti male komadiće kvasca razbacane po podu. Malo kvasca će ukiseliti sve ostalo. "Ne znate li da malo kvasca sve testo ukiselji?" (1. Korinćanima 5,6). On im zapoveda da ga očiste - i to potpuno. Drugim rečima, on kaže: "Kako možete ući u Praznik Beskvasnih hlebova dok još jedete hlebove sa kvascem? To nije ispravno. Tome ovde nema mesta. To dvoje ne ide zajedno. To je sramota! Oslobođite se toga!"

Pavle je jednostavno govorio ono što je ranije zapisao u Rimljanima poslanici 6,1-18. Čovek neće dugo biti pod silom (dominacijom) greha - ona će ga slomiti. Čovek nije dugo vremena bespomoćni rob greha, već radije onaj koji žudi za njim (Jakov 1,14-15). Tragedija je da je samo malo ljudi realizovalo u svom životu ovu istinu vezanu za očišćenje od greha. Većinu nastavlja da zavodi njihovo telo misleći i rađajući da ako je greh još uvek poslodavac zla onda su oni obavezni da mu se pokoravaju.

U Božjim očima mi smo sada beskvasni (opravdani i čisti) i pozvani da živimo svetim životom. Adekvatnu poruku nalazimo u Pavlovom upozorenju. Kao što se to čini u ceremoniji očišćenja, tako je potrebno da i mi temeljno očistimo naše živote. Nije dovoljno jednostavno baciti krupnu parčad hleba sa stola i sakriti omiljeni kolač u kredenac ili dopustiti da neprimetne mrve ostanu pod šepotom. Mi treba da uzmemo svetiljku Božje Reči i da analiziramo naš život. Svaki čošak, svaku pukotinu i svaki prozorski prag potrebno je pregledati sa tim svetlom. Cilj nije postignut sve dok svaka mrlja kvasca nije očišćena. Zašto? Pavle daje odgovor i snažan podstajaj: "Jer i Pasha naša zakla se za nas, Hristos" (1. Korinćanima 5,7).

PRAZNIK PRVINA

Jedan deo sistematske teologije ili glavni deo biblijske doktrine, poznat je kao "eshatologija" ili doslovno, *proučavanje poslednjih događaja*. Ovo vitalno područje biblijske doktrine analizira buduće proročke događaje u Bibliji, kao što su izbavljenje Crkve, Dan Gospodnji, povratak Mesije, obnavljanje Izrailja i Mesijino Carstvo. Dakle, njeno celokupno proučavanje posvećeno je *poslednjim događajima*.

Mada ne kao glavna stvar, niti kao ona koja se često proučava, pitanje vezano za *prve stvari* je jedno o kome Biblija ima dosta toga da kaže. Malo nejasan i u suštini neproučavan tokom skoro dve hiljade godina, izrailjski Praznik Prvina bio je stari sveti dan potpuno posvećen prvim stvarima. Njegova snažna poruka i neiscrpne istine predstavljaju predmet opsežnih studija danas od strane Božjeg naroda.

Biblijski stav

Značenje prvina. Prvine označavaju početak žetve žitarica u Izrailju. Ječam je bila prva žitarica koja je sazrevala od onih koje su bile posejane u zimskim mesecima. Na Praznik Prvina, snop ječma je bio požnjeven i donet u Hram kao zahvalnost koja se izražavala Bogu za žetvu. Ovaj snop je predstavljao žetvu ječma kao celinu i služio je kao obećanje ili garancija da će ostatak žetve biti obavljen u danima koji slede.

Vreme praznika prvina. Praznik Prvina bio je rani prolećni praznik, treći u jevrejskom prazničkom ciklusu. Prema jevrejskom kalendaru, on se odvijao tokom Nisana, prvog biblijskog meseca (mart ili april), ubrzo nakon početka Pashae.

Biblija ne precizira kalendarski datum Praznika Prvina, već samo opisuje njegovo vreme svetkovanja kao "sutrada nakon Šabata" (3. Mojsijeva 23,11). To je navelo na različite interpretacije i rasprave po pitanju koji *Šabat* je u pitanju.

Neki teolozi su smatrali da se to odnosi na prvi sedmični Šabat koji se pojavljuje u sedmici Pashae. Međutim, reč *Šabat* takođe opisuje svaki sveti dan tokom koga se ne radi, bez obzira o kom se danu u sedmici radi (3. Mojsijeva 23,24,32,39). Mnogi smatraju da *Šabat* koji je bio u pitanju je bio 15. Nisan, prvi dan Praznika Beskvasnih hlebova. Taj dan je bio "sabor sveti" (3. Mojsijeva 23,7) kada se ništa nije radilo. Isti opis je bio dat za sedmični Šabat (3. Mojsijeva 23,3) i svete Šabate drugim danima u sedmici (3. Mojsijeva 23,24-25,28,32,36,39).

Međutim, biblijski tekst koji odmah sledi daje odgovor na pitanje kada treba obeležavati Praznik Prvina: "Potom, od prvoga dana po Šabatu, od dana kad prinesete snop za žrtvu obrtanu, brojte sedam nedelja punih. Do prvoga dana po sedmoj nedelji izbrojte pedeset dana, onda prinesite nov dar Gospodu" (3. Mojsijeva 23,16,17).

Biblijski tekst kaže da je od Praznika Prvina potrebno brojati "sedam nedelja punih" da bi se došlo do sledećeg prolećnog praznika - Praznika Sedmica. Pošto je poznato da Bog računa vreme u celinama po "sedam", kao što su "sedam dana" (za Šabat), "sedam godina" (za Šabatnu godinu), "sedam puta sedam godina" (za Jubilarnu godinu) "sedamdeset godina" (za ropstvo, videti: Jeremija 25,11,12), itd, jasno je da u ovom tekstu Bog zapoveda da se od Praznika prvina do Praznika Sedmica izbroji "sedam nedelja punih", što podrazumeva nedelje (sedmice) od prvog dana sedmice do Šabata, kao sedmog dana.

To znači da Praznik Prvina mora da bude u prvi dan sedmice, nakon sedmičnog Šabata, da bi od tog praznika moglo da se izbroji sedam punih sedmica do sledećeg praznika.

Tako, hronologija Pashalnih praznika jeste: Pasha (14. Nisan), Praznik Beskvasnih hlebova (7 dana, 15.-21. Nisan), i Praznik Prvina (prvi dan posle sedmičnog Šabata). U godini kada se Isus žrtvovao, Pasha se obeležavala u četvrtak (14. Nisan), prvi dan Beskvasnih hlebova bio je u petak (15. Nisan), a Prvine su bile u nedelju (17. Nisan).

Zapis o Prazniku Prvina. *Odredba* vezana za Praznik Prvina data je od strane Gospoda u 3. Mojsijevoj 23,9-14. Snop (jevrejski *omer*, što znači "mera") bio je unet od strane sveštenika u Hram, koji ga je obrtao pred Gospodom sa ciljem prihvatanja. Postojala je takođe žrtva i prinos koje su išle sa tim: zdravo muško jagnje od godinu dana, belo brašno pomešano sa uljem i naliv od vina.

Narodu je bilo zabranjeno da uzme bilo koji deo žetve na bilo koji način pre nego što se prvine prinesu Gospodu (3. Mojsijeva 23,14). Prema Bibliji, zanemarivanje prinošenja prvina bilo je smatrano zakidanjem Boga (Malahija 3,8).

Ritual za vreme Praznika Prvina je bio detaljno opisan u 5. Mojsijevoj 26,1-10. Postupci prilikom ovog praznika, čak i reči molitve zahvalnosti Bogu, detaljno su zapisani u tom tekstu.

Važnost Praznika Prvina. Praznik Prvina bio je naročito posmatran kao vremenski znak. On je označavao početak žetve u Izraelju, i što je još važnije, on je označavao početak odbrojavanja Praznika Sedmica, četvrtog jevrejskog godišnjeg praznika. Počinjući sa Praznikom Prvina, bilo je brojano 49 dana (ili sedam sedmica), i pedesetog dana, bio je proslavljan Praznik Sedmica. Gospod je zapovedio: "Potom od prvoga dana po Šabatu, od dana kad prinesete snop za žrtvu obrtanu, brojte sedam nedelja punih. Do prvoga dana po sedmoj nedelji izbrojte pedeset dana" (3. Mojsijeva 23,15-16).

Kao rezultat, taj period vremena je bio, i još je, poznat kao *Sefirat ha-omer* (jevrejski "brojanje od omera") jer je brojanje dana išlo od *omera* (jevrejski "snop, mera") do Praznika Sedmica.

Služba na Praznik prvina

Za narod. U danima dok je postojao Hram, 14. Nisana je brižljivo pripremanje za pashalne praznike bilo kompletirano: jagnjad su bila izabrana za Pashalnu žrtvu, kuće su bile očišćene od svog kvasca u pripremi za Praznik Beskvasnih hlebova, a ječmeni snopovi su bili označeni na poljima za Praznik Prvina.

Prolaskom svake sedmice, vreme u Izraelju je bilo sve toplije. Zimske kiše su prestale, a oblačni dani su brzo nastupali. Gledajući na ostok od Hrama, mogla se videti veličanstvena panorama Maslinske Gore i doline potoka Kedrona koji su odsjajavali na prolećnom suncu. Preko potoka Kedrona u području zvanom Dolina Jasena, malo, otvoreno polje ječma stajalo je nasuprot pozadine travnatih, zelenih brežuljaka i maglovitih sivih maslinovih drveća. Zrele žitarice, koje su se lagalo njihale na slabom povetarcu, stvarale su relaksirajuću i uspavljujuću pojavu. Na jednom kraju polja, nekoliko snopova ječma bilo je upadljivo istaknuto i spojeno zajedno, još neposećeno, u očekivanju dolaska Praznika Prvina.

Ovo ječmeno polje bilo je specijalno polje, obrađivano isključivo za nacionalni Praznik Prvina, koje je držano striktno u skladu sa rabinskom tradicijom. Ono se oralo na jesen i sejalo ječmom nekih 70 dana kasnije tokom zimskih meseci. Stalno posmatranje bilo je potvrda da je usev rastao prirodno, bez veštačkog zalivanja ili đubrenja. U danima koji su prethodili Pashi, nekoliko snopova bilo je označeno i vezano od strane predstavnika Sinedriona, vladajućeg religioznog tela u Izraelju. Sa tim, priprema za Praznik Prvina bila je kompletirana.

Nekoliko dana kasnije, završetkom Šabata, na zalazak sunca (početak novog jevrejskog dana), grupa od tri čoveka iz Sinedriona pojavila su se iz područja Hrama, zajedno sa mnoštvom uzbuđenih pratioca. Povorka je imala svoj put prema ječmenom polju da bi se obavila ceremonija žetve. Sa srpovima u rukama i korpama pod miškom, tri izabrana žeteoca bila su spremno poredana ispred određenih snopova ječma. Kada su bili pripremljeni, svećana tišina

N I S A N						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14 PASHA
15	16 PRVINE	17	18	19	20	21
PRAZNIK BESKVASNIH HLEBOVA						
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

zavladala je mnoštvom za trenutak. Moglo se čuti samo se tiho njihanje žitarica. Iznenada, jednoglasni povici žeteoca prekinuli su tišinu jutra serijom pitanja upućenih gledaocima: "Jel' sunce izašlo?" "Sa ovim srpom?" "U ovu korpu?" "Da žanjem (sada)?" Dobijanjem potvrđenih odgovora, sveštenici su ponovili ovaj konačni verifikacioni proces dva puta za svaki slučaj. Označeni snopovi su onda bili požnjeveni dok se jedna efa (oko 20 litara) nije prikupila.

U prostoru hrama odvijalo se vršenje žitarica sa prutevima, a ne volovskim kolima da se zrna ječma ne bi oštetila. Ono je zatim bilo osušeno na otvorenoj vatri i provejano na vetru da bi se uklonila pleva. Konačno, ječam je bio samleven i propušten kroz intenzivni proces sejanja.

U jutro prvog dana sedmice, prvine od žetve bile su iznešene pred Gospoda. Jedan omer (oko 2,5 litre) ječmenog brašna bilo je pomešano sa oko 3 decilitra (0,3 litra) maslinovog ulja, i mala količina tamjana je bila ubačena u to. To je postalo žrtva od Prvina. Sveštenik ju je obrtao pred Gospodom u skladu sa 3. Mojsijevom 23,11-13 i zapalio malu količinu na oltaru. Ostatak je bio dat Levitima.

Za porodicu. Praznik Prvina bio je svetkovina naroda u celini, ali je i svaka porodica donosila svoje posebne prvine u Hram. Početkom svakog proleća, poljoprivrednici u Izraelju su se pripremali za ritual, odvajajući svoje prvine od ostalih klasova u polju. U celoj zemlji, ovaj ritual bio je ponavljan. Poljoprivrednici, praćeni mnoštvom dece, ulazili su u polja da bi označili svoje najbolje klasove. Kanap ili vrpca bili su pažljivo obmotani oko odabranih prvina da ih ne oštete. Oni su bili odvojeni za Gospoda kada je svaki poljoprivrednik izjavio: "Vidite, ovo su prine." Uzbuđenje je dostizalo vrhunac kada su prvine sazrele i bile konačno požnjevene za Pashalno hodočašće u Jerusalim.

U jutro prvog dana sedmice, vijugave ulice Jerusalima su oživljavale uz miris beskvasnih hlebova, zvuke smejanja dece, uzbuđenih povika žena, plačom beba, udaljenim lajanjem pasa, nervoznim blejanjem ovaca i nežnim zvucima grlica. Jerusalim je očekivao Praznik Prvina.

Jutro ranog proleća bilo je hladno, a vazduh još uvek miran. Mala sumaglica bila je prisutna u vazduhu, i polako se razilazila u svetlosti jutarnjeg sunca. Uzdignuti Hram, sa svojim belim mermernim stubovima i zlatnim ukrasima, stajao je kao blistavi dragulj na Brdu Sion. Izvan njegovih vrata, predivna muzika flauta dodirivala je srca onih koji su dolazili, podsećajući na tradicionalni radosni pozdrav: "Hvalite Boga u svetinji Njegovoj" (Psalam 150,1). Unutar vrata Hrama, horovi levita pevali su uz muziku 30. psalam: "Uzvišavaću te, Gospode, jer si me oteo, i nisi dao neprijateljima mojim da mi se svete." Ova scena se nastavljala tokom dana kako se jevrejski narod skupljao u Božji hram.

Gledajući u Odeljenje za sveštenike (c), neki su mogli videti crvene plamenove sa žrtvenog oltara (e) koji su se dizali do neba kao stub od pare i plavog dima pomerajući se polako prema istoku. Mnoštvo sveštenika bilo je tu prisutno: neki su održavali vatru, neki su klali žrtve, neki su izlivali prinos od pića, a neki su obrtali prvine pred Gospodom.

U Odeljenju za Izraeljce (d), stalni priliv ljudi mogao se videti na 15. stepenicima kod Nikanorskih vrata (i), koji su svećano pokazivali sveštenicima svoje prinos pod njenim impresivnim lukom. Mnogi su vodili male bele jaganjce na užadima. Neki od ljudi su bili očigledno siromašni, što se videlo po njihovom jednostavnom oblačenju. Jedan od takvih, Jehuda ben Saba, mladi, snažni ratar, istupio je napred i rekao u velikom zanosu:

"Dajmo svi zahvalnost Gospodu." Kada je to rekao, uručio je grubi drveni kavez prisutnom svešteniku. Dve grlice su bile vezane unutra kao alternativne žrtve paljenice za one koji su bili siromašni da prinesu jagnje (3. Mojsijeva 5,7; 12,8; 14,22). Kada je sveštenik primio grlice, mladi ratar se u molitvi obratio Bogu i tražio oprostaj za grehe.

Jehuda je pažljivo posmatrao pripremanje njegove žrtve u skladu sa Mojsijevim zakonom (3. Mojsijeva 1,14-17). Svaki korak

bio je učinjen tačno, brzo, i uz očiglednu ažurnost sveštenika. Jehuda je video da sveštenik pažljivo proliva krv na oltar. On je video pokidano perje sa vrata kako pada na zemlju i leži na pepelu pored oltara, čekajući da se ukloni na mesto van grada. Konačno, zapazio je da je sveštenik raspolovio svaku pticu preko grudne kosti i stavio ih na žrtvenu vatru.

Kako je gledao u nastali beli stub dima, Jehuda se u svojim mislima vratio vekovima unazad do svog oca Avrama. On se pitao da li možda njegova žrtva paljenica sada leži na istom mestu gde je Bog milostivo obezbedio ovna kao zamenu za Isaka.

Pokret prisutnog sveštenika zaokupio je njegovu pažnju i prekinuo njegovo trenutno razmišljanje. Stajući licem k licu prema svešteniku, Jehuda je ponovio porodičnu molitvu za Praznik Prvina. Jasnim jevrejskim jezikom on je kazao svešteniku: "Priznajem danas pred Gospodom Bogom tvojim da sam ušao u zemlju za koju se Gospod zakleo ocima našim da će nam je dati" (5. Mojsijeva 26,3).

Onda je Jehuda skinuo korpu sa svog ramena i predao je svešteniku. Jednostavna korpa od vrbinih kora sadržala je meru (omer) ječma za njegov prinos na Praznik Prvina. Sveštenik je stavio svoje ruke nad korpom i polako ih pokretao pred Gospodom, dok je Jehuda nastavio svoju ceremonijalnu molitvu: "Otac moj bijaše siromah Sirin i side u Misir s malo čeljadi, i bi onde došljak, pa posta narod velik i silan i obilan po broju. I doveđe nas na ovo mesto, i dade nam zemlju ovu, zemlju u kojoj teče mleko i med. Zato sad evo donesoh prvine od roda ove zemlje koju si mi dao, Gospode" (5. Mojsijeva 26,5-9-10).

Kada je molitva zahvalnosti bila završena, sveštenik je stavljao korpu ispred oltara i bacio šaku zrnevlja na vatru. Jehuda se poklonio pred Gospodom, a onda okrenuo u spoljne odelenje da pozdravi svoju porodicu. Ugledavši oca, njegova deca su pritrčala i uhvatila ga za kolena. Zapovesti ovog svetog dana bile su ispunjene. Jehuda i njegova uzbuđena porodica su otišli, radujući se novoj žetvi od Gospoda. I to iskustvo se ponavljalo stotinama i stotinama puta tokom starih dana Praznika Prvina.

Primena

Prve stvari generalno. Prve stvari su važna i često ponavljana tema u Bibliji. Bog je kazao, uopšte, da prvine od svih poljoprivrednih proizvoda pripadaju Njemu - od žitarica, do groždanog soka, ulja i vune (2. Mojsijeva 22,29; 23,19; 34:26; 5. Mojsijeva 18,4; 26,2). To je uključivalo sedam glavnih useva zemlje Izrailja: ječam, pšenicu, grožđe, smokve, nar, masline i urme. Prvine od hlebnog testa takođe se pripadale Njemu, kao "prinos od gumna" (4. Mojsijeva 15,20,21). Takođe još, muški prvenci od svih životinja (2. Mojsijeva 22,30; 3. Mojsijeva 27,26), i konačno, svaki prvenac od samih Izrailjaca pripadao je Njemu (2. Mojsijeva 13,2.12-15; 34,19-20; 4. Mojsijeva 3,13; 18,15-16).

Prema Mojsijevom Zakonu, svaki muški prvenac bio je donešen kod sveštenika kada je imao mesec dana (4. Mojsijeva 18,16). U svojoj milosti, Bog je omogućio da se prvenac može otkupiti i tako osloboditi od zvanične službe Gospodu tokom celog života. U toj ceremoniji posvećenja, zvanog *Pidion haben* (jevrejski, "Otkup za sina"), bilo je moguće otkupiti sina od službe celog života plaćanjem pet sikala (srebrni novac) svešteniku (4. Mojsijeva 18,16). "Pidion haben" je važio za sve, osim za Levite. Oni su bili određeni da služe u Hramu, i tako, nisu mogli biti izuzeti.

Kada je bio mesec dana star, Isus je bio donešen u Hram za svoj *Pidion haben*. Marija i Josif su ga doneli pred Gospoda: "Kao što je napisano u zakonu Gospodnjem: 'Da se svako dete muško koje najpre otvori matericu posveti Gospodu'" (Luka 2,23).

Značajno je da je tom prilikom Isus bio prvi put imenovan Mesijom. Pobožni Simeon je uzeo Dete u ruke i zahvalio se Gospodu: "Jer videše oči moje spasenje Tvoje" (Luka 2,30). Kao drugi svedok, Ana prorocića objavila je Njegovo mesijanstvo "svima koji čekahu spasenje u Jerusalimu" (Luka 2,38).

Značenje ceremonije *Pidion haben* dato je od strane Gospoda: "Jer je moj svaki prvenac, od onoga dana kad pobih sve prvence u zemlji Misirskoj, posvetih sebi svakoga prvenca u Izrailju, od čoveka do živinčeta, koji će biti, ja sam Gospod" (4. Mojsijeva 3,13).

Kada je Bog otkupio Izrailjce iz egipatskog ropstva, On je to učinio kroz krv Pashalnog jagnjeta. Svi prvenci bili su pod prokletstvom smrti i suda. Izbaavljenje je bilo moguće jedino izražavanjem vere u Boga kroz krv nevinog Pashalnog jagnjeta (2. Mojsijeva 12,12-13).

Isto tako, u duhovnom smislu, svi ljudi su prvenci. Svi su sagrešili kao i Adam, i dakle, pod prokletstvom su smrti i potrebuju otkupljenje (Rimljanima 5,17.19; 1. Korinćanima 15,22). Spasenje je moguće jedino izražavanjem vere u Boga kroz otkupljujuću krv Mesije, pravog pashalnog jagnjeta žrtvovanog kao naša zamena (1. Korinćanima 5,7).

Prvine u Novom zavetu. Mada nije naročito naglašen u Starom zavetu kao ostali Levitski praznici, Praznik Prvina ima veliki uticaj na učenje Novog zaveta. On je direktno spomenut ne manje nego sedam puta u Novom Zavetu.

Pavle govori o Epenetu kao "prvini iz Ahaje" (Rimljanima 16,5). To jest, Epenet je bio prvi od mnogih koji su prihvatili Hrista u zapadnoj Maloj Aziji. Pavle kasnije spominje dom Stefanov kao "prvini od Ahaje" (1. Korinćanima 16,15). Oni su takođe bili neki od prvih koji su prihvatili Hrista u toj velikoj žetvi u Maloj Aziji.

Takođe, Pavle je primenio koncept prvina i na ispravnu nauku: "Ako je prvi hleb svet, sveto je i sve testo" (Rimljanima 11,16). Pod tim je on mislio, ako je Bog izabrao i prihvatio patrijarhe, onda su testo (Izrailj) pripada Njemu. Dakle, "ne odbaci Bog naroda svoje-ga" (Rimljanima 11,2). Govoreći o religioznim ljudima kao onima koji su *odvojeni* za Gospoda, Jakov kaže:

"Jer nas dragovoljno porodi rečju istine, da budemo prvina od Njegovog stvaranja" (Jakov 1,18).

Pavle ponovo koristi ovu sliku kada govori o spasenju kao "prvini od Duha" (Rimljanima 8,23). Pod tim on podrazumeva da je posedovanje Duha Božjeg garancija, ili zalog, da će doći do konačnog otkupljenja. Naša tela će biti obnovljena i novo stvaranje biće realizacija otkupljenja od prokletstva greha. Sadašnja realnost posedovanja Svetog Duha od strane religioznih ljudi obezbeđuje ili garantuje ispunjenje obećanja vezanih za budućnost.

U knjizi Otkrivenje, Jovan opisuje posebnu grupu od 144.000 Jevreja. Tu će biti 12.000 od svakog plemena Izrailja, zapečaćenih i zaštićenih od Božjeg gneva na Dan Gospodnji. Kasnije, Jovan opisuje ovih 144.000 kao "one koji idu za Jagnjetom kud god ono pode. Oni su kupljeni od ljudi, prvenci Bogu i Jagnjetu" (Otkrivenje 14,4).

Govoreći o Božjoj žetvi među ljudima u njegovo vreme, Pavle govori o sebi kao o "nedonoščetu" (1. Korinćanima 15,8). Ovo slikovito izražavanje ukazuje na smokvu koja nekada daje zrele plodove van sezone. Tih ranih smokvi ima malo i retke su. Pavle je video sebe kao jednog od onih koje je Bog predivno spasio pre konačne žetve.

Ispunjenje

Kao i drugi izrailjski prolećni praznici, Praznik Prvina nalazi svoje proročko ispunjenje u životu Mesije prilikom Njegovog prvog dolaska. Pavle to opisuje u sedmom i *najznačajnijem* izveštaju o prvinama u Novom Zavetu sa svečanom izjavom: "Ali Hristos usta iz mrtvih i bi prvina onima koji umreše" (1. Korinćanima 15,20; Otkrivenje 1,5).

Ali kako je to Mesija naša prvina? Isus je ustao iz groba trećeg dana, na dan Praznika Prvina. Ali Njegovo vaskrsenje ima dalekosežne implikacije. Pavle objašnjava: "Jer kako po Adamu svi umiru, tako će i po Hristu svi oživeti" (1. Korinćanima 15,22). Isusovo vaskrsenje je garancija i početak (prvina) konačne žetve, ili vaskrsenja, celog čovečanstva. Mesija je ispunio proročko značenje ovog svetog dana ustajanjem iz smrti kao prvina od vaskrsenja, i On je to bio na taj posebni dan Prvina.

Biblija jasno uči da postoji život nakon smrti. Čovek se sastoji od "praha zemaljskog" i "duha životnog" koji zajedno sačinjavaju čoveka ili "dušu živu" (1. Mojsijeva 2,7). Kada čovek umre, duh životni se vraća Bogu, prah ide u zemlju, a duša ne postoji. Ona ne luta po nebu kao deo "kosmičkog jedinstva", niti reinkarnira. Čovekovo stanje nakon smrti je opisano kao spavanje, sve do trenutka kada dođe do vaskrsenja, ponovnog spajanja "praha zemaljskog" i "duha životnog". Biblija uči da će svi ljudi biti vaskrsnuti:

"I mnogo onih koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, jedni na život večni, a drugi na sramotu i prekora večni" (Danilo 12,2).

Mesija dalje objašnjava: "Ne divite se ovome, jer ide čas u koji će svi koji su u grobovima čuti glas Sina Božjega. I izići će koji su činili dobro u vaskrsenje života, a koji su činili zlo u vaskrsenje suda" (Jovan 5,28-29).

Kao što postoje dva dela od žetve, zrnevlje i pleva, tako će biti i dva dela u konačnoj žetvi (Matej 3,12; 13,37-43). Jedni će naslediti večni život i stanovaće u domu Gospodnjem zauvek. Drugi će naslediti večno odvajanje od Boga i biće zauvek uništeni u Jezeru ognjenom. Oni koji pripadaju Mesiji, koji su ga verom prihvatili, biće vaskrsnuti u život prilikom Njegovog dolaska (1. Korinćanima 15,23; Isaija 25,8; 1. Timotiju 4,16). Isus je obezbedio sigurnu garanciju za to kada je ustao iz mrtvih. To se dogodilo, i mi u to možemo biti sigurni: "Hristos usta iz mrtvih, i bi prvina onima koji umreše."

PRAZNIK SEDMICA

Praznici se skoro uvek praznuju u određene dane po kalendaru. Isto tako, negde se ponekad broje dani između praznika. Međutim, postoji nešto potpuno drugačije u vezi sa jevrejskim Praznikom Sedmica - četvrtim svetim danom u Izrailju. Nijedan datum nije povezan sa njim u Bibliji. Ipak, ako bismo pitali bilo kog Jevrejina koji proslavlja Praznik Sedmica, dobili bismo odgovor da se on uvek proslavlja 50 dana nakon Praznika Prvina.

Biblijski stav

Značenje Praznika Sedmica. Kod starih Jevreja imena su bila veoma značajna. Ona su obično odražavala karakter, bila su vezana za istoriju, odnosno značila su ono na šta su bila primenjivana. Tri odvojena imena bila su korišćena u Starom zavetu za Praznik Sedmica ili *Šavuot* (jevrejski "sedmice"). Svako ime je naglašavalo različite aspekte njegovog svetkovanja.

Najčešći jevrejski termin u vezi ovog praznika je bio *Hag hašavuot*, što znači "Praznik Sedmica" (2. Mojsijeva 34,22; 5. Mojsijeva 16,10; 2. Dnevnika 8,13). Šavuot je bio nazvan Praznikom Sedmica jer je sedam *sedmica* bilo odbrojavano od Praznika Prvina do obeležavanja ovog praznika.

Primarno značenje ovog praznika bilo je izraženo jevrejskim imenom *Jom habikurim* ili "Dan Prvina" (4. Mojsijeva 28,26), pošto je Praznik Sedmica bio dan kada su prvine od letnjih pšeničnih useva bile donošene u Hram. Tako je Praznik Sedmica označavao početak letnje pšenične žetve kao što je ranije Praznik Prvina označavao početak prolećne žetve ječma u Izraelju.

Treći termin, *Hag hakacir* ili "Praznik Žetve" (2. Mojsijeva 23,16), odražavao je činjenicu da je ovaj praznik bio zvanični početak letnje sezone žetve.

U grčkom jeziku, Praznik Sedmica bio je poznat kao *Pentakost* (Dela 2,1), što znači "pedesetnica", pošto je bio proslavljan pedesetog dana od Praznika Prvina.

Vreme Praznika Sedmica. Praznik Sedmica bio je proslavljan krajem proleća, obično krajem maja ili početkom juna. Prema današnjem jevrejskom kalendaru, Praznik Sedmica pada 6. dana meseca Šivana. Kao što je rečeno ranije, proslavljanje Praznika Sedmica nikada nije bilo vezano za određeni datum u Bibliji. On je ustvari bio određivan brojanjem 50 dana (dan koji nastupa posle sedam sedmica) od Praznika Prvina: "Brojte sedam nedelja punih, do prvoga dana po sedmoj nedelji nabrojite pedeset dana" (3. Mojsijeva 23,15-16; 5. Mojsijeva 16,9-10).

Zbog zapovesti o brojanju, vremenski period od Praznika Prvina do Praznika Sedmica bio je poznat kao *Šefira* (jevrejski "brojanje"). Količina ječma koja se donosila u Hram kao prvina na Praznik Prvina bila je poznata kao *omer* (jevrejski "mera, snop"). Pošto je ovo brojanje dana započinjalo sa prinošenjem omera, ovaj pedesetodnevni period takođe je bio nazivan kao "omer".

Zapis o Prazniku Sedmica. Tri biblijska teksta opisuju proslavljanje Praznika Sedmica. Prinošenje u Hramu opisano je u 3. Mojsijevoj 23,15-21 i 4. Mojsijevoj 28,26-31. Pripremanje za pojedinačno proslavljanje opisano je u 5. Mojsijevoj 16,9-12 gde je naglašeno da je prinošenje dobrovoljno, sa radošću pred Bogom, i da se treba podsećati na to da je Gospod oslobodio Jevreje egipatskog ropstva.

Važnost Praznika Sedmica. U biblijsko vreme, Praznik Sedmica bio je naročito važan jevrejski praznik. Sedam božanskih objavljenih praznika bilo je dato Izraelju. Od tih sedam, tri su bila označena od strane Gospoda kao "posebni praznici" (3. Mojsijeva 23,14-17; 5. Mojsijeva 16,16; 2. Dnevnika 8,13; 3. Mojsijeva 34,22-23) za vreme kojih su svi muškarci u Izraelju bili obavezni da budu prisutni u Hramu. Praznik Sedmica bio je drugi u toj posebnoj grupi od tri praznika, dok su druga dva bili Pasha i Praznik Senica.

Kao Šabat i većina drugih prazničkih dana, Praznik Sedmica je bio sveti *sabor* ili dan odmora (3. Mojsijeva 23,21; 4. Mojsijeva 28,26). Dakle, nijedan posao nije bio dozvoljen.

Služba na Praznik Sedmica. Prema Bibliji, bilo je zabranjeno jesti nove useve od ječma dok se prvine od ječma (omer) ne prinese na Praznik Prvina. Isti princip je bio primenjivan i na useve od pšenice. Dakle, razni prinosi u hrani i hlebu u Hramu nisu bili pravljani od novih pšeničnih useva sve dok prvine od pšenice nisu bile prinešene na Praznik Sedmica.

Služba u Hramu na Praznik Sedmica imala je umnogome isti obrazac kao na Praznik Prvina, pošto su oba ova sveta dana bila proslavljana uz prinošenje prvina. Međutim, prinošenje na Praznik Sedmica bilo je jedinstveno. Ono je uključivalo dva dugačka, ravna, pšenična hleba sa kvascem kao što je zapovedio Gospod: "Iz stanova svojih donesite dva hleba za žrtvu obrtanu, od dve desetine efe beloga brašna da budu, s kvascem neka budu pečeni. To su prvine Gospodu" (3. Mojsijeva 23,17).

Hlebovi nisu bili spaljivani zato što je Gospod zabranio prinošenje kvasca na oltaru: "Ni kvasca ni meda ne treba da palite na žrtvu ognjenu Gospodu" (3. Mojsijeva 2,11). Umesto toga, ovi hlebovi i životinje koji su se žrtvovali činili su prinos za Praznik Sedmica. Sveštenik ih je obrtao oko oltara. Nakon toga oni su bili odvojeni "za sveštenika" (3. Mojsijeva 23,20) i predstavljali su prazničnu hranu koju su sveštenici jeli nakon tog dana u Hramu.

Ispunjenje

Bilo je to negde oko 30. godine naše ere. Bilo je toplo jutro krajem meseca maja kada je nastupao Praznik Sedmica te godine. Sunce je bilo visoko iznad horizonta već nekoliko sati. Tanki pokri-

vač niskih jutarnjih oblaka ublažavao je prisustvo vrućine, ostavljajući čisto plavo nebo samo iznad Jerusalima.

U tišini jutarnjeg vazduha, *Saharit* ili jutarnja služba u Hramu čula se kako završava - zvuk srebrnih truba, odjek jedinstvene molitve ljudi, usamljen glas čoveka koji je čitao tekstove iz knjiga proroka Jezekilja i Avakuma.

Mnoštvo Jevreja tiskalo se u predvorju Hrama. Pošto je Praznik Sedmica bio hodočasni praznik, očigledno je bilo prisustvo mnogih sa Srednjeg Istoka, iz Severne Afrike, Evrope i Azije.

Iznenada, odozgo iz vazduha, čuo se zvuk snažne oluje. Ali kako je to moguće? Nije bilo oblaka, a ni povetarca. To nije bilo vreme za oluju. Ljudi su bili zbunjeni, posmatrajući vedro nebo u potrazi za uzrokom nepogode.

Zvuk je počeo da se menja kako je išao prema zapadu. Nekoliko hiljada ljudi u spoljnom predvorju Hrama pohitalo je kroz jugozapadni prolaz, poslednji branik Hrama, krupnim koracima spuštajući se dole u grad. U tom posebnom trenutku, munje koje su ličile na ognjene jezike, uočene na obližnjoj kući, zaokupile su njihovu pažnju. Ljudi su zastali, dok su čuteći gledali u pravcu kuće. Šta ovaj vetar i vatra znače? Da li je to ono što su upravo čuli iz knjiga proroka Jezekilja i Avakuma?

Mnoštvo je krenulo dalje, smatrajući da zna o čemu se radi. Za nekoliko trenutaka oni su stigli do kuće i našli se pred vratima. Da dvanaest ljudi koji su bili unutra nije izašlo na ulicu, vrata od kuće bi verovatno bila odvaljena.

Dvanaestorica se odmah obratila ovom uznemirenom mnoštvu. Ali na inenađenje prisutnih, dvanaestorica se obratila ljudima u mnoštvu na različitim jezicima.

To je izazvalo veliku diskusiju. Ova dvanaestorica su bili očigledno Galilejci sa svojim stilom oblačenja. Ali ko je ikada čuo za obrazovane Galilejce? Obrazovanje je imalo svoj centar u Jerusalimu, a ne u Kapernaumu. Kako su ovi neobrazovani Galilejci mogli govoriti ne samo različitim jezicima, već i sa naglaskom kao da im je to maternji jezik? Mnogi su tražili odgovore, dok su se drugi rugali i optuživali ove ljude da su pijani.

Reč vetra i vatre brzo se širio ovim mnoštvom ljudi koji su upravo napustili službu u Hramu. Ulice su brzo bile ispunjene i komunikacije ja postala nemoguća.

Jedan od dvanaestorice po imenu Petar, očigledno govornik, pozvao je mnoštvo da ga sledi do obližnjeg trga pored južnog ulaza u Hram. Ovo mesto bilo je poznato po rabinima koji su učili svoje đake pre nego što su ulazili u Hram. Sa svojim velikim trgom i niskim, 60 metara širokim stepeništem koje je vodilo do južnih vrata, ovo mesto je bilo jedno od najboljih na prostoru Hrama za obraćanje velikom mnoštvu.

Dvanaestorica se popela na bele krečnjačke stepenice, dok je iza njih stajalo Carsko stubište iz tri reda, izdižući se 35 metara iznad njih. Povremeno je Petar podizao ruke da umiri mnoštvo, dok se veliko mnoštvo ljudi skupljalo na trgu ispod njega. Lokalni stanovnici su prepoznali ove Galilejce kao sledbenike Isusa Hrista, Onoga koji je bio razapet skoro dva meseca ranije na Pashu.

Mnoštvo se umirilo i usmerilo svoje poglede na Petra koji je počeo da govori: "Ljudi Judejci i vi svi koji živite u Jerusalimu! Ovo da vam je na znanje, i čujte reči moje. Jer ovi nisu pijani kao što vi mislite, jer je tek treći sat dana (devet ujutro). Nego je ovo ono što kaže prorok Joilo: 'I biće u poslednje dane, govori Gospod, izliću Duha svojega na svako telo, i proreći će sinovi vaši i kćeri vaše, i mladići vaši videće utvare i starci vaši sniće snove'."

Bio je u pravu. Oni sami bili su svedoci znakova vetra i vatre, i čuli su kako im ova dvanaestorica iznose biblijske tekstove na njihovim maternjim jezicima. To je sigurno bila Božja ruka.

Petar je nastavio da citira jevrejske proroke u pogledu dolaska Božjeg gneva i upozorio da samo oni koji "prizovu ime Gospodnje spašće se". Ovo mnoštvo pobožnih ljudi ostalo je tiho. Samo se moglo čuti udaljeno blejanje ovce negde iz Hrama. Osećala se naelektrisanost u vazduhu, naslućivanje, čak i glad od strane mnoštva da Petar nastavi sa svojim izlaganjem.

Petar je usmerio svoje reči u pravcu Isusa iz Nazareta, i u sledećih četvrt sata on je polako, energično i jednostavnim rečima iznosio reči proročanstva cara Davida i Izrailjskih proroka u pogledu obećanog Mesije. Kako je iznosio proročanstvo za proročanstvom, postajalo je jasno da Biblija jasno i uverljivo proriče Mesijinu smrt, vaskrsenje i uznesenje na Nebo. Kako neko može verovati u nešto drugo?

Mnoštvo ortodoksnih ljudi bilo je vidljivo uzdrmano i počelo je da se komeša. Petrove reči zapalile su njihova srca. Neki su bili ganuti do suza. Neki su polako uvukli svoje grudi sa stisnutom rukom, kao znakom bola i kajanja. Neki nisu još dugo mogli da izdrže i počeli su da uzvikuju: "Šta vi to radite?" Sa nabojem emocija u svom glasu, Petar je uzviknuo: "Pokajte se!" Krenuvši na jug u pravcu obližnje Banje Siloamske, on je nastavio: "I da se krstite svaki od vas u ime Isusa Hrista za oproštenje greha, i primičete dar Svetoga Duha. Jer je za vas obećanje i za decu vašu".

Tokom jutra, na trgu se moglo videti razbacano mnoštvo kako raspravlja i diskutuje sa nekim od ove dvanaestorice. Ipak, ono što

se zaista moglo videti, bilo je mnoštvo ljudi koje je dolazilo i odlazilo od *mikve* (vode za krštenje). Sve u svemu, nekih 3.000 ljudi je prihvatilo Gospoda toga jutra.

Prethodni izveštaj zasnovan je na istinskom izveštaju očevidaca i zapisan je u Delima apostolskim, 2. poglavlju. Tog jutra On je izlio svoj Sveti Duh kao što je prorekao: "I doći će Izbavitelj u Sion i k onima od Jakova koji se obraćaju od greha, veli Gospod. A ovo će biti zavet moj sa njima, veli Gospod: *Duh moj koji je u tebi*" (Isaija 59,20-21).

Ali, iako je to obećanje bilo za njih, ono je ujedno i za nas. Svako ko prizove ime Gospodnje spašće se.

PRAZNIK TRUBA

Nije neobično za praznike da imaju muzičke instrumente uključene u svoje proslave. Retko je, međutim, da smisao i suština proslave praznika sasvim zavisi od muzičkog instrumenta. Ipak, to je slučaj sa Izrailjskim petim svetim danom, poznatim kao Dan Truba ili *Roš hašana*.

Biblijski stav

Značenje Praznika Truba. Praznik Truba ima svoje korene čvrsto utemeljene u Bibliji. Ustvari, on je označen kao *Zikron terua* ("Spomen trubni" - 3. Mojsijeva 23,24) i *Jom terua* ("Trubni dan" - 4. Mojsijeva 29,1). Zasnovan na tim biblijskim opisima, nekadašnje svetkovanje praznika Roš hašana često je bilo nazivano kao "Praznik truba", dan kada su trube trubile u Hramu i u celoj izrailjskoj zemlji.

Roš hašana doslovno znači "Početak godine". Međutim, to značenje nije davano ovom prazniku sve do drugog veka naše ere, više od 1.500 godina nakon uspostavljanja ovog praznika. Nakon razorenja Hrama 70. godine naše ere, njegovo svetkovanje je radikalno izmenjeno. Praznik je trebalo da se sačuva u ovoj tragičnoj situaciji. Nastavljanje obeležavanja Praznika Truba bilo je obavljano u odsustvu Hrama i njegovog žrtvenog sistema. Kao rezultat, služba u sinagogi je proširena, nove tradicije su ubačene, a akcenat je stavljen na druge stvari u pokušaju da se sačuva i prilagodi svetkovanje ovog praznika ljudima koji su bili rasuti van svoje domovine i bez prisustva Hrama.

Vreme nekadašnjeg Praznika Truba ukazivalo je na početak civilne Nove godine u Izrailju. Nakon razorenja drugog Hrama 70. godine naše ere, dve proslave su postale nerazdvojno povezane. Tokom vremena, Praznik Truba je uveliko zasenjen i umanjeno od strane jevrejske Nove godine, postajući poznat kao *Roš hašana* ("Početak godine").

Vreme Praznika Truba. Praznik Truba se proslavlja na jesen. Prema jevrejskom kalendaru, Praznik Truba se odvija prvog dana meseca Tišrija, sedmog jevrejskom meseca (obično sredina sепembra do početak oktobra). Druga dva Izrailjska jesenja praznika odvijaju se nekoliko dana kasnije: Dan Očišćenja 10. Tišrija, i Praznik Senica koji počinje 15. Tišrija.

Prema Bibliji, Praznik Truba bio je proslavljan kao jednodnevni praznik. U dijaspori (jevrejski narod koji živi van Izraela) mnogi praznici su bili, i još uvek se, praznuju dodatnog dana. Razlog leži u nesigurnosti vezanoj za kalendar. Početak svakog jevrejskom meseca prvobitno je zavisio od uočavanja Mladine. Precizno određivanje Mladine nije uvek bilo lako zbog oblaka ili nedostatka svedoka. Praznik Truba uveliko sadrži ovaj problem pošto on pada prvog dana u mesecu. Zbog toga što je Mladinu nekada bilo teško utvrditi od strane jevrejske zajednice, dešavalo se da je Praznik već bio počeo. Da bi umanjili šanse za greškom, Praznik Truba se proslavljao dva dana, što predstavlja tradiciju koja i danas postoji u Izraelu.

Zapis o Prazniku Truba. Biblijski zapis o svetkovanju Prazniku Truba nije ni dug ni komplikovan. Izrailju je jednostavno bilo zapovedeno da obeležava taj dan trubljenjem truba i držanjem tog dana kao Šabata, uzdržavanjem od posla (3. Mojsijeva 23,23-25; 4. Mojsijeva 29,1).

Biblijski zapis u pogledu žrtava u Hramu takođe je jasan (4. Mojsijeva 29,2-6). Posebne žrtve paljenice bile su prinošene na Praznik Truba, koje su sačinjavale jedno tele, ovan i sedam jaganjaca. Takođe je i jedan jarac bio prinošen kao žrtva za greh. Ove žrtve su bile toga dana dodate žrtvama svagdašnjim, koje su se prinosile svakodnevno (4. Mojsijeva 28,1-8), i onima koje su se prinosile za Mladinu (4. Mojsijeva 28,11-15).

Istinsko svetkovanje Praznika Truba zapisano je samo jednom u Bibliji. Jezdra, koji je bio pisar, spominje da je Praznik Truba bio svetkovan kada je oltar u Hramu bio obnovljen, i žrtve ponovo uspostavljene od strane onih koji su se vratili iz vavilonskog ropstva (Jezdra 3,1-6). Nemija je zabeležio da se oživljavanje ovog praznika takođe odigralo u Izrailju kada je Jezdra ponovio narodu Božji zakon (Nemija 7,73-8,13).

Važnost Praznika Truba. U vezi sa Mladinom, Praznik Truba je jedinstven. To je jedini jevrejski praznik koji se odvija prvog dana u mesecu, na Mladinu, kada je mesec taman i predstavljen malim

tankim srpom. Svi drugi jevrejski praznici odvijaju se kasnije tokom svojih meseci kada je Mesec sjajan.

Kao i sedmi dan i sedma godina je sveta prema Mojsijevom zakonu (2. Mojsijeva 20,8-10; 3. Mojsijeva 25,4), a mesec Tišri je takođe sedmi mesec. Značajno je da se Praznik Truba odvija kao prvi Šabat u mesecu u kojem se odvijaju sva tri izrailjska jesenja praznika. U starom Izrailju, Mladina je normalno bila objavljivana kratkim piskom trube, ali Mladina sedmog meseca bila je obeležavana dugim piskom, naglašavajući njenu svečanost i jedinstvenost među mesecima.

Instrument za Praznik Truba

Tipovi Truba. Većina prevoda Biblije ne razlikuje jasno različite tipove jevrejskih truba. *Hacocera* je bila metalna truba koja se širila na kraju. Bog je zapovedio sinovima Izrailjevima da upotrebljavaju dve srebrne trube koje su trebale "kovane da budu" (4. Mojsijeva 10,1-2). Sveštenici su duvali u ove srebrne trube nad žrtvama za spomen pred Gospodom (4. Mojsijeva 10,10). Prilikom osvećenja Hrama, u dane Solomona, brojne srebrne trube trubile su u Hramu sačinjavajući veliki orkestar od 120 truba (2. Dnevnika 5,12). Prema Josifu Flaviju, jevrejskom istoričaru, sveštenici su takođe duvali u svoje trube iz jugozapadnog ugla Hrama kada su objavljivali početak i kraj svakog Šabata.

Druga jevrejska truba, *šofar*, bila je zakrivljena truba napravljena od ovnujskog roga. U jevrejskom jeziku, *šofar* ("truba od ovnujskog roga") je jasno bila razlikovana od trube *keren*, koja je bila "truba od životinje", koja nije bila korišćena kao muzički instrument. Trube napravljene od kraljevog roga bile su odbačene kao opomena zbog izrailjskog idolopokloničkog obožavanja zlatnog teleta u pustinji. Ovnujski rog je posmatran kao predivna uspomena na Božje iznenađenje Isaka uz pomoć ovna koji je svojim rogovima bio zapleten u žbunju.

Kada Biblija opisuje 1. Tišri kao "Dan trubni" i "Spomen trubni", tip trube za Praznik Truba se posebno ne identifikuje. Skoro bez izuzetka, istorijski zapisi i rabinska tradicija označavaju *šofar* ("ovnujski rog"), a ne srebrne trube sveštenika, kao glavni instrument koji se koristio u Bibliji.

Možda je glavni razlog za odabiranje ovnujskog roga bio u proceduri najave Jubilarne godine. Biblija opisuje *šofar* ("ovnujski rog"), a ne trubu napravljenu od određenog metala, kao trubu u koju se trubilo na Dan očišćenja (3. Mojsijeva 25,9). Svake pedesete godine, truba šofar je objavljivala dolazak Jubilarne godine u kojoj su robovi bili oslobođeni, a zemlja je ostavljena da se odmara od poljoprivrednih aktivnosti. Današnji običaj duvanja u trubu šofar, na kraju Dana očišćenja, sačuvaio je ovu staru zapovest iako se Jubilarne godine već dugo ne računaju.

Načini trubljenja. Nakon razorenja Hrama, nastala je velika rasprava među rabinima u pogledu trubljenja u šofar, pošto Biblija ne opisuje eksplicitno način na koji je trebalo da se trubi. Postignut je kompromis koji omogućava sve načine. *Tekia* predstavlja dugačko, nezavijajuće trubljenje. *Ševarim* predstavlja tri kratka, isprekidana piska. *Terua* zabeležen u Bibliji predstavlja devetodelni stakato zvuk koji podseća na jecanje. Sve ukupno, formiran je sledeći obrazac za trubljenje u šofar: dugi pisak (*tekia*) - tri kratka piska (*ševarim*) - devet stakato piska (*terua*) - jedan dugi pisak (*tekia*).

Načini korišćenja. Odvojeno od ceremonije žrtvovanja, trube su imale nekoliko osnovnih korišćenja u Izrailju: one su *sazivale zbor pred Gospodom* (4. Mojsijeva 10,2-4) i *pozivale na vojsku* (4. Mojsijeva 10,9; Sudije 3,27; 7,19-22; Nemija 4,18-22; Jezekilj 33,3-6). Truba šofar je takođe *objavljivala krunisanje novog cara* kao što je to bio slučaj sa Solomunom (1. Carevima 1,34,39), Jujem (2. Carevima 9,13), Joasom (2. carevima 11,12-14) i Avesalomom (2. Samuilova 15,10).

Služba na Praznik Truba

U danima izrailjskog Hrama, srebrne trube su trubile prilikom prinošenja žrtava paljenica i žrtava zahvalnih. To je bilo u skladu sa Mojsijevim naređenjem: "Trubite u trube prinosiće žrtve svoje paljenice i žrtve svoje zahvalne" (4. Mojsijev 10,10). Kada su žrtve bile uzete i prinete na oltar (e), srebrne trube su trubile od strane sveštenika, što je potvrđeno i u Bibliji (2. Dnevnika 29,27-28) i od strane Josifa Flavija (*Antiquities of the Jews* 3.12.6).

Na Praznik Truba, još jedan sveštenik je bio prisutan da trubi u trubu šofar. On je stajao u nizu sveštenika sa srebrnim trubama okrenutih prema oltaru. Truba šofar je trubila dugo, zadržavajući pisak, dok su srebrne trube trubile kratko u vezi sa svagdašnjom žrtvom.

Više od stotinu sveštenika služilo je na Praznik Truba, a koji su inače služili tokom jutra, večeri, mladine i prazničkih svečanosti. Kada je praznički prinos od vina bio izliven na oltar, levitski hor je otpеваo psalam 81, psalam Praznika Truba: "Trubite o mijeni u trubu, o uštupu radi praznika našega. Jer je takav zakon u Izrailju, naredba od Boga Jakovljeva" (Psalam 81,3-4).

Buduće ispunjenje

Kao i drugi praznici u Izraelu, Praznik Truba sadrži u sebi važnu proročku poruku. Međutim, ovaj sveti dan ne ukazuje na događaje iz prošlosti, već oslikava buduće događaje. Praznik Truba oslikava prvi naredni događaj po izraelskom proročkom kalendaru. Četiri izraelska prolećna praznika (Pasha, Beskvasni hlebovi, Prvine i Sedmice) su se ispunila prilikom prvog dolaska Mesije. Tri izraelska jesenja praznika (Trube, Dan očišćenja i Senice) ispunice se prilikom Njegovog drugog dolaska. Stari rabini su imali sličan pogled: "U mesecu Nisanu (na Pashu), naši preci su bili otkupljeni, a u mesecu Tišriju (Praznik Truba), doći će do otkupljenja u vremenu koje dolazi".

Izraelski tamni dan. Praznik Truba je "izraelski tamni dan". On se odvija na Mladinu, kada je glavni izvor svetla na nebu zatamnen. Izraelski proroci su više puta upozoravali na dolazeći dan suda. Oni su ga nazivali "Dan Gospodnji", i opisivali kao strašan period vremena na kraju istorije ovog sveta, kada će Gospod izliti svoj ognjeni sud.

Prorok Amos je govorio o tom mračnom danu: "Teško onima koji žele dan Gospodnji! Šta će vam dan Gospodnji? Tada je mrak, a ne videlo. Kao da bi ko bežao od lava pa bi ga sreo medved; ili kao da bi ko došao u kuću i naslonio se rukom na zid, pa bi ga zmija ujela. Nije li dan Gospodnji mrak, a ne videlo, i tama bez svetlosti?" (Amos 5,18-20)

Jevrejski prorok Sofonija zapisao je preteče upozorenje: "Blizu je veliki dan Gospodnji ... Taj je dan, dan kada će biti gnev, dan kada će biti tuga i muka, dan kada će biti pustošenje i zatiranje, dan kada će biti mrak i tama, dan kada će biti oblak i magla. Dan kada će biti trubljenje..." (Sofonija 1,14-16)

Kao što zatamnjenost meseca na noćnom nebu objavljuje Praznik Truba, isto tako će nebesa biti zatamnjena od strane Boga kada dođe Dan Gospodnji. Prorok Joil to opisuje: "Sunce će se pretvoriti u tamu i mesec u krv pre nego što dođe veliki i strašni dan Gospodnji" (Joil 2,31; videti takođe: Isaija 13,9,10; 34,4,8; Joil 3,15; Dela 2,20).

Apostol Jovan takođe opisuje kosmički poremećaj i tamu koja će najaviti Dan Gospodnji: "I videh kad otvori šesti pečat, i gle, zatrese se zemlja vrlo, i sunce posta crno kao vreća od kostreti, i mesec posta kao krv, i zvezde nebeske padoše na zemlju ... Jer dođe veliki dan gneva Njegovog, i ko može ostati?" (Otkrivenje 6,12-17).

Dolazi dan kada će Gospod ugasisi prirodne izvore svetlosti na nebu. On će izliti svoj gnev sa nepopustljivom silinom na ovaj zli svet, kada se Mesija bude vratio da uspostavi svoje carstvo. To će biti najtamniji izraelski dan, njegov "Dan strahopoštovanja", kada će ga Bog pripremiti za pokajanje pred nastupajućim Dan očišćenja.

Poslednja truba. Biblija često govori o ljudima i anđelima koji trube u trube, ali samo dva puta je zapisano da Bog trubi u trubu. U oba slučaja to je truba šofar.

Prvi put to je bilo na planini Sinaj kada se sam Gospod pojavio sa Neba u nameri da uspostavi zavet sa svojim narodom (Stari zavet). Slava Gospodnja se spustila u snažnoj oluji i uz zvuk trube: "A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Gospod u ognju ... I truba sve jače trubljaše, i Mojsije govoraše, a Bog mu odgovaraše glasom. I Gospod siđe na goru Sinajsku" (2. Mojsijeva 19,18-20).

Poslednji put kada će Gospod trubiti u trubu biće prilikom povratka Mesije. Gospod će još jednom sići sa neba u vihoru, na oblaku Njegovog ognjene slave, i uz zvuk trube. Prorok Zaharija je najavio: "I Gospod će se pokazati nad njima, i strela će Njegovog izaći kao munja, i Gospod će zatrubiti u trubu i poći će s vihorom južnim" (Zaharija 9,14).

Stara jevrejska tradicija smatra da će se vaskrsenje iz smrti desiti na Praznik Truba. Prateći tu tradiciju, jevrejski nadgrobni spomenici su često imali ugravirane šofar trube.

Oba ova velika događaja - Božja poslednja truba i vaskrsenje pravednih - blisko je povezano sa izbavljenjem Crkve u Novom zavetu. Pavle otkriva: "Evo vam kazujem tajnu: Jer svi nećemo pomreti, a svi ćemo se pretvoriti. Ujedanput, u trenutku oka, u poslednjoj trubi. Jer će zatrubiti i mrtvi će ustati neraspadljivo, i mi ćemo se pretvoriti" (1. Korinćanima 15,51-52).

U drugom pismu, Pavle opisuje povratak Gospodnji: "Jer će sam Gospod sa zapovešću, s glasom arhandelovim, i s trubom Božjom sići s neba, i mrtvi u Hristu vaskrsnuće najpre. A potom mi živi koji smo ostali, zajedno s njima bićemo uzeti u oblaku na susret Gospodu na nebo, i tako ćemo svagda s Gospodom biti" (1. Solunjanima 4,16-17).

Dolazi dan kada će Gospod, koji sedi na Nebeskom prestolu, sići u ognjenom oblaku svoje slave. Isus to opisuje kao svoj "dolazak na oblacima nebeskih sa silom i slavom velikom" (Matej 24,30). Božja poslednja truba će zatrubiti i Dan Gospodnji će otpočeti. Kao i trube u starom Izraelu, Božja poslednja truba će imati višestruku svrhu. Prvo, ona će okupiti ljude pred Gospodom u onome što se naziva "izbavljenje Crkve". Pravedni će biti izbavljeni od "gneva koji će doći" (1. Solunjanima 1,10), pošto će ih Gospod izostaviti od gneva (1. Solunjanima 5,9). Mrtvi pravedni će biti vaskrsnuti, a živi će biti prikupljeni "od četiri vetra" (Matej 24,31). Drugo, poslednja

truba će biti zvuk Božjeg ratnog pokliča protiv Sotone i ovog zlog sveta kada nastupi "veliki dan gneva Njegovog" (Otkrivenje 6,17). To će biti dan kada će biti prekinuta ljudska pobuna. Konačno, poslednja truba će najaviti dolazak i krunisanje Mesije, jer će On sam "biti uzvišen u onaj dan" (Isaija 2,17).

Primena

Potpuno pokajanje Izraelja jeste preduslov za povratak Mesije. Pokajanje Izraelja je jedan od glavnih ciljeva Dana Gospodnjeg. Car Izraelja se neće njemu vratiti dok se on ne pripremi da ga dočeka. Stari rabini su pravilno razumeli proročanstva kada su kazali: "Kada bi se Izraelj iskreno pokajao samo u toku jednog dana, on bi bio otkupljen, i Mesija od loze Davidove bi došao" (Rabinska Pesma nad pesmama 5,2).

Tragično je da će nepokajani Izraelj (zajedno sa neznabošcima) pretrepeti silinu Božjeg gneva pre nego što bude rekao: "Blagosloven koji ide u ime Gospodnje" (Psalam 118,26, Matej 23,39).

Ali koncept pokajanja je daleko važniji u razumevanju Božje Reči, nego njegova povezanost sa proročanstvima. Pokajanje se zahteva od svih ljudi. Pokajanje je princip života i smrti u Bibliji: "Koja duša zgreši ona će umreti ... Ako li bi se bezbožnik obratio od svih grehova svojih ... doista će živeti" (Jezekilj 18,20-21).

Poznato kao tešuva na jevrejskom, pokajanje doslovno znači "povratak"; to jest, povratak Bogu. Ono uključuje preokret u duhovnom smeru i podrazumeva dve aktivnosti.

Sa jedne strane, pokajanje zahteva da se pojedinac odvrti od greha odbacujući ga. Svemoćni poziva: "Obratite se i prodite se svih greha svojih, i neće vam bezakonje biti na spoticanje. Odbacite od sebe sva bezakonja koja činiste" (Jezekilj 18,30-31).

Sa druge strane, pokajanje zahteva da se pojedinac obrati Bogu prihvatanjem kompletne istine o Njemu i Njegovom Otkupitelju, Mesiji. Car David je zapisao: "Poštujte Sina, da se ne razgnevi, i vi ne izginete na putu svome, jer će se gnev Njegov brzo razgoreti. Blago svima koji se u Njega uzdaju!" (Psalam 2,12)

To je isti Onaj veliki Car nad celom zemljom pred kojim će se "pokloniti svako koleno" i "zaklinjati se svaki jezik" (Isaija 45,23). Ne postoji drugi put dolaska Bogu.

Dolazi dan kada će Mesija Car doći. Isus će se vratiti u Jerusalim. On će vladati nad celom zemljom. On će vladati zauvek, baš kao što su proroci prerekli. Ali neće svi ući u Njegovu slavno carstvo. Kada Otkupitelj bude došao na Sion, On će doći "k onima koji se obraćaju od greha" (Isaija 59,20) i ka onima koji se "uzdaju u Njega" (Psalam 2,12).

Rabi Eliezer, jedan od starih Izraelskih rabina, kazao je: "Pokajate se onog dana pre nego što umrete." Njegovi prisutni učenici su zapitali: "Ali kako ćemo znati kog dana ćemo umreti?" Rabin je odgovorio: "Zato je najbolje da se pokajete danas." Ideja je, naravno, da ljudi ne znaju kada će umreti; zato bi čovek trebalo da se pokaje što pre. Poziv Biblije je veoma jasan. Danas je dan pokajanja. Mi ne znamo broj naših dana niti dan kada će se izliti Njegov gnev. Mi bismo Njega trebali tražiti danas dok su vrata pokajanja još uvek otvorena, kako je prorok naglasio:

"Tražite Gospoda dok se može naći, prizivajte ga dokle je blizu" (Isaija 55,6).

DAN OČIŠĆENJA

Dan koji se u Izraelju obeležava sa najviše strahopoštovanja, poznat kao *Jom kipur* ili "Dan očišćenja", jeste sveprisutna tema koja se provlači kroz biblijski tekst. Tri i po hiljade godina nakon svog božanskog uspostavljanja, Dan očišćenja još uvek ima veliki uticaj na kulturu i način života u Izraelju. Ali je od veće važnosti da Dan očišćenja nudi potrebnu pozadinu za razumevanje veličine Mesijine žrtve za greh i sigurnosti Božjeg naroda danas.

Biblijski stav

Značenje Dana očišćenja. "Dan očišćenja" je prevod jevrejskog termina *Jom kipur*. Za mnoge, međutim, reč "očišćenje" je nejasno, i baca malo svetla na značenje praznika. Reč *kipur* je od jevrejske reči *kafar* što znači "pokriti". Dakle, reč "očišćenje" jednostavno znači *pokrivanje*.

Na Dan očišćenja se vršilo očišćenje (pokrivanje) greha iz predhodne godine. Očišćenje ili pokrivanje obavljalo se pomoću krvne žrtve nevine životinje. Gospod je zapovedio: "Jer je duša telu u krvi, a ja sam vam je odredio za oltar da se čiste duše vaše, jer je krv što dušu očišćava" (3. Mojsijeva 17,11).

Vreme Dana očišćenja. Dan očišćenja, Izraelski šesti, božanski uspostavljen, sveti dan, odvija se u jesen. Prema jevrejskom kalendaru, on pada 10. Tišrija, sedmog jevrejskog meseca, koji grubo odgovara septembru ili oktobru. On se proslavljao između dva druga velika biblijska praznika: Praznika truba (poznatom danas kao *Roš hašana*), koji se odvija 1. Tišrija, i Praznika senica, koji počinje 15. Tišrija.

Zapis o Danu očišćenja. Tri odvojena teksta beleže biblijski opis Dana očišćenja. Božanske instrukcije bile su date za prvosveštenika

(3. Mojsijeva 16. poglavlje), za narod (3. Mojsijeva 23,26-32) i za žrtve (4. Mojsijeva 29,7-11).

Važnost Dana očišćenja. Dan očišćenja je najsvetiji dan u godini za narod Izraelja. On je bio često označavan kao "Dan". Dan očišćenja je bio određen od strane Gospoda kao dan u kojem "ćete mučiti duše svoje" (3. Mojsijeva 23,27,32). Prema definiciji, to je shvaćeno da znači "postiti" (Jezdra 8,21). To je bio dan posvećen postu i pokajanju za grehe tokom prošle godine. Dan očišćenja nije bio jedini post u judaizmu, ali je bio jedini post uspostavljen u Bibliji. Izraeljac koji bi propustio da posveti sebe postu i pokajanju na Dan očišćenja bio je "istrebljen iz naroda svojega" (3. Mojsijeva 23,29). Dan očišćenja je takođe bio dan zabrane za bilo koji oblik posla. Oni koji su takođe odbili da to poštuju bili su osuđeni na smrt (3. Mojsijeva 23,30).

Dan očišćenja je takođe bio veoma svečan dan za sveštenstvo u Izraelju. Jedino tog naročito dana u godini bilo je dopušteno prvosvešteniku da uđe u Svetinju nad svetinjama u Hramu i dođe u prisustvo Božje slave. Da bi to učinio, prvosveštenik je trebalo da obuče sveto odelo izatkano od belog lana, umesto svog normalno obojenog odela obloženim sa zlatnim grudnim oklopom. Svoje laneno odelo je nosio samo tog dana i nikada više.

Svečanost Dana očišćenja je dalje bila naglašena povećanjem broja životinjskih žrtvi. Osim regularne, svakodnevnne žrtve paljenice sa svojim prinosima od žitarica i groždanog soka, dodatne žrtve paljenice su bile prinošene. Te dodatne žrtve su uključivale tele, ovna i sedam jaganjaca za narod, i ovna za sveštenstvo (4. Mojsijeva 29,7-11).

Služba na Dan očišćenja

Priprema. Bilo je apsolutno presudno za narod da njegov prvosveštenik ne postane nepažnjom nečist i tako bude diskvalifikovan u pripremi za službu na Dan očišćenja. Da bi se zaštitio od te opasne mogućnosti, prvosveštenik je odlazio od kuće sedam dana pre Dana očišćenja i ostajao je u odeljenju za prvosveštenika unutar Hrama. Tokom te sedmice, prvosveštenik je dva puta prosipao pepeo od crvene junice da bi izbegao mogućnost da postane nečist usled dodirivanja mrtvog tela. To je bio normalan proces čišćenja zbog ceremonijalnog prljanja (4. Mojsijeva 19,1-10).

Bila je, takođe, pripremljena zamena za prvosveštenika u slučaju da bi on umro ili, uprkos svim predostrožnostima, ako bi postao nečist. Ova zamena je obično bila predstavljena sledećim čovekom u liniji za prvosvešteničku službu i, kao takvim, najuticajnijim pojedincem u Hramu nakon prvosveštenika. On je bio vojvoda crkveni (Dela 4,1; 5,24,26) i izvršavao je direktna naređenja od čuvara u Hramu (Levita koji su pazili na sve stvari u Hramu, ispunjavajući Mojsijev zakon).

Prvosveštenik nije pripremao službu u Hramu na uobičajen način, već je tokom sedmice koja je uvodila u Dan očišćenja on sam rukovao sa žrtvama. Svi aspekti njegove službe za dolazeći sveti dan bili su verno ispunjeni, bilo da je to škropljenje krvlju sa palcem i kažiprstom, paljenje tamjana, paljenje menore (sedmokrakog svećnjaka), ili isprobavanje svojih pokreta kroz Hram. Tu nije moglo biti greški, ili bi rezultat bila velika katastrofa i poniženje za narod - izrailjske žrtve bi bile odbačene, ostavljajući grehe naroda nepokrivenim.

Jutarnja služba. Mada jevrejski dan počinje zalaskom sunca, služba u Hramu na Dan očišćenja nije počinjala do svanuća sledećeg jutra. Pepeo na oltaru bio je očišćen, i četiri vatre, umesto normalno tri, bile su upaljene da bi učinile ovaj dan posebnim.

Bilo kog drugog dana, prvosveštenik je samo prao ruke i noge sa vodom u svešteničkom laboru (a) pre pripreme za svoju službu. Na Dan Očišćenja, on se potpuno uronjavao u posebnu zlatnu kadu (b) blizu Odelenja za sveštenike. To je obavljano iza velike lanene zavese koja je otkrivala prisutnima samo senku njegovih pokreta. To je bila potvrda da nije bilo promene u potrebnoj proceduri.

Prvosveštenik je obukao svoje pozlaćeno odelo sa velikom pažnjom. Njegova veličanstvena purpurna odora imala je na rubovima male zlatne zvončice tako da je narod mogao čuti njegove pokrete. U gornjem delu ovog odela, on je nosio zlatni grudni oklop koji je bio opremljen sa 12 odabranih kamenova - stalno podsećanje da je on predstavnik 12 plemena Izraelja pred istinitim i živim Bogom.

Nakon oblačenja, prvosveštenik je oprao svoje ruke i noge pripremajući se za regularnu dnevnu službu. Završavajući jutarnju službu, prvosveštenik se vraćao u odelenje sa kadom (b) da bi se presvakao u svoje belo laneno odelo za Dan očišćenja. Pet puta tokom dana on se presvlačio, i pet puta je ponavljao istu proceduru čišćenja. Svaki put, on je prao svoje ruke i noge, svlačio svoje odelo, potpuno uronjavao svoje telo, oblačio drugo odelo, i prao svoje ruke i noge po drugi put.

Poslepodnevna služba. Poslepodnevna služba u Hramu bila je glavni deo obeležavanja Dana očišćenja. Kroz žrtve u toj službi, činjeno je očišćenje za grehe sveštenstva i naroda Izraelja tokom prethodne godine.

Ispovedanje prvosveštenika. Prvosveštenik je započinjao poslepodnevnu službu odlazenjem u Odelenje za sveštenike gde ga je čekalo mlado tele (c) između oltara i trema u Hramu. Pošto je ovo tele bilo žrtva za greh za prvosveštenika i sveštenstvo, ceremonija se odvijala u blizini Hrama gde su sveštenici služili. Prvosveštenik je polagao svoje ruke na glavu mladog teleta (ili "junca", u drugim prevodima) kao znak identifikacije sa njim kao svojom zamenom, i ispovedao je svoje grehe. Tri puta tokom ispovedanja, on je izgovarao zavetno ime Gospodnje (Jahve). [Prema jevrejskom usmenom zakonu, ovo sveto ime je bilo zabranjeno da se izgovara u bilo kojoj drugoj prilici da ne bi bilo izgovoreno uzalud (2. Mojsijeva 20,7), usled pogrešnog izgovaranja ili zloupotrebom.] Svaki put kada je ovo ime bilo izgovarano od strane prvosveštenika, narod i sveštenici su se poklanjali i izgovarali: "Neka je blagosloveno Njegovo ime, čije je slavno carstvo zauvek!"

Dva jarca. Prvosveštenik je zatim u pratnji dva sveštenika došao do istočne strane oltara (e). Sa njegove desne strane bio je zamenik prvosveštenika (sveštenik određen da zauzme njegovo mesto u slučaju da on nije bio u stanju da obavi svoje dužnosti). Sa njegove leve strane, bio je praćen od glavnog sveštenika iz grupe sveštenika određenih da služe te sedmice. Uglavnom, sveštenstvo je bilo podeljeno u 24 reda sveštenika, od kojih je svaki red služio tokom jednog perioda po utvrđenom kružnom ciklusu (1. Carevima 24,1-19).

Tu su bila postavljena dva jarca, jedan pored drugog, u iščekivanju prvosveštenika. Oni su bili identični po veličini, boji i ceni. Oni su bili okrenuti prema Hramu i gledali su u prvosveštenika i njegovu pratnju kako se približavaju.

Dva zlatna žreba (kocke) bila su stavljena unutar zlatnog suda koji je stajao u blizini kamenog trotoara. Na jednom je pisalo "za Gospoda", a na drugom "za Azazela". Prvosveštenik je protresao ovaj sud, i ne gledajući uzeo po jedan žreb u svaku ruku. Kako je on držao žrebove u rukama okrenutim prema jarcima i tako određivao ishod, izjavio je za njih da su "žrtva za greh Gospodu". Ova dva jarca bila su posmatrana kao jedna jedina žrtva.

Jarac na koga je pao žreb "za Azazela", bio je odmah označen tamnocrvenom trakom od vune koja je bila vezana za jedan od njegovih rogova. On je onda bio okrenut prema narodu, čiji će gresi kasnije biti prenešeni na njegovu glavu.

Postoje određena neslaganja po pitanju tačnog značenja reči *Azazel*. Neki smatraju da ona predstavlja Sotonu, jer je po jevrejskoj tradiciji *Azazel* bilo ime za palog anđela. Međutim, većina teologa veruje da je ova reč izvedena od jevrejske reči *azel* koja u sebi nosi ideju "bekstva". Ovaj pravac mišljenja učinio je da je ovaj jarac nazvan "jarac bekstva" pošto je on trenutno izbegavao smrt i bio odvođen u pustinju.

Jarac označen "za Gospoda" bio je okrenut prema velikom kamenom oltaru, mestu gde će uskoro biti žrtvovan kao žrtva za greh.

Žrtva za greh za sveštenstvo. Prvosveštenik se okretao ka mladom teletu (c) po drugi put i postavljao svoje ruke na njegovu glavu. Ovog puta on je ispovedao grehe sveštenstva, dok je pre toga trebao da ispovedi samo svoje grehe nad njegovom glavom.

Tele je onda zaklano od strane prvosveštenika i njegova krv je bila sakupljena u zlatnu činiju. Sveštenik pored njega uzimao je ovu činiju i imao zadatak da meša ovu krv da se ne bi zgrušala.

Paljenje tamjana. Dalje, prvosveštenik je uzimao zlatnu kadionicu (posudu sa žarom) i peo se uz strmu ravan do oltara (e). On je pažljivo ispunjavao zlatnu kadionicu žarom sa vatre koja je gorela na oltaru. Onda je uzeo dve šake tamjana i stavio ih u poseban zlatni sud. Sa zlatnom kadionicom u svojoj desnoj ruci i tamjanom u levoj, on se popeo u glavnu zgradu Hrama i ušao u Svetinju (f) gde su se nalazili sedmokraki svećnjak (menora), sto sa hlebovima i kadioni oltar. U zadnjem delu svetinje on je zastao, da bi se pripremio za prolazak kroz zavesu (debelo platno koje je odvajalo Svetinju od Svetinje nad svetinjama). Kada je ušao u Svetinju nad svetinjama (g), bio je potpuno sam. Jedino je nežni narandžasti sjaj gorenja žara osvetljavao prostoriju.

Prvosveštenik je stavljao tamjan na žar i sačekao nekoliko trenutaka dok mirišljavi oblak dima nije ispunio prostoriju, nakon čega se vraćao nazad kroz debelu zavesu.

U Solomonovom Hramu, Kovčeg zaveta se nalazio u Svetinji nad svetinjama, a slava Gospodnja je počivala iznad njega. Nakon vavilonskog ropstva, Kovčeg nije nikada pronađen. Svetinja nad svetinjama je ostala prazna prostorija sa samo jednim kamenom (zvanim "kamenom temeljcem") koji se izdizao tri prsta u visinu od patosa (oko 6 cm).

Prskanje krvlju. Prvosveštenik je onda uzimao zlatnu posudu sa krvlju teleta i vraćao se u Svetinju nad svetinjama (g). Pažljivo je poprskao krv ispred Kovčega zaveta. On je prskao jedanput prema gore i sedam puta prema dole, kao da je koristio bič. Sve vreme je naglas brojao da ne bi napravio grešku. On je onda izlazio iz Svetinje nad svetinjama i ostavljao posudu na zlatni stalak.

Prvosveštenik je onda izašao iz Svetinje i došao u Odelenje za sveštenike (c) da bi zaklao jarca koji je bio određen za Gospoda. On

je sakupio njegovu krv u zlatnu posudu i ušao u Svetinju nad svetinjama po treći put, prskajući krvlju jarca na isti način kao u slučaju teleta.

Nakon toga, on je poprskao spoljni deo zavese sa krvlju teleta. Onda je ponavljao ovu proceduru sa krvlju jarca. Konačno, on je prosuo ove dve posude zajedno i namazao krvlju rogove (istaknute krajeve na svakom uglu) oltara (e) u dvorištu.

Jarac za Azazela. Pažnja je onda bila usmerena na preostalog jarca koji je stajao na poslepodnevnom suncu, nervozno tresući svojim ušima i gledajući u mnoštvo. Prvosveštenik je stavio svoje ruke na njegovu glavu i ispovedio grehe naroda nad njim. Ovaj jarac je onda, od strane sveštenika, izveden kroz istočna (glavna) vrata više od 15 kilometara u pustinju, i nikada više nije viđen.

U danima Drugog Hrama, ovaj jarac je očigledno bio ubijen, jer on (noseći grehe Izrailja) nije mogao da dođe u naseljeno mesto. Da bi se sprečila eventualna tragedija, ovaj jarac je bio odvođen do litice stene i onda bacan u ambis od strane sveštenika.

Dok je jarac za Azazela bio odvođen u pustinju, a narod očekivao vest da je to učinjeno, poslepodnevna služba se nastavljala. Prvosveštenik je završavao sa žrtvovanjem teleta i jarca na oltaru, i njihovi preostali delovi bili su izneti van grada gde su spaljeni.

Tada se prvosveštenik obratio narodu. On je čitao tekstove o Danu očišćenja iz 3. Knjige Mojsijeve i citirao tekstove iz 4. Knjige Mojsijeve napamet, da bi se potvrdilo da su sve zapovesti adekvatno ispunjene.

Konačno, ostale žrtve za Dan očišćenja bile su prinete.

I dok je toplo poslepodnevno sunce blistalo na zapadu, prvosveštenik je ulazio u Svetinju nad svetinjama (g) poslednji put, da bi uklonio kadionicu i posudu sa tamjanom. Onda se on okupao po peti put u toku dana i preobukao u svoje zlatno odelo. Kako se hladna jesenja noć brzo približavala, on je obavio regularnu večernju službu u Hramu i tako priveo kraju Dan očišćenja.

Buduće ispunjenje

Kao i ostali jesenji praznici, Dan očišćenja proročki ukazuje na buduću aktivnost Mesije vezano za Izrailj. Ti događaji će se desiti na kraju istorije kada Mesija bude došao da uspostavi svoj presto.

Pokajanje Izrailja. Jevrejski prorok Danilo je zapisao mnoštvo proročkih događaja o Izrailju u svom izveštaju o "sedamdeset sedmica". Ove proročke "sedmice", u istorijskoj perspektivi (a postoji i buduća perspektiva), predstavljaju periode od sedam godina, umesto sedam dana. Mnogi biblijski tekstovi to potvrđuju. Na drugim mestima, poslednja polovina sedamdesete sedmice je opisana kao 3,5 godine (Danilo 7,25; 12,7; Otkrivenje 12,14), ili 42 meseca (Otkrivenje 11,2; 13,5), ili 1260 dana (Otkrivenje 11,3; 12,6). Period od sedam godina veoma je blizak Izrailju zbog Šabatne Godine.

Zajedno, ovih sedamdeset "sedmica" daju 490 godina (70 x 7 godina).

Danilo je predvideo da će biti period od 69 sedmica (483 godina) od kad "izade reč da se Jerusalim opet sazida do pomazanika vojvode (Mesije)" (Danilo 9,25). On je prorokao da će Mesija biti ubijen ("pogubljen", Danilo 9,26) posle 69. sedmice. Tih 69 sedmica u Danilovom proročanstvu su sada prošlost. One su započele kada je persijski car Artakserks izdao zapovest da se Jerusalim ponovo sazida (Jezdra 7,6-7; 9,9; Nemija 2,5) u 4. veku pre naše ere (pre Hrista), i završile se pre nego što je Mesija razapet od strane Rimljana 31. godine naše ere.

Danilo je dalje prorokao da će posle razapinjanja Mesije postojati neodređeni vremenski period nakon što istekne sedamdeseta sedmica (poslednji period od sedam godina). Tokom tog perioda vremena, neznabošci će razoriti Jerusalim i Hram (Danilo 9,26). To se ispunilo kada je Tit sa rimskom vojskom razorio Drugi Hram 70. godine naše ere. Osija je prorokao da će se tokom tog perioda Mesija vratiti na Nebo i čekati do dana pokajanja Izrailja: "Otići ću i vratiću se na svoje mesto dokle ne priznaju svoju krivicu i potraže lice moje. Kad budu u nevolji, tražiće me" (Osija 5,15).

U budućoj perspektivi, Danilovih sedamdeset sedmica je pred nama. Biblija uči da će ona započeti kada se uspostavi vladar ovog zlog sveta na kraju istorije. U jevrejskoj teologiji on je poznat kao Armilus. U hrišćanskoj teologiji on je poznat kao Antihrist. U sredini sedamdesete sedmice, on će oskrvniti Hram svojim prisustvom i ukinuće žrtveni sistem (Danilo 9,27; Matej 24,15; 2. Solunjanima 2,4). On će progoniti Jevreje, naterajući ih da pobegnu u pustinju: "I biće žalosno vreme, kakvogga nije bilo otkako je naroda do tada" (Danilo 12,1; Jeremija 30,7; Otkrivenje 12,6).

Ali Gospod će ustati u svom gnevu da izvrši sud nad zlima. Mesija će se suprostaviti svojim neprijateljima i na kraju sedamdesete sedmice slomiti jaram ugnjetavanja neznabožaca sa vrata Izrailja (Psalam 2,9; Isaija 9,4). Tada će biti uspostavljen presto Mesije, "i Gospod će biti Car nad svom zemljom" (Zaharija 14,9; Psalam 2,8).

Kada Mesija dođe da uspostavi svoj presto, Izrailj će gledati u Njega (Isusa) kojega probodoše, i pokajaće se (Zaharija 12,10). Gresi naroda biće izbrisali, i Gospod će zauvek zaboraviti njihove

grehe (Isaija 43,25; Jeremija 31,34). Isaija je prorokao da će se narod duhovno roditi u jedan dan (Isaija 66,8; Rimljanima 11,26). To će biti proročko ispunjenje izrailjskog Dana očišćenja kada narod stane u pokajanju licem k licu pred svojim Mesijom na kraju sedamdesete sedmice (Danilo 9,24).

Kovčeg zaveta. Kovčeg Zaveta je blisko povezan sa Danom očišćenja pošto je prvosveštenik ulazio u Svetinju nad svetinjama jedino na Dan očišćenja na bi poprskao krv nad njim. Kovčeg Zaveta je bio viđen samo u izrailjskom danu pokajanja.

Kada je Solomunov Hram bio razoren od strane Vavilonjana, godine 597. pre naše ere, Kovčeg zaveta je nestao. On više nikada nije spomenut ponovo u Starom zavetu i nikada nije vraćen u Drugi Hram. Neki smatraju da je Kovčeg bio sakriven da bi se sačuvalo od Vavilonjana, i to navodi na mnoge priče u pogledu njegove navodne lokacije. Neki veruju da je odnešen u Etiopiju, neki veruju da je sakriven u pećini u Jordanu, drugi veruju da je sakriven na svetom mestu ispod brda gde je bio Hram i da čeka izgradnju Trećeg Hrama. U konačnim analizama, ni Biblija ni istorija ne beleže šta se desilo sa Kovčegom.

Međutim, Biblija uči da su zemaljski Hram i predmeti u njemu bili samo slika nebeskog Hrama (Jevrejima 9,23-24). Pravi Kovčeg zaveta postoji danas na Nebu. Veoma je značajno da će na kraju sedamdesete sedmice nebeski Hram biti otvoren i Kovčeg zaveta će moći da se vidi (Otkrivenje 11,19). To će biti budući Izrailjski Dan očišćenja, jer će narod pre toga jednodušno reći: "Hodite da se vratimo ka Gospodu" (Osija 6,1).

Primena

Zahtev za krvlju. Krvna žrtva je bila potrebna, prema Bibliji, i veoma je povezana sa problemom greha. Otkupljujuća smrt nevinog bila je neophodna zato što je očišćenje (pokrivanje) greha moglo biti učinjeno jedino preko krvi (3. Mojsijeva 17,11). Novi zavet takođe kaže: "Bez proljeva krvi nema oproštenja" od greha (Jevrejima 9,22). Taj koncept je nastavio da se iznosi od strane rabina jedan vek nakon Isusa. U Talmudu, jevrejskom komentaru verovanja i običaja, stoji: "Nema očišćenja osim preko krvi" (Joma 5a). Rešenje za problem greha je *uvek* povezan sa otkupljujućim prolijanjem krvi.

Biblija uči da je Bog - Bog apsolutne pravde. On će uvek učiniti ono što Njegova čista pravda zahteva. Njegova pravda operiše sa dvojnim principom, da će On osuditi neposlušnost (greh) i nagraditi poslušnost (pravednost). On ne može, i neće, da pređe preko greha. Prorok kaže: "Čiste su oči Tvoje da ne možeš gledati zla, i bezakonja ne možeš gledati" (Avakum 1,13). Kazna za kršenje Božjeg zakona je smrt (prolijanje krvi). Njegova pravda to zahteva, ali u svojoj milosti On je dao mogućnost zamene. To jest, za pojedinca koji se iskreno kaje, onaj koji je nevin može poslužiti kao zamena. Pošto "nema nikoga dobro da tvori, nema nijednoga" (Psalam 14,3), Bog je zapovedio da se žrtvuju jaganjci, junci i jarci kao slika zaveta.

Stari i Novi zavet. Prorok Jeremija je prorokao Novi zavet koji će Bog uspostaviti sa svojim narodom: "Evo idu dani, govori Gospod, kad ću učiniti s domom Izrailjevima i s domom Judinim nov zavet ... metnuću zavet svoj u njih, i na srcu njihovom napisaću ga, i biću im Bog i oni će mi biti narod ... jer ću im oprostiti bezakonja njihova i greha njihovih neću više pominjati" (Jeremija 31,31-34).

Sigurnost. U trenutku kada neko prihvati Mesijinu žrtvu na krstu, pitanje greha je rešeno *zauvek*. To omogućava veliku mogućnost svakom čoveku danas da zna da Njegova žrtva nije bila samo savršena i prihvaćena od Boga, već je takođe bila i dovoljna, jednom za sve. Ne može biti veće sigurnosti od ove.

Mi ne treba da se pitamo svake godine da li su naša imena zapisana u Knjizi života. Biblija nas uverava da mi možemo znati da imamo život - ne samo u toku naredne godine, već za večnost (1. Jovanova 5,13).

Zaključak

Godinu za godinom, zvuk ovnujskog roga poziva Izrailj na pokajanje, iako danas nema očišćenja. Ne postoje krvne žrtve, nema hrama, nema sveštenstva, i nema ispunjavanja levitskih regulativa.

U grudima mnogih ljudi postoji želja za pravim pokajanjem pred Bogom. Ali ono se nikada neće postići kroz ljudsku tradiciju. Ono može doći jedino kroz prihvatanje velike žrtve Isusa Hrista, Jagnjeta Božjeg.

Tekst Starog zaveta nam kaže da je Bog obezbedio da Mesija bude Njegov "prinos za greh" (Isaija 53,10). On je danas jedina žrtva za greh. Ako se Njegova žrtva odbaci, ostaje samo jedna jedina tragična alternativa: ljudi moraju podneti kaznu za svoje vlastite grehe. Ta kazna je smrt i večno odvajanje od Boga (Isaija 59,2; Rimljanima 6,23). Ali onima koji ga prihvate, On kaže: "I greha njihovih više neću pominjati" (Jeremija 31,34).

PRAZNIK SENICA

Sedmi i posljednji praznik dat Izrailju poznat je kao *Sukot* ili "Praznik Senica". To je najradosniji od svih izrailjskih praznika. To je takođe najstaknutiji praznik, koji se češće spominje u Bibliji nego bilo koji drugi praznik. Ovaj praznik je takođe služio kao istorijska pozadina važnog učenja Mesije, koje je zapisano u Jevandelju po Jovanu, od 7. do 9. poglavlja.

Biblijski stav

Značenje Praznika Senica. Praznik Senica je poznat pod najmanje dva imena u Bibliji. Najčešće je označen kao *Sukot* ili "Senice". Reč "senica" označava kolibu ili šator. Ovaj praznik je dobio to ime na osnovu biblijskog zahteva da svi Izrailjci žive pod šatorima ili u privremenim skloništima tokom ovog praznika. To je bilo godišnje podsećanje na Božju brigu tokom 40-godišnjeg boravka u pustinji kada je Izrailj živeo u sličnim skloništima. Ovaj posljednji praznik u godini takođe je poznat u Bibliji kao "Praznik žetve" (2. Mojsijeva 23,16; 34,22), jer je proslavljan nakon što su svi usevi bili požnjeveni i prikupljeni.

Ovaj praznik je proslavljan sa velikom radošću. Radost je bila dvostruka - zbog uspomene na Božju dobrotu iz prošlosti i brigu tokom njihovog boravka u pustinji, i zbog sadašnje Božje dobrote i brige u vezi sa završetkom žetve.

Vreme Praznika Senica. Praznik Senica pada u jesen. Prema jevrejskom kalendaru on se odvija 15. Tišrija, sedmog meseca (obično krajem septembra do sredine oktobra), samo pet dana nakon svečanog Dana očišćenja.

Praznik Senica traje sedam dana. Prvi dan i dan nakon Praznika Senica (osmi dan, poznat kao *Semini aceret*) bili su sveti sabori, ili Šabati (3. Mojsijeva 23,36-39). Kao takvi, nijedan posao nije bio dozvoljen tim danima.

Zapis o Prazniku Senica. Tri teksta u Bibliji opisuju biblijski pogled na Praznik Senica. Narod je živeo pod šatorima i radovao se pred Gospodom sa granama u rukama (3. Mojsijeva 23,33-43). Tada je bilo više dnevnih, žrtvenih prinosa (4. Mojsijeva 29,12-39). Šabatne godine, Zakon je bio javno čitan tokom Praznika Senica (5. Mojsijeva 31,10-13).

Važnost Praznika Senica. Zato što je radost bila povezana sa Praznikom Senica, on je postao najpoznatiji izrailjski praznik. On je jednostavno označen kao "praznik" od strane starih rabina.

Važnost Praznika Senica se takođe vidi u njegovom uključanju kao jednog od tri hodočasna praznika. Tri puta tokom godine, svi jevrejski muškarci trebali su da se pojave pred Gospodom u Hramu (Praznik Beskvasnih hlebova, Praznik Sedmica i Praznik Senica - 2. Mojsijeva 23,17; 34,22-23; 5. Mojsijeva 16,16). Oni su bili poznati kao hodočasni praznici jer su zahtevali dolaženje u Jerusalim. Tokom Praznika Senica, narod je trebao da donese svoje desetke i prinose u Hram, "da niko ne dođe prazan pred Gospodom" (5. Mojsijeva 16,16).

Dalji značaj je viđen u velikom broju potrebnih žrtava tokom sedmice praznika. Svakog dana jedan jarac, 14 jaganjaca, dva ovna i više junaca (13 prvog dana, a svakog narednog dana po jedan manje) bilo je prinošeno u Hramu. Svaka od žrtvi bila je prinošena sa svojim odgovarajućim jestivim prinosima (brašno i ulje) i prinosima za piće (grožđani sok). Sva 24 reda sveštenika učestvovala su u žrtvenoj službi tokom sedmice.

U danima Hrama, Praznik Senica je bio posmatran sa velikim strahopoštovanjem, jer je na Praznik Senica Solomun odlučio da izgradi novi Hram za Gospoda. Prilikom tog davnog proslavljanja Praznika Senica (2. Dnevnika 5,3), slava Gospodnja se spustila sa neba i upalila vatru na oltaru (e) i ispunila Svetinju nad svetinjama (g) (1. Carevima 8, 2. Dnevnika 7,1-10).

Molitva na Praznik Senica. Praznik Senica se odvijao tokom promene sezone u Izrailju i označava početak zimske kišne sezone. Neki se mogu iznenaditi kad čuju da Jerusalim prima toliko puno padavina svake godine kao London. Glavna razlika je u tome da su padavine u Jerusalimu u periodu od novembra do marta. Ove osvežavajuće kiše daju neophodnu vlažnost za obrađivanje tla i sejanje novih useva. Ako su iz određenih razloga vremenske prilike takve da nema padavina nekoliko sedmica, može doći do kobne oskudice u vodi koja bi se odrazila na useve u sledećoj godini. Pošto je Praznik Senica proslavljan u tom važnom trenutku kada su padavine kiše trebale da dostignu vrhunac, ova dva događaja su bila nerazdvojivo povezana. Čak i danas, molitve za kišu ostale su važan deo obeležavanja Praznika Senica.

Služba na Praznik Senica. U danima Hrama, na Praznik Senica jevrejski hodočasnici su se sakupljali u Jerusalimu. Oni su dolazili iz svakog sela u državi i iz mnogih stranih država, veoma često u velikim karavanima zbog zaštite. To je bilo ugodno putovanje uz mnoštvo pesama duž puta.

Prilikom dolaska u Jerusalim, hodočasnici su usmerili svoje snage na izgradnju kolibe za praznik. Poslepodne 14. Tišrija, hiljade i hiljade lisnatih koliba formiralo je ulice i zauzimalo okolna polja i

brežuljke. Sve su bile precizno locirane unutar dnevnog putovanja na Šabat (oko 700 metara) do Hrama.

Prilikom zalaska sunca, zvuk trube šofar (ovnujskog roga) iz Hrama objavio je početak praznika. Osećanje povećanog uzbuđenja spuštalo se nad gradom kako je padao mrak. Mnoštvo svetlucah logorskih vatri sijalo je na celom okolnom području kao mnoštvo malih dragulja na izvezenom platnu. Kako se noć spuštala, mogli su se čuti tihi razgovori i šaputanje koji su bili nošeni noćnim povetarcem.

Ceremonija prolijanja vode. Tokom Praznika Senica, služba u Hramu je ukazivala na intenzivne padavine kiše. Svakog jutra tokom Praznika Senica, prolijanje vode (žrtveno izlivanje tečnosti) činjeno je pred Gospodom kao vizuelna molitva za kišu.

Ubrzo nakon svanuća svakog jutra, dok su mnoge žrtve bile pripremljene, prvosveštenik se zajedno sa radosnom povorkom muzičara i ljudi spuštao do Banje Siloamske. Prvosveštenik je nosio zlatan bokal koji je bio u stanju da primi oko litar vode. On je polagano spuštao bokal u vodu i vraćao ga nazad na Svetu Goru gde je bio Hram.

U isto vreme, druga povorka je išla dole do obližnje lokacije, južno od Jerusalima, koja se zvala "Moca", gde su vrbe kraj potoka rasle u velikom izobilju. Ovde su oni uzimali duge, tanke štapove i odnosili ih u Hram. U Hramu, štapovi su bili smešteni na stranama oltara tako da su njihovi vrhovi formirali pokrivač od nagnutih grana iznad oltara.

U međuvremenu, prvosveštenik sa vodom iz Banje Siloamske je ušao na južna vrata Hrama. Ona su bila poznata kao Vodena Vrata (h) zbog ove ceremonije. Kada je ušao, tri zvuka srebrnih truba čulo se u Hramu, a sveštenik je pri svakom zvuku ponavljao reči proroka Isaije: "S radošću ćete crpsti vodu iz izvora ovoga spasenja" (Isaija 12,3).

Prvosveštenik je polako išao ka velikom kamenom oltaru (e) u unutrašnjem delu Hrama i penjao se desnom stranom strme ravni. Na vrhu, on se okrenuo na levo, gde su bila dva srebrna basena koja su oticala do osnove oltara. Jedan je služio za regularne prinose od pića (prolijanje grožđanog soka), a drugi za prolijanje vode tokom ovog praznika.

Kada je prvosveštenik podigao zlatni bokal da izlije vodeni prinos, narod je uzviknuo: "Podigni ruku!" Kao odgovor, prvosveštenik je podigao svoju ruku još više i izlio vodu, omogućavajući narodu da to vidi.

Kada je prvosveštenik izlio vodu pred Gospodom, prinos od pića je istovremeno bio izlivan u drugi basen. Tri piska srebrnih truba je odmah pratilo izlivanje, i označilo početak muzike u Hramu. Narod je slušao hor Levita koji je pevao *Halel* (to jest, zahvalnost iz Psalama 113-118).

U odgovarajuće vreme, skup je mahao svojih palmovih granama u smeru oltara i zajedno pevao: "O Gospode, pomози! O Gospode, daj da bude u napredak!" (Psalam 118,25). U isto vreme su sveštenici, sa palmovim granama u rukama, išli oko oltara.

Psalam 118 je smatram mesijanskim psalmom i kao takav je davao mesijanski naglasak prazniku. To je razlog zašto je Isus dočekan od strane mnoštva uzvikivanjem *Osana* (jevrejska reč za "spasi" u Psalmu 118,25) i mahanjem palmovih granama pri Njegovom trijumfalnom ulasku u Jerusalim (Matej 21,8-9; Luka 19,38; Jovan 12,13). Oni su u Njemu videli Cara Mesiju koji je došao da oslobodi ("spasi") Izrailju kao ispunjenje 118. psalma. Oni su ga obasipali, u mesijanskoj slici, palmovim grančicama iz Praznika Senica. Ova ista slika se nalazi u Otkrivenju 7,9-10 gde se otkupljeni ljudi, sa palmovim grančicama u rukama, nalaze pred Božjim prestolom i pred Jagnjetom.

Svetlosna ceremonija u Hramu. *Proslavljanje* izlivanja vode (nasuprot *ceremoniji*) bilo je vršeno tokom večeri praznika impresivnom svetlosnom ceremonijom u Hramu. Ona je poznata kao *Simcat bet hašojava* ("Radost kućnog primanja (vode)").

Kako se drugo veče Praznika Senica približavalo, narod se skupljao u širokom spoljnom delu Hrama, poznatom kao "Odeljenje za žene" (j). Tom prilikom, bila je podignuta ograda koja je odvajala muškarce od žena. U centru odeljenja stajale se četiri izdignute menore (svećnjaci), svaka sa 4 grane uljanih lampi. Njihovi fitilji su bili napravljeni od iznošenih lanenih odela sveštenika. Svaka menora je imala 4 duge merdevine koje su vodile do lampi, a koje su periodično popunjavane od strane mladih sveštenika koji su nosili velike bokale sa maslinovim uljem.

Praznik Senica je počinjao sredinom lunarnog meseca kada je Mesec bio pun, a jesenje nebo vedro. Obrisli okolnih jevrejskih brda bili su jasno vidljivi pod mesečevom svetlošću. Nasuprot toj pozadini, svetlo u hramskoj svečanosti bilo je veličanstveno. Tokom cele noći, plamen menorinih uljnih lampi je ispunjavao Hram i ulice u Jerusalimu predivnom svetlošću.

Dok je proslava bila u toku, grupa Levita se prikupila u unutrašnjem odeljenju poznatom kao Odeljenje za Izrailjce (d). Pošto se skupila, grupa Levita je prošla kroz Nikanor Vrata (i) stojeći na stepeništu od 15 stepenika, okrenuti prema dole ka Odeljenju za žene. Zvuh flauta u Hramu, truba, harfi i drugih instru-

menata pojačavao se kako su Leviti pevali Psalme penjanja (Psalmi 120-134). Sa svakim novim psalmom oni su se spuštali po jedan stepenik.

Ova proslava je bila ponavljana svake večeri od drugog do poslednjeg dana kao uvod za uzimanje vode ujutru. Svetlosna svečanost podsećala je na spuštanje Božje slave u vreme Solomuna i ukazivala da povratak te slave u danima Mesije (Jezekilj 43,1-6).

Jovan je zapisao da je to bio dan nakon Praznika Senica (osmi dan), koji je smatran Sabatom, kada se Isus vratio sa Maslinske Gore da propoveda u Hramu (Jovan 8,2; 7,2.37). Kada su fariseji došli da ga uhvate, Isus je kazao: "Ja sam videlo svetu. Ko ide za mnom neće hoditi po tami, nego će imati videlo života" (Jovan 8,12). Fariseji nisu razumeli značenje Njegovih reči. Oni su znali da je to mesijanska tvrdnja i odmah su ga nazvali lažljivcem. Oni su bili upoznati sa mnogim tekstovima u Bibliji koji pripisuju svetlo Mesiji. On je nazvan "Zvezda iz Jakova", "Svetlost Izrailja", "Svetlost narodima (ne-Jevrejima)", "Sunce pravde", itd.

Nakon tog dana, Mesija je naglasio ovu istinu kada je izlečio slepog čoveka. Kada je to učinio, ponovo je kazao: "Dok sam na svetu videlo sam svetu" (Jovan 9,5). Fariseji su se ponovo okomili na Isusa. Pitanje Njegovog mesijanstva bilo je nastavljeno (Jovan 9,14). Mada nije postojao nijedan Mojsijev zakon protiv isceljenja na Sabat, tradicija fariseja je to označila kao rad i tako ga zabranila.

Više od same mesijanske tvrdnje, Isusova tvrdnja da je "svetlost svetu" potiče od svetlosne proslave u Hramu. Ova proslava je još bila živa u njihovim umovima. Oni su hteli da je proslavljaju samo u nizu od 6 noći. Svetlost koju je On ponudio (to jest, spasenje - Isaija 49,6) bila je svetlost ne samo za ljude u Hramu, već za ceo svet. On sam je bio izvor te svetlosti.

Ceremonija "Hošana raba". Sedmog i poslednjeg dana Praznika Senica, služba u Hramu je dostigla vrhunac. Padavine od kiše su trebale da dostignu svoj maksimum. Jevrejska tradicija je smatrala da tog dana Bog odlučuje da li će biti kiše za useve u sledećoj godini. Vezano sa tim, tog poslednjeg dana praznika ritual izlivanja vode u Hramu imao je veliki značaj. Voda je bila najvažnija misao u svakom umu.

Tokom ostalih šest dana praznika, srebrne trube su *tri puta* trubile. Ovog dana, trube su trubile *tri puta po sedam puta*. Ostalim danima praznika sveštenici su pravili samo *jedan* krug oko oltara. Ovog dana, sveštenici su pravili *sedam* krugova. Dok su išli oko oltara, oni su pevali stihove Osane (Psalam 118,25), a narod je mahao palmovim grančicama. Iz tog razloga, ovaj dan je poznat kao *Hošana raba*, ili "Velika Osana". Misao o kiši za nastupajuću godinu i svetlosti Mesije (Psalam 118) bila je na prvom mestu.

Bila je godina oko 30. naše ere. Bio je Hošana raba, poslednji dan, veliki dan Praznika Senica. Sjajno jutarnje sunce postajalo je sve toplije kako je mnoštvo ulazilo u odelenja Hrama za službu na Hošana raba. Dok je narod pažljivo posmatrao sveštenike, snažan glas se proćuo mnoštvom. Sveštenici su bili preneraženi, a narod se okrenuo u velikom iznenađenju da vidi ko izaziva prekid službe. Videli su mladog Galilejca u svojim tridesetim godinama, za koga su mnogi smatrali je veliki učitelj, prorok ili čak Mesija. On je uzviknuo: "Ko je žedan neka dode k meni i pije. Koji me veruje kao što Pismo reče, iz njegova tela poteći će reke žive vode" (Jovan 7,37-38; 4,14). Drugim rečima, On je rekao: *Ja sam odgovor na vaše molitve. Ja sam Mesija. Ja vas mogu sada mogu spasiti da više nikada ne osetite žed za spasenjem.*

Zvuk Njegovih reči prošao je njihovim umovima u trenutku tišine koja je usledila. Ova tišina je onda bila prekinuta. Religiozne vode su bile ogorčene. Ko je On da prekida službu u Hramu i odakle mu autoritet da se naziva Mesijom? On očigledno nije bio neko koga su oni prihvatili, niti se obazirao na njihove sankcije. Oni su ga smatrali ozbiljnim izazovom svom religioznom autoritetu. "A neki od njih šćadijahu da ga uhvate, ali niko ne metnu ruku na Njega" (Jovan 7,44).

Nastala je oštra debata među ljudima. Oni ga nisu smatrali ni ludim ni nečistim. Autoritativna tvrdnja Njegovih reči bila je potpuno shvaćena. Ali debata je nastala po pitanju Njegovog identiteta. Neki su smatrali da je On "prorok" (Jovan 7,40) koga je Mojsije pretekao da će se pojaviti u Izrailju (5. Mojsijeva 18,15). To je bio On. Međutim, u svojoj teologiji, oni su verovali da taj prorok neće biti ista ličnost kao i Mesija (Jovan 1,19-21). Neki su smatrali da je Mesija - i zaista, to je bila istina. Međutim, drugi su o tome raspravljali: "Ne kaže li Pismo da će Hristos (Mesija) doći od semena Davidova, i iz sela Vitlejema odakle beše David?" (Jovan 7,42).

Oni su ignorisali da je Isus bio, zaista, potomak Davida, i da je Njegovo mesto rođenja bio Vitlejem. I Jovan je to zapisao: "Tako raspra postade u narodu Njega radi" (Jovan 7,43).

U jeku ovih iznenadnih događaja, religiozne vode su sazvale hitan tajni skup. To je bio skup svešteničkih voda, onih 24 sveštenika koji su predvodili 24 grupe sveštenika (1. Dnevnika 24,1-19). Tu su bili aristokratski sadukeji koji su nadgledali službu u Hramu. Takođe su bili prisutni i fariseji. Oni su bili prenosioци usmene, vanbiblijske tradicije u Izrailju. Oni su nadgledali službu u *sinagogi*. Ove dve grupe, obično u velikoj suprotnosti po pitanju teologije i u

borbi za religioznu vlast, bili su jedinstveni u svojoj mržnji prema Isusu.

Oni su pozvali službenike da im podnesu izveštaj zašto nisu sprečili Isusa. Službenici su bili Leviti koji su se šetali u prostoru Hrama i primenjivali zakon u Hramu. Oni su bili snaga bezbednosti, čuvari u Hramu, čija je obaveza bila da spreče Isusa da prekida službu. Nekoliko dana ranije, službenici su naredili da se Isus spreči u svojoj aktivnosti (Jovan 7,14,30-32), ali sada su propustili da to učine. Službenici su, takođe, bili pod utiskom Njegovih reči i odgovorili su u svojoj odbrani: "Nikada čovek nije tako govorio kao ovaj čovek" (Jovan 7,46). Nakon što su bili žestoko ukoreni, službenici su oterani.

Buduće ispunjenje

Žetva. Biblija često govori o konačnom sudu kao o žetvi (Osija 6,11; Joil 3,13; Matej 13,39; Otkrivenje 14,15). To je budući *Dan žetve* kada će Bog prikupiti svoj narod za sebe i uništiti zle kao plevu i strnjiku (Malahija 4,1-2). Tako da nije iznenađenje da Praznik Senica povezuje budućnost Izrailja sa njegovom prošlošću.

Kada Mesija uspostavi svoje Carstvo, On će prikupiti ostatak Izrailja u njegovoj zemlji. Isaija opisuje taj događaj kao žetvu maslina. Grančice drveća biće utabane sa prutevima i maslinovim plodovima, prikupljenim kada budu pali na zemlju: "I u to će vreme Gospod ovijati od obale reke do potoka Misirskog, a vi sinovi Izrailjevi, sabraćete se jedan po jedan. I tada će se zatrubiti u veliku trubu, i koji se behu izgubili u zemlji Asirskoj i koji bijahu zagnani u zemlju Misirsku, doći će i klanjaće se Gospodu na svetog gori u Jerusalimu" (Isaija 27,12-13; Isaija 11,11-12; Jeremija 23,7-8).

Pravedni među ne-Jevrejima, takođe, biće prikupljeni ka Gospodu. Tog dana, ne-Jevreji će se moliti u Jerusalimu. Zaharija je pretekao: "I ko god ostane od svih naroda koji dođu na Jerusalim, svak će dolaziti od godine do godine da se pokloni caru, Gospodu nad vojskama, i da praznuje Praznik Senica. I ako koji od plemena zemaljskih ne bi došli u Jerusalim da se poklone caru, Gospodu nad vojskama, na njih neće biti dažda" (Zaharija 14,16-17).

Ovaj stih nudi biblijsku osnovu za tradiciju moljenja tokom Praznika Senica.

Senica. Gospod neće samo prikupiti svoj narod, već će ih *nas-taniti* u svojim sredinama tokom dolazećeg mesijanskog carstva: "I šator će moći biti kod njih, i ja ću im biti Bog i oni će mi biti narod. I narod će poznati da sam ja Gospod koji posvećujem Izrailja, kad svetinja moja bude usred njih dovek" (Jezekilj 37,27-28; Otkrivenje 21,3).

Znak Božje prisutnosti, Njegova slava, biće ponovo vidljiva u Sionu (Isaija 60,1.19; Zaharija 2,5). Ona će izgledati kao sjaj vatre nad celom planinom Sion. Ona će biti kao *senica*, obezbeđujući zaštitu i zaklon za narod nakon više vekova progonstva i vremena muke Jakovljeve: "Gospod će stvoriti nad svakim stanom na Gori Sinajskoj i nad zborovima njezinim oblak danju s dimom, i svetlost plamena noću, jer će nad svom slavom biti zaklon. I biće *koliba* (senica), da senom zaklanja danju od vrućine i da bude utočište i zaklon od poplave i od dažda" (Isaija 4,5-6).

Primena

Svetlost. Kada je Mesija govorio o sebi kao svetlosti svetu, On je mislio na spasenje i oproštenje greha koje je On ponudio svakome koji ga prihvati. To isto je govorio i Gospod preko proroka Isaije: "Nego te učinih videlom neznabošcima, da budeš moje spasenje do krajeva zemaljskih" (Isaija 49,6). On nudi tu svetlost ljudima i danas: "Ko ide za mnom neće hoditi po tami, nego će imati videlo života" (Jovan 8,12).

Voda. Postoje tri tipa izvora vode u izrailjskoj zemlji. Veliki, u steni isklesani rezervoari, poznati kao cisterne, korišćeni su za prikupljanje kiše tokom kišnih meseci. Masivne cisterne, sposobne da drže milione litara vode, i danas postoje kod tvrđave Masada. Međutim, cisterne su najmanje cenjeni i vrednovani izvor vode u Izrailju - one lako mogu da se zagade i ne mogu da se obnavljaju sve do sledeće kišne sezone. Bunari su mnogo važniji izvor vode. Oni obezbeđuju svežu, tekuću vodu, ali i oni mogu presahnuti tokom suše. Najvažniji izvor vode u Izrailju jesu potoci i reke koji se snabdevaju iz izvora. Oni su poznati u Bibliji kao "živa voda" ili, drugim rečima, voda u pokretu.

Gospod je koristio ovu istinu da bi opisao pobunu i idolopoklonstvo Izrailja: "Jer dva zla učini moj narod: ostaviše mene, izvor žive vode, iskopaše sebi studence, studence isprovaljivane, koji ne mogu da drže vode" (Jeremija 2,13).

Kada se Isus obratio ljudima u Hramu zadnjeg dana praznika, On je aludirao na istu stvar. On je kazao: "Koji me veruje kao što Pismo reče, iz njegova tela poteći će *reke žive vode*" (Jovan 7,38). To je bila najčistija voda, najvrednija voda, voda koja nikad ne presuše.

Stara jevrejska teologija povezivala je ceremoniju uzimanja vode sa Svetim Duhom. Isusovo pozivanje na vodu bilo je korišćeno u potpuno istom smislu:

"A ovo reče za Duha kojega posle primiše oni koji veruju u ime Njegovo" (Jovan 7,39).

Izlivanje Svetog Duha u vezi sa spasenjem bila je jedna od najviše spominjanih tema od strane starozavetnih proroka (Isaija 32,15; 59,21; Jezekilj 11,19; 36,27; 37,14; 39,29; Joil 2,28-29). Gospod je rekao preko Isaije: "Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na suhu zemlju, izliću Duh svoj na seme tvoje" (Isaija 44,3).

Jevrejski prorok Zaharija prorokovao je o budućem slavnom danu kada će Izrailj pogledati na probodenog Mesiju i pokajati se zbog svog odbacivanja Njega. Božji Duh će se izliti na njih i oni će ući u Novi zavet: "I izliću na dom Davidov i na stanovnike jerusalimske Duh milosti i molitavo, i pogledaće na mene kojega probodoše, i plaćaću za njim kao za jedincem, i tužiće za njim kao za prvencem" (Zaharija 12,10).

Isus je kazao: "Ko je žedan neka dođe k meni i pije" (Jovan 7,37). Postoji samo jedna voda koja može ugasi duhovnu žeđ čoveka. To je voda života koju Gospod nudi.

JUBILARNA GODINA

Kao dodatak svetim *danima* i svetim *sedmicama*, Bog je takođe odredio i svete *godine* za Izrailj. Možda najpoznatiji od njih je Jubilarna godina. Međutim, biblijski detalji o Jubilarnoj godini se retko diskutuju. Ima malo adekvatnih tekstova o ovom predmetu.

Veoma često je konceptu Jubilarne godine davana veoma mistična konotacija, naročito kako se približava novi milenijum. Na primer, Papa je brzo nazvao 2000. godinu kao "Jubilarnu godinu" potpunog ekumenskog povezivanja između hrišćanstva, islama i judaizma. On je pozvao na istovremeno proslavljanje u Jerusalimu i Rimu. To je veoma drugačiji koncept Jubilarne godine od onoga datog u Bibliji.

Postoji takođe mnoštvo špekulacija od strane onih koji pokušavaju da odrede datum sledeće Jubilarne godine, u određivanju dolaska Mesije. U svetlu današnjeg interesovanja, postavlja se pitanje: *Šta Biblija uči po pitanju Jubilarne godine, i kada će biti sledeća Jubilarna godina?*

Biblijski stav

Šabatna godina. Da bismo razumeli Jubilarnu godinu, moramo se prvo upoznati sa *Šabatnom godinom*. Šabatna godina je poznata pod nekoliko imena u Bibliji. Svako od tih imena ističe određeni aspekt njenog proslavljanja. Ona je poznata kao *Sedma godina* pošto se proslavljala svake sedme godine (2. Mojsijeva 23,11; 3. Mojsijeva 25,20; 5. Mojsijeva 15,9; Nemija 10,31). Ona je takođe poznata kao *Zemljin Šabat*, jer se zemlja nije obrađivala te godine (3. Mojsijeva 25,4,6; 26,34,43). Konačno, Šabatna godina je poznata kao *Oproсна godina*, jer su svi dugovi bili opraštani (ukidani) te godine (5. Mojsijeva 15,1-2; 31,10).

Zahtevi za Šabatnu godinu. Gospod je naglasio nekoliko zahteva za Šabatnu godinu. Prvo, to je bila Šabatna godina za odmor zemlje (2. Mojsijeva 23,10-11), baš kao što je Šabat dan za odmor ljudi (2. Mojsijeva 23,12). Šabatna godina je bila sedma godina u "sedmici" godina. Tokom Šabatne godine sve poljoprivredne aktivnosti bile su zabranjene. Nije bilo oranja, ni sejanja, niti se radilo oko vinove loze ili maslinovih drveća (2. Mojsijeva 23,10-11; 3. Mojsijeva 25,2-5).

Gospod je obećao naročito obilnu žetvu u šestoj godini, tako da se ona mogla uskladištiti kao hrana za sedmu godinu. To je bilo slično duploj porciji mane koju je On dao Izrailju u pustinji šestog dana, tako da se ona koristila sedmog dana (Šabat). Šabatna godina je obično opominjala Izrailj da se obraća Gospodu i za najosnovnije životne potrebe.

Šabatne godine su započinjale u mesecu Tišriju (septembar/oktobar), zajedno sa početkom civilne Nove godine. Zabrana rada zemlje stupala je na snagu 30 dana pre toga, pošto su aktivnosti obrađivanja na kraju šeste godine bile priprema za berbu u sedmoj godini. Zabrana protiv obrađivanja zemlje tradicionalno je primenjivana jedino u izrailjskoj zemlji (3. Mojsijeva 25,2), a ne na jevrejskim poljima u stranim zemljama.

Drugo, svaki usev koji je prirodno nikao u sedmoj godini bio je dostupan svakome u zemlji (2. Mojsijeva 23,11; 3. Mojsijeva 25,6-7). Pravo svojine nije se primenjivalo na ovo slobodno uzimanje.

Treće, svaki produkt koji je nikao tokom Šabatne godine mogao se jesti samo tokom sezone. On nije mogao biti skladišten za buduće korišćenje, pošto je kosidba (žanjenje u svrhu skladištenja) bila strogo zabranjena (3. Mojsijeva 25,5).

Četvrto, dugovi su bili opraštani u Šabatnoj godini (5. Mojsijeva 15,1-4). Šabatna godina je bila poseban period milosti u kojem se dugovi nisu vraćali. Sami dugovi nisu izbrisivani, već samo plaćanje tokom Šabatne godine. Pošto se polja nisu mogla obrađivati, dohodak se nije mogao steći od poljoprivrede, i tako, plaćanje dugova je bilo odgođeno. Međutim, dužnici u stranim zemljama nisu bili

oslobođeni plaćanja dugova Izrailjcima tokom Šabatne godine (5. Mojsijeva 15,3) pošto su ljudi u drugim zemljama obrađivali svoja polja.

Četvrto, u Šabatnoj godini, Zakon Gospodnji je bio čitan naglas narodu tokom Praznika Senica (5. Mojsijeva 31,10-13, Nemija 8,2,13-18).

Sve porodice u ekonomskoj strukturi starog Izrailja imale su malo svojine vezane za posao. U ekstremnim okolnostima, kada bi se stvorili dugovi koji se nisu mogli vratiti, bilo je dopušteno da dužnik iznajmi sebe u službu kreditoru (oblik ropstva) kao krajnja mogućnost. Međutim, u ovoj godini to nije bio slučaj. Biblija kaže da su jevrejski robovi bili oslobođeni ropstva sedme godine i svog posebnog oblika iznajmljivanja (2. Mojsijeva 21,2; 5. Mojsijeva 15,12).

Istorija Šabatne godine. Gospod je upozorio da ako Izrailj odbije da drži ove zakone, da će ih poslati u ropstvo, tako da će "zemlji biti mili Šabati njezini za sve vreme dokle bude pusta i kad budete u zemlji svojih neprijatelja" (3. Mojsijeva 26,34). Ranije u istoriji, Izrailj nije izvršavao Gospodnju zapovest da obeležava Šabatnu godinu. Kao posledica toga, Bog je dopustio da postanu robovi u Vavilonu tokom sedamdeset godina, "dokle se zemlja ne izdovolji Šabatima svojim" (2. Dnevnika 36,21).

Istorija otkriva da je Šabatna godina bila pažljivo proslavljana nakon povratka iz vavilonskog ropstva. Izrailj je svečano obećao, u vreme Nemije, da će držati Šabatnu godinu (Nemija 10,31). Pod grčkom vlašću, Izrailj je bio oslobođen da plaća danak Aleksandru Velikom tokom Šabatnih godina. Dva veka kasnije, Šabatna godina se još uvek držala tokom jevrejske nezavisnosti. Kasnije, Rimljani su nastavili politiku Grka u odricanju od danka u Izrailju tokom Šabatnih godina. Konačno, istorija beleži da je Herodova opsada Jerusalima bila posebno teška zbog oskudice hrane u Šabatnoj godini.

Nakon razorenja Hrama, 70. godine naše ere, Šabatna godina se nije sveobuhvatno obeležavala pošto je većina Jevreja bila rasuta van zemlje Izrailja. Tako postoji nesigurnost po pitanju vremena Šabatne godine i postoje mnoge debate među rabinima. Kada ne bi bilo ovih nesigurnosti, mi bi i danas mogli da izračunamo kada nastupa Šabatna godina. Međutim, danas ima malo onih koji tretiraju ovo pitanje. Ipak, smatra se da je poslednja Šabatna godina u 20. veku započela 16. septembra 1993. godine.

Jubilarna godina

Druga izrailjska sveta godina bila je Jubilarna godina. Njeno određivanje po godinama bilo je kao određivanje Praznika Sedmica po danima. Jubilarna godina se odvijala svake pedesete godine. To je bila godina nakon sedam Šabatnih godina ili nakon prolaska sedam sedmica godina (3. Mojsijeva 25,8-11). Praznik Sedmica se odvijao pedesetog dana, dan nakon što je prošlo sedam sedmica od Praznika Prvina.

Neki smatraju da je Jubilarna godina bila u stvarnosti 49. godina, kao posebna Šabatna godina. Međutim, to je u jasnoj suprotnosti sa nadahnutom Božjom Reči koja određuje Jubilarnu godinu kao posebnu 50. godinu (3. Mojsijeva 25,10-11). Takođe, Jubilarna godina je bila 50. godina i takođe 1. godina u brojanju u sledećem Šabatnom ciklusu.

Jubilarna godina je poznata kao *Jovel* na jevrejskom jeziku. Mnogi veruju da je poreklo ovog imena od jevrejske reči "ovan" (vidi Isus Navin 6,5) pošto trubljenje u ovnujski rog na Dan očišćenja objavljuje početak Jubilarne godine (3. Mojsijeva 25,9). Josif Flavije je smatrao da ova reč znači "sloboda".

Zahtevi za Jubilarnu godinu. Osnovni zakoni za Šabatnu godinu takođe važe i za Jubilarnu godinu. Zemlja je trebala da se odmara, pravo vlasništva nije važilo ni za jedan produkt na poljima, i proizvodi u Jubilarnoj godini nisu se mogli skladištiti za buduće korišćenje (3. Mojsijeva 25,11-12). Bog je milostivo obećao trostruke useve u šestoj godini poslednjeg Šabatnog ciklusa da bi obezbedio hranu tokom dve godine kada se zemlja ne bude obrađivala (Šabatna i Jubilarna godina), do "devete godine", godine nakon Jubilarne (3. Mojsijeva 25,20-22).

Biblija daje tri dodatna zahteva za Jubilarnu godinu. Prvo, ovnujski rog (truba sofar) je trubila na Dan očišćenja i objavljivala početak Jubilarne godine (3. Mojsijeva 25,9).

Drugo, svi unajmljeni radnici zbog dugova (robovi) bili su oslobođeni (3. Mojsijeva 25,39-54). To je bilo bezuslovno oslobođenje. Svi robovi su bili oslobođeni čak i ako je Jubilarna godina došla pre kompletiranja njihovih 6 godina službe.

Treće, sva zemlja je bila vraćana svojim prvobitnim vlasnicima (3. Mojsijeva 25,13,23-28). Ovaj zakon je čuvao identitet plemena i njihovo dobijeno nasleđstvo (4. Mojsijeva 36,4,7).

Glavna svrha Jubilarne godine bilo je sprečavanje ugnjetavanja u Izrailju (3. Mojsijeva 25,14,17). Izrailjci su mogli sebe iznajmiti u službu drugome da bi izmirili dug, ali oni nisu imali pravo da prodaju sebe ili svoju porodicu zauvek u ropstvo. Sam Gospod je prisvojio za sebe sinove Izrailjeve nakon što ih je otkupio od egipatskog ropstva (3. Mojsijeva 25,42,55). Na sličan način, Izrailjac je

mogao izmajmiti svoju zemlju tokom određenih godina, ali on nije imao pravo da zauvek proda svoje plemensko nasleđe. Sam Gospod je prisvojio zemlju Izrailj za sebe (3. Mojsijeva 25,23) i on ju je podelio među plemenima. To su bile nepobitne činjenice. Bog, kao suvereni Vladar univerzuma, prisvojio je narod i zemlju.

Jubilarna godina je ponovo uspostavila ekonomsku strukturu izrailjskog društva kao što je bila kada ih je Bog doveo u ovu zemlju. Identitet plemena bio je očuvan, zemlja je ostala u rukama malih zemljoradnika i narod je bio slobodan da razvija svoj vlastiti posao.

Istorija Jubilarne godine. Proslavljanje Jubilarne godine, kao i Šabatne godine, takođe je bilo zanemareno tokom rane istorije Izrailja. U stvari, *nema istorijskog zapisa, biblijskog ili vanbiblijskog, da je Izrailj ikada posle proslavljao Jubilarnu Godinu.* Josif Flavije često navodi proslavljanje Šabatne godine, ali nikada Jubilarne godine.

Stari rabini su generalno verovali da Jubilarna godina nije proslavljana nakon odlaska severnih deset plemena (722. godine pre naše ere) pošto je biblijska zapovest za proslavljanje bila za "sve koji žive u zemlji" (3. Mojsijeva 25,10). Oni veruju da se Jubilarna godina proslavljala samo kada je sav jevrejski narod bio u zemlji, sa svakim plemenom na svojoj vlastitoj teritoriji. Možda je to razlog što je samo Šabatna godina (a ne i Jubilarna godina) bila spomenuta tokom svečanog obećanja naroda u vreme Nemije (Nemija 10,31).

Da ponovimo još jednom: Ne postoje čvrsti istorijski zapisi, do sad otkriveni, na osnovu kojih bi se odredila Jubilarna godina. Čak i da ih je bilo, konačne kalkulacije bile bi veoma nesigurne zbog narodne katastrofe vezane za asirsko ropstvo, vavilonsko ropstvo, rimsko razorenje Hrama i raseljavanje koje je usledilo. Da li je računanje Jubilarne godine nastavljano kada je narod Izrailja bio van zemlje? Ako nije, da li je ciklus nastavljen nakon njihovog odlaska, ili je počinjao ispočetka kada se narod Izrailja vraćao? Pošto se to ne zna, truba šofar (ovnujski rog) trubi u sinagogi kao uspomena na Jubilarnu godinu na kraju Dana očišćenja svake godine.

Dakle, pokušaj određivanja godine Mesijinog dolaska, na osnovu određivanja Jubilarne godine, po mnogima je uzaludan. Većina teologa smatra da je nemoguće danas znati vreme Jubilarne godine pošto svako određivanje mora *pretpostaviti* početnu godinu.

Pored toga, Biblija nigde ne kaže da se Mesija mora vratiti na Jubilarnu godinu.

Buduće ispunjenje

Ispunjenje Jubilarne godine se ne nalazi u njenom određivanju, već u proročkoj istini koju ona prikazuje. Jubilarna godina ukazuje na ponovno obnavljanje Izrailja od strane Mesije i rezultujućeg mesijanskog Carstva mira. Ali kako će to biti ostvareno?

Ugnjetavanje Izrailja biće okončano. Izrailj je pod jarmom neznabožacke dominacije još od vavilonskog ropstva 586. godine pre naše ere (mada se može reći takođe i od odlaska u asirsko ropstvo 722. godine pre naše ere). Čak i danas, dva od tri dela jevrejskog naroda živi pod vladavinom neznabožaca. Zbog okolnih naroda, Izrailj poseduje veoma mali deo Obećane zemlje, nema Hram, i ne može se uvek moliti na gori gde je bio Hram, koja je bila data caru Davidu u nasleđstvo.

Danilo je prerekao da će ugnjetavanje neznabožaca postati veoma oštro na kraju istorije ovog sveta. Zli neznabožacki vladar će

se "podignuti i uzvisiti iznad svakoga boga, i čudno će govoriti na Boga nad bogovima" (Danilo 11,36). Taj vladar će preduzeti žestoki progon Izrailja: "I biće žalosno vreme, kakoga nije bilo otkako je naroda dotada, i u to vreme će se izbaviti tvoj narod" (Danilo 12,1).

Prorok Jeremija takođe govori o tom "vremenu muke Jakovljeve" i isto tako obećava da će Izrailj biti oslobođen (Jeremija 30,4-7). On je prerekao:

"Jer u taj dan, govori Gospod nad vojskama, slomiću jaram njegov s vrata tvoje, i sveze tvoje pokidaću, i neće ga više tuđini nagoniti da im služi. Nego će služiti Gospodu Bogu svojemu i Davidu caru svojemu, kojega ću im podignuti" (Jeremija 30,8-9).

Gospod je slično obećao preko još jednog jevrejskog proroka: "I tada će se skinuti breme njegovo s ramena tvoje (zlog vladara) i jaram njegov s vrata tvoje" (Isaija 10,27).

Kada Mesija dođe, On će slomiti jaram izrailjskog ugnjetavanja. Ali ovo oslobođenje će doći tek kada se narod bude prvo pokajao za svoje grehe. Narod se mora pokajati pre nego što truba šofar objavi oslobođenje od njihovog ropstva (Jubilarna godina). Ovaj deo je važan pošto je greh u korenu ugnjetavanja, kako je Bog rekao: "Koji je između rukodavaca mojih kome vas prodadoh? Gle, za bezakonja svoja prodadoste se" (Isaija 50,1). U slavni dan Mesije, Izrailj će se vratiti Gospodu, i sledno tome, neće više biti rob među narodima, već otkupljeni sluga Živoga Boga. Ugnjetavanje Izrailja biće okončano.

Vlasništvo Izrailja biće vraćeno. Kada Mesija dođe, velika truba šofar će trubiti, a Izrailjci u drugim zemljama biće prikupljeni u svoju zemlju. Neće biti neslaganja oko pristupa Svetoj Gori, kao što je jevrejski prorok rekao: "I tada će se zatrubiti u veliku trubu, i koji se behu izgubili u zemlji Asirskoj i koji bijahu zagnani u zemlju Misirsku, doći će i klanjaće se Gospodu *na svetoj gori u Jerusalimu* (Isaija 27,13). Niti će biti spora oko vlasništva zemlje, kako je Gospod obećao: "I Gospod će zatrubiti u trubu ... I Gospod Bog njihov izbaviće ih u taj dan kao stado svojega naroda, jer će se kamenje u vencu podignuti u *zemlji Njegovoj*" (Zaharija 9,14-16).

Prorok je prerekao da kada Mesija dođe "podignuće se pleme Jakovljevo i vratiti ostatak Izrailjev" (Isaija 49,6). On će takođe učiniti da oni "naslede opustelo nasleđstvo" (Isaija 49,8; Jezekilj 47,13 - 48,29; Amos 9,14-15; Avdija 17). Drugim rečima, Mesija će raspodeliti zemlju Izrailj (opustelo nasleđstvo) i vratiti ih plemenima Jakovljevim. Na kraju, sam Gospod je vlasnik zemlje, i On je izabrao da je da Avramu i njegovim potomcima kao "državu večnu" (1. Mojsijeva 17,8).

Ljudi na Srednjem Istku nastavljaju grozničavo da rade po pitanju mirovnih planova, ali na kraju, oni to neće uspeti, jer Bog ima svoj Mirovni plan. On je oličen u Sinu Davidovom, i celokupna istorija ide ka trenutku povratka Mesije.

Tog dana, Sotona će biti isteran (Jezekilj 28,2.8.13-19), i vladavila zlog cara biće prekinuta (Psalam 2,9). Tog dana, sinovi Izrailjevi će se "uzdati u ime Gospodnje" (Sofonija 3,12) i "hoditi u ime Gospoda Boga svojega uvek i doveka" (Mihej 4,5). I tog dana, Mesija će uspostaviti svoj presto i mesijansko Carstvo *zauvek* (Isaija 9,7).

Konačno, u slavni dan Mesije, biće Jubilarna godina odmora za zemlju i sloboda za Božji narod. Svako će "sedeti pod svojom vinovom lozom ... jer usta Gospoda nad vojskama rekoše" (Mihej 4,4).

DATUMI PRAZNIKA (okvirno) (za tačne datume posetiti link: <http://www.karaite-korner.org>)

Godina	Pasha	Sedmice	Trube	Jom kipur
2002.	28. mart	17. maj	7. septembar	16. septembar
2003.	17. april	6. jun	27. septembar	6. oktobar
2004.	6. april	26. maj	16. septembar	25. septembar
2005.	24. april	13. jun	4. oktobar	13. oktobar
2006.	13. april	2. jun	23. septembar	2. oktobar
2007.	3. april	23. maj	13. septembar	22. septembar
2008.	20. april	9. jun	30. septembar	9. oktobar
2009.	9. april	29. maj	19. septembar	28. septembar
2010.	30. mart	19. maj	9. septembar	18. septembar
2011.	19. april	8. jun	29. septembar	8. oktobar
2012.	7. april	27. maj	17. septembar	26. septembar
2013.	26. mart	15. maj	5. septembar	14. septembar
2014.	15. april	4. jun	25. septembar	4. oktobar
2015.	4. april	24. maj	14. septembar	23. septembar
2016.	23. april	12. jun	3. oktobar	12. oktobar
2017.	11. april	31. maj	21. septembar	30. septembar
2018.	31. mart	20. maj	10. septembar	19. septembar
2019.	20. april	9. jun	30. septembar	9. oktobar
2020.	9. april	29. maj	19. septembar	28. septembar